

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2023. június 20., kedd

Tartalomjegyzék

240/2023. (VI. 20.) Korm. rendelet	A Magyar Honvédség veszélyhelyzeti működési rendjéről	3870
241/2023. (VI. 20.) Korm. rendelet	A 2021–2027 programozási időszakban megvalósuló határon átnyúló Interreg programok végrehajtásáról	3871
242/2023. (VI. 20.) Korm. rendelet	A Neumann János Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság által ellátott közfeladatokról	3906
243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelet	A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet módosításáról	3908
26/2023. (VI. 20.) MNB rendelet	A kötelező jegybanki tartalék után fizetendő kamat mértékéről szóló 11/2023. (III. 31.) MNB rendelet módosításáról	3917
8/2023. (VI. 20.) AB határozat	A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 2022. december 31-ig hatályban volt 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint alkalmazási tilalmáról	3918
9/2023. (VI. 20.) AB határozat	A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 183. § (1) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	3927
10/2023. (VI. 20.) AB határozat	A közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről és az azzal összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló 22/2019. (II. 25.) Korm. rendelet 2. §-a alkalmazási tilalmáról	3942
11/2023. (VI. 20.) AB határozat	A Kúria Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése, a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzése, valamint a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	3948
1239/2023. (VI. 20.) Korm. határozat	Egyes közútfejlesztési beruházások felülvizsgálatáról	3960
1240/2023. (VI. 20.) Korm. határozat	Egyes kormányhatározatoknak a Neumann János Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság közfeladat ellátásával összefüggő módosításáról	3961

III. Kormányrendeletek

A Kormány 240/2023. (VI. 20.) Korm. rendelete a Magyar Honvédség veszélyhelyzeti működési rendjéről

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt,
- a Magyar Honvédség (a továbbiakban: MH) hadrafoghatóságának folyamatos biztosítása, továbbá
  - az MH működési rendjének a Magyarország szomszédságában fennálló háborús helyzethez igazítása céljából, a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvényt (a továbbiakban: Hjt.) az e rendelet szerinti eltérésekkel kell alkalmazni.
- 2. §**
- (1) A Hjt. 5. § (2) bekezdése alkalmazásában nem minősül a másik fél joga vagy jogos érdeke sérelmének különösen az olyan magatartás tanúsítása, amely igazodik a katonai rend és fegyelem fenntartásához szükséges mértékhez, valamint az 1. § szerinti célhoz.
  - (2) Az állomány tagja – az állományilletékes parancsnok utasítása szerint – köteles szolgálatteljesítés céljából rendelkezésre állni, szolgálatot adni, valamint túlszolgálatot teljesíteni.
  - (3) Az állományilletékes parancsnok az ellenőrzések során a felhasznált eszközök és eljárások alkalmazásakor tiszteletben tartja az állomány tagjának alapvető jogait, azokat az 1. § szerinti cél biztosításához a szükséges mértékben és ideig korlátozhatja.
- 3. §**
- (1) Az alapkiképzés, kiképzés vagy gyakorlat (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: feladat) során az annak végrehajtásáért közvetlenül felelős előljáró a katonai rend és fegyelem fenntartásához szükséges mértékű, arányos és a feladat céljához igazodó magatartást tanúsíthat és követelhet meg a feladaton részt vevő alárendelt állománytól.
  - (2) A feladat végrehajtása alkalmával az állomány tagjának személyes szabadsága a feladat céljának elérése érdekében a szükséges mértékben és ideig korlátozható.
- 4. §** Nem fenyegethető az állomány tagja a 3. §-ban meghatározott magatartás tanúsításáért vagy megköveteléséért, ha az megfelel a 3. § szerinti követelményeknek.
- 5. §**
- (1) Az 1. § szerinti cél érdekében a szolgálatteljesítési idő a Hjt. rendelkezéseitől eltérően olyan módon osztható be, amely során a honvédségi szervezet állományának tagja a Honvéd Vezérkar főnöke (a továbbiakban: HVKF) által parancsban megállapítottak szerint teljesít szolgálatot.
  - (2) A HVKF parancsban az (1) bekezdés szerinti szolgálati rend bevezetését rendelheti el
    - az alapkiképzés,
    - katonai kiképzések, gyakorlatok,
    - szakmai felkészítések és tanfolyamok,
    - a tábori körülmények között végrehajtott kiképzés,
    - a hazai vagy Magyarországon végrehajtott nemzetközi gyakorlat, törzsgyakorlás,
    - a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 59. § (1) bekezdés a), c)–m) pontja, valamint a Hvt. 59. § (2) bekezdés c), f)–j) pontja szerinti feladatokban való részvétel időtartamára.

- (3) A (2) bekezdés szerinti feladatok megkezdését megelőzően a parancs szóban, azonnal is elrendelhető, amelyet 48 órán belül írásba kell foglalni.
- (4) Az (1) bekezdés szerinti szolgálati rend miatt a munkaköri leírást nem kell módosítani.
- (5) Az (1) bekezdés szerinti szolgálati rend alkalmazása során a szolgálatmentesség, napi pihenőidő és a heti pihenőnap kiadása, továbbá a túlszolgálat ellentételezése az (1) bekezdés szerinti parancsban korlátozható vagy mellőzhető.
- (6) Az (1) bekezdés szerinti szolgálati rendben a Hjt. 108. § (1) bekezdés c), d), f) és h)–l) pontjában foglalt esetekben a HVKF vagy az általa kijelölt eljáró engedélye szükséges az állomány tagjának szolgálatteljesítési kötelezettség alóli mentesüléséhez.
- (7) Ha az állomány tagja az (1) bekezdés szerinti szolgálati rendben a szolgálati feladatok elsődlegessége miatt nem tud eleget tenni a szolgálati viszonyával összefüggő, megkezdett tanulmányi vagy képzési kötelezettségének, az (1) bekezdés szerinti szolgálati rend időtartama alatt mentesül e kötelezettségének teljesítése alól, és az (1) bekezdés szerinti szolgálati rend időtartamával a képzési kötelezettség teljesítésének időtartama meghosszabbodik.
- (8) A pszichikai és egészségi állapotot, illetve a szolgálatképességet az (1) bekezdés szerinti szolgálati rendben teljesített szolgálatteljesítés megkezdését megelőzően, illetve annak időtartama alatt folyamatosan ellenőrizni kell, szem előtt tartva az egészséges és a biztonságos szolgálatteljesítés feltételei biztosításának követelményét.

6. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 241/2023. (VI. 20.) Korm. rendelete a 2021–2027 programozási időszakban megvalósuló határon átnyúló Interreg programok végrehajtásáról

A Kormány

az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (1) bekezdés 15a–15d. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a 4. § és az 1. melléklet tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

I. FEJEZET *ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK*

1. A rendelet alkalmazási köre és személyi hatálya

- 1. §** (1) E rendeletet kell alkalmazni a 2021–2027 programozási időszakban megvalósuló határon átnyúló Interreg programok közül
- a) az Interreg VI-A Magyarország–Szlovákia Program,
  - b) az Interreg VI-A IPA Magyarország–Szerbia Program,
  - c) az Interreg VI-A NEXT Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Program,
  - d) az Interreg VI-A Ausztria–Magyarország Program,
  - e) az Interreg VI-A Románia–Magyarország Program és
  - f) az Interreg VI-A Szlovénia–Magyarország Program
- (a továbbiakban együtt: határon átnyúló Interreg programok) végrehajtására, valamint a határon átnyúló Interreg programok uniós támogatása, hazai társfinanszírozása és a kapcsolódó megelőlegezés felhasználásának lebonyolítására és ellenőrzésére.
- (2) Az e rendelet hatálya alá tartozó források felhasználása tekintetében az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: Ávr.) csak akkor kell alkalmazni, ha e rendelet eltérő szabályokat nem állapít meg.

- 2. §** E rendelet hatálya kiterjed a határon átnyúló Interreg programokban projektrészt megvalósító jogi személyekre, valamint a technikai segítségnyújtás (a továbbiakban: TA) partnereire.

2. Értelmező rendelkezések

- 3. §** (1) E rendelet alkalmazásában

1. *állami támogatás*: az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Atr.) 2. § 1. pontja szerinti támogatás,
2. *átlátható formában nyújtott támogatás*: olyan támogatás, amelynél előzetesen, kockázatértékelés nélkül kiszámítható a bruttó támogatástartalom,
3. *átutalás igénylési dokumentáció*: az igazoló hatóság által kiállított átutalási kérelem, költségnyilatkozat és költségigazoló nyilatkozat,
4. *audit hatóság*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. cikke szerinti feladatokat ellátó szervezet,
5. *auditor csoport*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. cikk (1) bekezdése szerinti munkacsoport,
6. *csalás*: az Európai Unióról szóló Szerződés K.3. cikke alapján létrejött, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló Egyezmény és az azt kiegészítő jegyzőkönyvek, valamint az Európai Unióról szóló Szerződés 35. Cikkének (2) bekezdése alapján megtett nyilatkozat kihirdetéséről szóló 2009. évi CLIX. törvénnyel kihirdetett, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény 1. cikk (1) bekezdése szerinti, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit sértő csalás, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 396. §-a szerinti költségvetési csalás,
7. *dedikált infrastruktúra*: olyan infrastruktúra, amely ex-ante módon meghatározhatóan az érintett vállalkozás igényeihez igazítottan jön létre,
8. *diszkont kamatláb*: az Atr. 2. § 3. pontja szerinti kamatláb,
9. *egy és ugyanazon vállalkozás*: az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 2. cikk (2) bekezdése szerinti vállalkozás,
10. *el nem számolható költség*: a hitelesítési tevékenység során a hitelesítésre kijelölt szervezet által levont költség,
11. *előirányzat-felhasználási keretszámla*: a Magyar Államkincstárnál (a továbbiakban: Kincstár) vezetett, a hazai társfinanszírozás és a megelőlegezés pénzforgalmának lebonyolítására szolgáló fizetési számla,
12. *elsődleges mezőgazdasági termelés*: az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) I. mellékletében felsorolt növények vagy állati eredetű termék előállítása, ide nem értve bármely, azok lényegi tulajdonságát megváltoztató tevékenységet,
13. *elszámolható költség*: olyan költség, amely megfelel az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 37–44. cikkének, a programszintű és nemzeti szintű elszámolhatósági szabályoknak, valamint állami támogatások vonatkozásában az Atr. 2. § 6. pontja szerinti fogalomnak,
14. *észszerű nyereség*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 142. pontja szerinti nyereség,
15. *hazai partner*: a határon átnyúló Interreg programok keretében, több jogi személy által közösen megvalósítandó projekt esetén az adott projektrészt megvalósításáért a projektben részt vevő partnerek által aláírt partnerségi megállapodásban meghatározott kötelezettséget viselő és uniós támogatásban részesülő hazai fél vagy hazai székhelyű európai területi társulás,
16. *hazai társfinanszírozás*: az uniós támogatásban részesülő hazai partner részére nyújtott vissza nem térítendő hazai támogatás,
17. *hazai társfinanszírozási támogatói okirat*: a hazai partner részére nyújtott vissza nem térítendő hazai támogatás vonatkozásában kiállított támogatói okirat,
18. *helyi infrastruktúra*: olyan infrastruktúra, amely helyi szinten járul hozzá az üzleti és fogyasztói környezet korszerűsítéséhez és ipari bázisok fejlesztéséhez,
19. *hitel*: olyan megállapodás, amelyben a hitelező kötelezi magát, hogy meghatározott pénzüsszeget meghatározott időre a hitelfelvevő rendelkezésére bocsát, és amely a hitelfelvevőt arra kötelezi, hogy meghatározott időszakon belül visszafizesse az összeget – különösen kölcsön vagy egyéb finanszírozási eszköz, ideértve a lízinget is, amely a hitelező számára elsődlegesen minimumhozamot nyújt, azzal, hogy már meglévő hitel kiváltása nem finanszírozható,

20. *hitelesítés*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 46. cikk (8) bekezdése szerinti, a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által végzett mindazon folyamatba épített adminisztratív, pénzügyi, szakmai és helyszíni ellenőrzés, amely annak megállapítására irányul, hogy a hazai partner az uniós támogatási szerződésben, valamint a programszintű és nemzeti szintű elszámolási segédletben rögzített kötelezettségeit a vonatkozó uniós és hazai jogszabályokkal összhangban teljesítette,
21. *hitelesítési nyilatkozat*: a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által a hazai partner részére kiadott, a hitelesítés tényét igazoló dokumentum,
22. *hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 46. cikk (8) bekezdése szerinti szervezet,
23. *hivatásos csapat*: olyan sportvállalkozás, amely hivatásos sportolót alkalmaz,
24. *hivatásos sportoló*: olyan sportoló, aki jövedelemszerzési céllal, foglalkozásszerűen vagy más módon, ellenszolgáltatás fejében folytat sporttevékenységet, amely ellenszolgáltatás meghaladja a részvételi költségeket, és a sportoló jövedelmének jelentős részét kiteszi – ide nem értve a sportrendezvényen való részvételhez kapcsolódó utazási és szállásköltségek megtérítését – függetlenül attól, hogy a sportoló és az érintett sportvállalkozás kötött-e munka- vagy más, munkavégzésre irányuló szerződést,
25. *igazoló hatóság*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 47. cikk szerinti feladatkört ellátó szervezet,
26. *igazoló nyilatkozat*: a költségigazoló nyilatkozat alátámasztása érdekében a nemzeti hatóság által kiállított nyilatkozat,
27. *immateriális javak*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 30. pontja szerinti javak,
28. *INTERREG+ rendszer*: az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott határon átnyúló Interreg programok keretében megvalósuló projektek adatainak gyűjtésére, rendszerezésére szolgáló, az e programok végrehajtási folyamatait támogató informatikai rendszer, ide nem értve a NAHU rendszer által kezelt nemzeti feladatokat,
29. *irányító hatóság*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 45. cikk (1) bekezdése szerinti szervezet,
30. *kikötői infrastruktúra*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 157. pontja szerinti infrastruktúra,
31. *kisprojekt*: az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti programban megvalósuló Kisprojekt Alap keretében finanszírozott olyan projekt, amelynek partnere nem Kisprojekt Alap menedzsment szervezet,
32. *Kisprojekt Alap*: az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti programban megvalósuló önálló támogatási struktúra,
33. *Kisprojekt Alap menedzsment szervezet*: a Kisprojekt Alap keretében rendelkezésre álló forrás kisprojektek részére történő pályázatadásának lebonyolításáért, illetve végrehajtásáért felelős szervezet, amely részt vesz az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti program monitoring bizottsága által kiválasztott projektben,
34. *kis összegű követelés*: a kettőszázötven eurót meg nem haladó hazai társfinanszírozásra vonatkozó követelés, valamint a százezer forintot meg nem haladó megelőlegezésre vonatkozó követelés,
35. *költségigazolás*: az igazoló hatóság által végzett igazolási tevékenységek,
36. *költségigazoló nyilatkozat*: az igazoló hatóság által kiállított, az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programonként felmerült költség igazolására irányuló nyilatkozat,
37. *közös titkárság*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 46. cikk (2) bekezdése szerinti szervezet,
38. *külföldi partnerországi TA társfinanszírozás*: az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programokban részt vevő országok által a TA projektekhez biztosított társfinanszírozás,
39. *létesítmény*: funkcionálisan megbonthatatlan egészlet képező termelő vagy szolgáltató egység,
40. *megelőlegezés*: az uniós támogatásban részesülő hazai partner részére nyújtott visszatérítendő hazai támogatás,
41. *megelőlegezési támogatói okirat*: az uniós támogatásban részesülő hazai partner részére nyújtott visszatérítendő hazai támogatás folyósításának és visszafizetésének részleteit szabályozó támogatói okirat,
42. *mezőgazdasági termék*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 11. pontja szerinti termék,
43. *mezőgazdasági termék feldolgozása*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 10. pontja szerinti tevékenység,
44. *mezőgazdasági termék forgalmazása*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 8. pontja szerinti tevékenység,
45. *monitoring*: a források felhasználása, az eredmények és a teljesítmény mindenre kiterjedő – így különösen szabályossági, hatékonysági és célszerűségi szempontból történő – nyomon követése rendszeres jelleggel projekt, illetve program szinten,

46. *monitoring bizottság*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 28. cikk (1) bekezdése szerinti bizottság,
47. *multifunkcionális szabadidős létesítmény*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 55. cikk (3) bekezdése szerinti létesítmény,
48. *működési eredmény*: a beruházásnak az Sztv. 3. § (4) bekezdés 5. pontja szerinti hasznos élettartama alatt elért – a projektkockázat és a tőkeköltség alapján a támogatást nyújtó által jóváhagyott diszkonttényezővel diszkontált – bevételei, csökkentve az ugyanezen diszkonttényezővel diszkontált működési költségekkel, így különösen a személyi jellegű ráfordítással, az anyagköltséggel, a szerződéses szolgáltatással, a távközléssel, az energiával és a karbantartással, a bérleti díjjal, az adminisztrációval összefüggő költséggel, kivéve az olyan értéksökkenési és finanszírozási költséget, amelyet beruházási támogatásból már fedeztek, azzal, hogy ha a számítás eredménye negatív, a működési eredmény értéke nulla,
49. *NAHU rendszer*: az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz, valamint a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz pénzügyi alapok területi együttműködéshez kapcsolódó egyes programjainak nemzeti feladatai ellátását támogató informatikai rendszer,
50. *négy szem elve*: valamely feladatot ellátó személy munkájának egy másik személy általi – ugyanazon szempontok szerint, ismételt és teljes körű – ellenőrzése,
51. *nehéz helyzetben lévő vállalkozás*: az Atr. 6. §-ában meghatározott vállalkozás,
52. *nemzeti hatóság*: a monitoring bizottsági képviselőt biztosító, továbbá az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján, a határon átnyúló Interreg programokban részt vevő országok hatáskörébe rendelt feladatok végrehajtásáért nemzeti szinten felelős szervezet,
53. *pályázati felhívás*: a támogatást igénylők számára elkészített, a pályázatok benyújtásához szükséges információkat tartalmazó, a program monitoring bizottsága által elfogadott dokumentumcsomag,
54. *partnerország*: a határon átnyúló Interreg programok végrehajtásában részt vevő tagállam vagy harmadik ország,
55. *személyi jellegű ráfordítás*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 88. pontja szerinti ráfordítás,
56. *támogatási intenzitás*: az Atr. 2. § 15. pontja szerinti intenzitás,
57. *pénzügyi átutalási egység*: a nemzeti hatóság által megbízott azon szervezet, amely a hazai társfinanszírozás és a megelőlegezés hazai partnerek felé történő kifizetését, továbbá a visszakövetelésekkel kapcsolatos feladatokat végzi, továbbá az irányító hatóság által megbízott azon szervezet, amely az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén az uniós támogatás vezető partnerek felé történő kifizetését is elvégzi,
58. *pénzügyi hiba*: uniós vagy nemzeti jogszabályok előírásainak, illetve az uniós támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeknek vagy a programszintű illetve nemzeti szintű elszámolási segédletben előírt szabályoknak a megsértése, ami miatt az irányító hatóság vagy az igazoló hatóság még az előtt végez korrekciót, hogy az érintett költség bekerült volna az Európai Bizottságnak benyújtott kifizetési kérelembe, és e korrekció nem minősül az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 103. cikkben meghatározott pénzügyi korrekciónak,
59. *programszámla*: az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 51. cikk (1) bekezdése szerinti, az uniós támogatások és az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti program esetén a külföldi partnerországi TA társfinanszírozás fogadása, valamint a kifizetések lebonyolítása céljából az igazoló hatóság által nyitott, euró devizanemű pénzforgalmi számla, amely felett az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetében az igazoló hatóság, az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetében az igazoló hatóság és a pénzügyi átutalási egység rendelkezik,
60. *projekt*: uniós támogatási szerződés keretében finanszírozott, meghatározott célok megvalósítására irányuló tevékenységek sorozata egy előre meghatározott költségvetési és időkereten belül,
61. *projektrész*: a projekt keretében megvalósuló azon tevékenységek összessége, amely hozzárendelhető a projektben részt vevő adott partnerhez,
62. *rendszer szintű szabálytalanság*: az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 33. pontja szerinti szabálytalanság,
63. *szabálytalanság*: az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 31. pontjában meghatározott fogalom, valamint a nemzeti jogszabályok által meghatározott, továbbá a hazai társfinanszírozási támogatói okiratban a hazai partner által vállalt kötelezettségek megsértése abban az esetben, ha az érintett költséget az Európai Bizottságnak benyújtott kifizetési kérelem már tartalmazza,
64. *szakaszolt projekt*: több programozási időszak forrásaiból finanszírozott projekt,

65. *tagállami helytállás*: olyan, hazai költségvetésből finanszírozott, az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 52. cikk (3) bekezdése szerinti visszafizetési kötelezettség, amelyet az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén a hazai irányító hatóság, az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti programok esetén a külföldi irányító hatóság részére szükséges biztosítani, ha valamely projektben részt vevő hazai partner az általa jogosulatlanul felhasznált uniós támogatás határidőben történő visszafizetését a vezető partner részére elmulasztja, vagy a hazai vezető partner a jogosulatlanul felhasznált uniós támogatás határidőben történő visszafizetését az irányító hatóság részére elmulasztja,
  66. *tagállami hozzájárulás*: olyan, hazai költségvetésből finanszírozott összeg, amelyet az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti programok esetén a nemzeti hatóság külön megállapodás alapján évente folyósít a külföldi irányító hatóság részére a közös finanszírozású külföldi TA projektek hazai társfinanszírozásának fedezeteként,
  67. *támogatástartalom*: az Atr. 2. § 19. pontja szerinti tartalom,
  68. *TA partner*: a TA projekt megvalósításának egészéért felelősséget viselő fél,
  69. *TA költségvetés*: a határon átnyúló Interreg programban részt vevő országok által külön megállapodásban elfogadott, a teljes 2021–2027 programozási időszakra vonatkozó TA partnerekenkénti, euróban meghatározott pénzügyi keret,
  70. *TA projekt*: olyan projekt, amelynek célja a határon átnyúló Interreg program hatékony, eredményes, szabályszerű és átlátható megvalósításának biztosítása, valamint a végrehajtásáért felelős intézményrendszer magas színvonalú működése,
  71. *tárgyi eszköz*: a 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikk 29. pontja szerinti eszköz,
  72. *TA támogatási szerződés*: a hazai TA partnerrel kötött, a teljes programozási időszakot lefedő, a programban részt vevő országok által külön megállapodásban elfogadott, euróban meghatározott pénzügyi kereten alapuló, forint devizanemű támogatási szerződés,
  73. *uniós támogatási szerződés*: a határon átnyúló Interreg program irányító hatósága és a vezető partner között létrejött, költségvetési támogatásnak nem minősülő uniós támogatás nyújtásának és felhasználásának részletes szabályait tartalmazó szerződés, amelynek formai és tartalmi követelményeit az adott program monitoring bizottsága hagyja jóvá,
  74. *vezető partner*: több jogi személy által közösen megvalósítandó projekt esetén a projekt megvalósításának egészéért felelősséget viselő hazai vagy külföldi partner.
- (2) Az (1) bekezdésben nem értelmezett fogalmakat az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet, az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet, az (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendelet, az (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint az (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint kell értelmezni.
- (3) A szakaszolt projekt e rendelet szerinti programozási időszakra eső szakasza vonatkozásában az e rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

3. A határon átnyúló Interreg programok végrehajtási intézményrendszere

- 4. §** E rendelet alkalmazásában a határon átnyúló Interreg programok végrehajtásában hazai szinten az 1. mellékletben meghatározott szervezetek vesznek részt.

II. FEJEZET

A HATÁRON ÁTNYÚLÓ INTERREG PROGRAMOK HAZAI SZINTŰ LEBONYOLÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

4. Az előirányzat-felhasználási keretszámla

- 5. §** (1) Az előirányzat-felhasználási keretszámla szolgál különösen
- a) a megelőlegezés, valamint a hazai társfinanszírozás kifizetésére és azoknak bármilyen jogcímen történő visszafizetésére,
  - b) az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 52. cikk (3) bekezdése szerinti tagállami helytállási kötelezettségből adódó visszafizetés biztosítására,
  - c) a 8. alcím szerinti tagállami hozzájárulás biztosítására, valamint

- d) a 23. alcím szerinti TA támogatási szerződés alapján történő kifizetésekre, az azokkal összefüggő bármilyen jogcímen történő visszafizetésre.
- (2) Az előirányzat-felhasználási keretszámla vezetésével és forgalmával kapcsolatban felmerült költséget a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvényben meghatározott, az A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet, Egyéb költségvetési kiadások cím, Vegyes kiadások alcím, Egyéb vegyes kiadások jogcímcsoport terhére kell elszámolni.

5. Hazai társfinanszírozás

- 6. §**
- (1) A határon átnyúló Interreg programok keretében meghirdetett pályázatokon uniós támogatásra jóváhagyott projektek hazai partnerei számára a kapcsolódó hazai társfinanszírozást további pályázat nélkül a nemzeti hatóság biztosítja.
- (2) A hazai társfinanszírozás mértéke
- a) központi és köztestületi költségvetési szerv, köztestület, valamint közvetlen vagy közvetett módon kizárólagosan állami tulajdonban lévő gazdasági társaság, állam által alapított vagyongazdálkodó alapítvány vagy az ilyen alapítvány által fenntartott jogi személy hazai partner esetén a projektrész összes elszámolt és jogos költségeinek
- aa) 20%-a az 1. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerinti programok esetében,
- ab) 15%-a az 1. § (1) bekezdés b) pontja szerinti program esetében,
- ac) 10%-a az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetében,
- ad) 40%-a az 1. § (1) bekezdés d) pontja szerinti program esetében, vagy
- ae) 50%-a az 1. § (1) bekezdés f) pontja szerinti program esetében;
- b) az a) pontban meghatározott körbe nem tartozó hazai partner esetén a projektrész összes elszámolt és jogos költségeinek
- ba) 15%-a az 1. § (1) bekezdés a) és e) pontja szerinti programok esetében,
- bb) 10%-a az 1. § (1) bekezdés b) pontja szerinti program esetében,
- bc) 5%-a az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetében,
- bd) 35%-a az 1. § (1) bekezdés d) pontja szerinti program esetében, vagy
- be) 45%-a az 1. § (1) bekezdés f) pontja szerinti program esetében.
- (3) Az állami támogatással érintett projektrész hazai társfinanszírozásának mértéke az alkalmazandó támogatási intenzitás miatt a (2) bekezdésben meghatározott mértéktől eltérhet.
- (4) A nemzeti hatóság határozza meg és hagyja jóvá a hazai társfinanszírozási támogatói okirat tartalmi követelményeit.
- (5) A hazai társfinanszírozási támogatói okiratot a nemzeti hatóság megbízásából a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet állítja ki a projektrész megvalósulását követően.
- 7. §**
- (1) A hazai társfinanszírozási támogatói okiratban megfelelő biztosítékot kell kikötni a projektrész fenntartási időszakára.
- (2) A biztosítékról szóló dokumentum tartalmazza a projektrész azonosító számát, rövid címét, valamint a biztosíték értékét.
- (3) A biztosíték lehet
- a) hitelintézet által kibocsátott garanciavállaló nyilatkozat,
- b) garanciaszervezet által vállalt kezesség,
- c) biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény vagy
- d) hitelintézet által kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény.
- (4) A biztosítéknak rendelkezésre kell állnia a fenntartási kötelezettség megszűnéséig. A biztosíték rendelkezésre állása előfeltétele a hazai társfinanszírozási támogatói okirat kiállításának.
- (5) A hazai partner számára a biztosítékcserét lehetővé kell tenni, ha az új biztosíték értéke és végrehajthatósága megfelel a biztosítékokra vonatkozó feltételeknek.
- (6) A biztosíték értéke a 125 000 eurót meghaladó hazai társfinanszírozással megvalósult projektrész esetén a kifizetendő hazai társfinanszírozás 50%-ának megfelelő összeg.
- (7) Az a hazai partner, akinek a 125 000 eurót meghaladó hazai társfinanszírozást tartalmazó projektrészének megvalósítása alatt az arra jogosult szerv a projektrésszel kapcsolatban szabálytalanságot vagy pénzügyi hibát nem állapított meg, a kifizetendő hazai társfinanszírozás 10%-ának megfelelő mértékű biztosítékot nyújt.

- 8. §**
- (1) Mentes a biztosítéknyújtási kötelezettség alól
    - a) a költségvetési szerv,
    - b) az egyházi jogi személy,
    - c) közvetlen vagy közvetett módon többségi állami tulajdonban lévő gazdasági társaság,
    - d) az állam által alapított vagyonkezelő alapítvány és az ilyen alapítvány által fenntartott jogi személy,
    - e) az a hazai partner, amely esetében a hazai társfinanszírozás összege nem haladja meg a 125 000 eurót, valamint
    - f) kérelemre az a partner, amelyik szerepel az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 260. §-a szerint közzétett köztartozásmentes adózói adatbázisban, vagy a köztartozás-mentességét harminc napnál nem régebbi nemleges adóigazolással igazolja.
  - (2) Nem köteles biztosítékot nyújtani a hazai partner, ha a projektrész infrastrukturális elemet nem tartalmaz.
  - (3) Ha a biztosíték megszüntethető, a nemzeti hatóság haladéktalanul kiadja az erre vonatkozó nyilatkozatot. A biztosítéknyújtási kötelezettség megszűnése esetén a biztosíték megszüntetésének költsége a hazai partnert terheli.

6. A hazai társfinanszírozás kifizetése és visszafizetésének kezelése

- 9. §**
- (1) A pénzügyi átutalási egység ellátja a hazai társfinanszírozási támogatás kifizetésével és szükség esetén annak visszakövetelésével kapcsolatos feladatokat.
  - (2) A hazai társfinanszírozás kiszámítására és kifizetésére a NAHU rendszert kell alkalmazni.
  - (3) A hazai társfinanszírozás a hazai társfinanszírozási támogatói okirat alapján kerül kifizetésre, utófinanszírozás formájában, a projektrész megvalósítását követően, egy összegben.
  - (4) A hazai partner köteles a projektrész zárásával összefüggésben nyilatkozatot benyújtani a hitelesítésre kijelölt szervezet részére. A nyilatkozat tartalmazza, hogy a hazai partner az általa megvalósított projektrésszel összefüggésben több jelentést már nem fog benyújtani. A nyilatkozat egyéb tartalmi követelményeit a nemzeti hatóság határozza meg.
- 10. §**
- (1) A hazai társfinanszírozás euróban meghatározott összegét és mértékét a hazai társfinanszírozási támogatói okirat tartalmazza.
  - (2) A hazai társfinanszírozásnak a 6. § (2) bekezdése szerint számított összegét és mértékét az adott projektrész összes benyújtott jelentésének irányító hatóság által elfogadott tényleges és pénzügyi korrekcióval csökkentett teljes költségének figyelembevételével kell meghatározni.
  - (3) A költségek irányító hatóság általi elfogadásának az
    - a) 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti program esetén az irányító hatóság által meghozott, 49. § (3) bekezdése szerinti kifizetésre jóváhagyó döntés és
    - b) 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti program esetén az uniós támogatásnak a partner számláján történő jóváírása számít.
  - (4) A hazai partner köteles a projektrészehez kapcsolódó valamennyi uniós támogatás jóváírását tartalmazó bankszámlakivonat másolatát megküldeni a hitelesítésre kijelölt szervezet részére a jóváírástól számított tizenöt napon belül.
  - (5) A hazai társfinanszírozás hazai partner részére történő folyósításának feltétele, hogy a hazai partner szerepeljen az állami adóhatóság köztartozásmentes adózói adatbázisában, ennek hiányában harminc napnál nem régebbi nemleges adóigazolás benyújtásával igazolja a köztartozás-mentességet. A hazai társfinanszírozási támogatási okirat további feltételeket határozhat meg a folyósítás feltételeként.
  - (6) A pénzügyi átutalási egység gondoskodik a hazai társfinanszírozás hazai partner részére történő átutalásáról a hazai társfinanszírozási támogatói okiratban meghatározott feltételek teljesülésétől számított huszonegy napon belül, amelyet a NAHU rendszerben kell kezdeményezni.
  - (7) Az előirányzat-felhasználási keretszámláról csak akkor lehet átutalást kezdeményezni, ha az adatok a NAHU rendszerben rögzítésre és jóváhagyásra kerültek.
  - (8) A pénzügyi átutalási egység a Kincstár által kiállított pénzforgalmi számlakivonat adatait a terhelést vagy jóváírást követő öt munkanapon belül rögzíti és hagyja jóvá a NAHU rendszerben.

- 11. §**
- (1) A hazai partner köteles visszafizetni
    - a) a szabálytalansággal érintett költség hazai társfinanszírozási részét, ha a szabálytalanság a hazai társfinanszírozás 10. § (6) bekezdése szerinti folyósítását követően került megállapításra, valamint
    - b) hazai társfinanszírozási támogatói okirattól való elállás esetén a kifizetett hazai társfinanszírozás teljes összegét.
  - (2) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a hazai társfinanszírozás visszakövetelése érdekében a hazai partner részére írásbeli fizetési felszólítást küld.
  - (3) Az (1) bekezdés szerinti visszafizetés határideje a (2) bekezdés szerint kiküldött fizetési felszólítás kézhezvételétől számított harminc nap.
  - (4) Ha a hazai partner nem, vagy csak részben tesz eleget a hazai társfinanszírozás vonatkozásában az e rendeletben meghatározott jogcímen felmerült visszafizetési kötelezettségének, a pénzügyi átutalási egység a 7. § szerinti biztosíték érvényesítésével gondoskodik a vissza nem fizetett összeg behajtásáról.
  - (5) Ha a (4) bekezdés szerinti eljárás eredménytelen volt, a pénzügyi átutalási egység a vissza nem fizetett összeg adók módjára történő behajtása céljából megkeresi az állami adóhatóságot.
  - (6) Ha az (5) bekezdés szerinti eljárás sem vezet eredményre, és a hazai partner a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 3. § (1) bekezdés b) pontja szerinti adósnak minősül, a pénzügyi átutalási egység a hazai partnerrel szemben felszámolási eljárást kezdeményezhet a nemzeti hatóság hozzájárulásával.
  - (7) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti visszafizetéssel érintett hazai társfinanszírozás vonatkozásában az Ávr. szerinti ügyleti- és késedelmikamat-fizetési kötelezettség keletkezik.
  - (8) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti visszafizetési kötelezettség esetén a hazai partner köteles a kifizetett hazai társfinanszírozás teljes összegét az Ávr. szerinti ügyleti és késedelmi kamattal növelten visszafizetni, függetlenül attól, hogy az elállást a támogató vagy a támogatott kezdeményezte.
  - (9) Ha a hazai partner visszafizetési kötelezettségének a határon átnyúló Interreg program zárásáig nem tud eleget tenni, akkor a behajtásra tett kísérlet és intézkedés valamennyi dokumentációját a hazai partner zárójelentésének jóváhagyásától számított tíz évig meg kell őrizni.
  - (10) A hazai partnerrel szemben megállapított kis összegű követelések behajtására nem kerül sor.
  - (11) A kis összegű követeléseket követelésjogcímenként, projektrészenként kell érteni, valamint a tőkére és a kamatokra külön-külön kell vizsgálni.

7. Megelőlevezés

- 12. §**
- (1) Az 1. § (1) bekezdése szerinti programok keretében uniós támogatásra jóváhagyott projektek hazai partnerei számára a nemzeti hatóság kérelemre megelőlevezést biztosít.
  - (2) Nem biztosítható az (1) bekezdés szerinti megelőlevezés az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti program Kisprojekt Alapjából finanszírozott kisprojektek partnerei számára.
  - (3) A megelőlevezés iránti kérelmet a támogatási döntést követően lehet benyújtani. A megelőlevezési támogatói okiratot az uniós támogatási szerződés hatálybalépését követően, a nemzeti hatóság megbízásából, a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet állítja ki.
  - (4) A megelőlevezés mértéke a hazai partner projektrészére a támogatási döntésben megítélt összes elszámolható költségének legfeljebb
    - a) 50%-a az 1. § (1) bekezdés a), d), e) és f) pontja,
    - b) 40%-a az 1. § (1) bekezdés b) pontja, valamint
    - c) 30%-a az 1. § (1) bekezdés c) pontjaszerinti program esetében.
  - (5) Amennyiben a megelőlevezés mértékének megállapításáig a hazai partner már rendelkezik az irányító hatóság által elfogadott jelentéssel, a megelőlevezés összegét a hazai partnernek a megelőlevezési támogatási okirat kiállítását megelőzően, utófinanszírozásként kifizetett uniós támogatás összegével csökkenteni kell.
  - (6) A hazai partner a megelőlevezés fogadására, kezelésére és abból történő kifizetés teljesítésére a Kincstárnál vezetett, projektrészenként elkülönített, forint devizanemű pénzforgalmi számlát nyit. A megelőlevezés kezelése céljából nyitott pénzforgalmi számla betétlekötés és készpénztranzakció teljesítésére nem használható.
  - (7) A hazai partner legkésőbb a megelőlevezés iránti kérelem benyújtásakor igazolja a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet részére a megelőlevezés kezelésére szolgáló elkülönített számla megnyitását.

- (8) A hazai partner részére a megelőlegezési összeg folyósításának feltétele, hogy a hazai partner szerepeljen az állami adóhatóság köztartozásmentes adózói adatbázisában, ennek hiányában harminc napnál nem régebbi nemleges adóigazolás benyújtásával köteles igazolni a köztartozás-mentességét.
- (9) A kérelem tartalmazza
- a hazai partner nevét, székhelyét, adószámát,
  - az uniós támogatási szerződés számát,
  - a projektrész elszámolható összköltségét,
  - a projektrészre eső uniós támogatás összegét,
  - a projektrész pénzügyi tervét évenkénti bontásban és
  - az igényelt megelőlegezés összegét, a megelőlegezés indokainak részletes, számszerűsített bemutatásával.
- (10) A megelőlegezési támogatói okiratban rendelkezni kell – ide nem értve a központi költségvetési szerv hazai partnert – a megelőlegezés mint a visszatérítendő támogatás visszafizetésének biztosítékáról, amely a hazai partner választása szerint lehet
- a hazai partner valamennyi – jogszabály alapján beszédési megbízással megterhelhető – fizetési számlájára vonatkozó, a támogató javára szóló beszédési megbízás benyújtására vonatkozó felhatalmazó nyilatkozat vagy
  - bankgarancia.
- (11) A biztosítéki értéknek fedeznie kell a megelőlegezés összegét.

- 13. §**
- (1) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet gondoskodik a megelőlegezési támogatói okiratok kezeléséről és nyilvántartásáról.
- (2) A pénzügyi átutalási egység – a nemzeti hatóság megbízásából – kifizeti a megelőlegezés összegét a hazai partner részére, valamint ellátja a megelőlegezés visszafizetésével kapcsolatos követeléskezelési feladatokat.
- (3) A megelőlegezés kifizetése egy összegben történik, amelynek mértéke nem haladhatja meg a 12. § (4) bekezdése szerinti mértéket.
- (4) A megelőlegezés összege forintban kerül meghatározásra. A megelőlegezés forintban meghatározott összegét a Magyar Nemzeti Bank által, adott év első munkanapjára megállapított árfolyamának alkalmazásával kell meghatározni. A kifizetésre a megelőlegezési támogatói okirat kiállításától számított huszonegy napon belül kerül sor.
- (5) Ha a megelőlegezés összege az érintett projektrész költségvetésének módosítása okán csökkentésre vagy növelésre kerül, a megelőlegezésre vonatkozó támogatói okirat módosított összege az eredeti támogatói okiratban alkalmazott árfolyamon kerül forintosításra.
- (6) A hazai partner az uniós támogatásnak a fizetési számláján történő jóváírásáról a bankszámlakivonata másolatának megküldésével tájékoztatja a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetet a jóváírást követő tizenöt napon belül.
- (7) A megelőlegezett összegek visszatérítése részletekben történik. A hazai partner teljes elszámolható költsége és a megelőlegezési támogatói okiratban szereplő összeg különbözete határozza meg a visszafizetési határt. A megelőlegezett összeg visszatérítése legkésőbb akkor esedékes, ha a projektpartneri jelentések után kifizetett uniós támogatások kumulált értéke meghaladja a visszafizetési határt. A visszafizetési határt meghaladó uniós támogatás összegét a hazai partner fizetési számláján történő jóváírását követő harminc napon belül vissza kell utalni.
- (8) A megelőlegezett összeg azon részét, amellyel kapcsolatban a (7) bekezdés szerinti visszafizetésre nem került sor, legkésőbb az utolsó uniós támogatási részlet kifizetésének hazai partner fizetési számláján történő jóváírását követő harminc napon belül vissza kell utalni a megelőlegezési támogatói okiratban meghatározott módon.
- (9) A megelőlegezés visszafizetése forintban történik. A visszafizetendő forint összeg meghatározása során a hazai partner számláján jóváírt euró összeg forintra történő átváltására a megelőlegezési támogatói okiratban rögzített árfolyamon kerül sor.
- (10) Ha a megelőlegezéssel érintett projektrész teljes elszámolható költsége csökken, és ez szükségessé teszi a megelőlegezés összegének változtatását, az így keletkező különbözetet a hazai partner köteles visszafizetni. A projektrész megelőlegezési támogatói okirat módosítását megelőző elszámolásai kapcsán alkalmazott visszafizetési határ és a megelőlegezési támogatói okirat módosítása következtében keletkező visszafizetési határ közötti különbözetet akkor szükséges visszafizetni, ha az új visszafizetési határ a korábbinál alacsonyabb, és a hazai partner ezt a határt korábban már átlépte. A visszafizetésnek a kapcsolódó megelőlegezési támogatói okirat módosításának aláírását követően kiküldött fizetési felszólítás kézhezvételétől számított harminc napon belül teljesülnie kell.

- (11) Ha a hazai partner a megelőlegezett összeg visszautalását a (7), (8) és (10) bekezdésben meghatározott határidőre teljesíti, akkor az Ávr. szerinti kamatfizetési kötelezettség nem keletkezik. Ha a hazai partner határidőben nem, vagy csak részben teljesíti a visszautalásokat, a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet a megelőlegezett összeg vissza nem fizetett részét az Ávr. szerinti ügyleti és késedelmi kamattal növelten követeli tőle.
- (12) A szabálytalansággal vagy pénzügyi hibával érintett összeg visszafizetésére a megelőlegezésre vonatkozó támogatói okirat alapján kifizetett összeg nem használható. A szabálytalansággal vagy pénzügyi hibával érintett összeg visszafizetéséről vagy az irányító hatóság vagy a nemzeti hatóság által meghatározott egyéb rendezéséről a hazai partner önerőből köteles gondoskodni, a központi költségvetési szerv hazai partner ezen összeg visszafizetésére pótlólagos központi költségvetési forrást nem vehet igénybe.
- (13) A megelőlegezési támogatói okirat kezelése, a megelőlegezés kiutalása és visszakövetelése a NAHU rendszeren keresztül történik.
- (14) A megelőlegezési támogatói okirattól való elállás esetén a hazai partner köteles az elállás időpontjáig a megelőlegezés vissza nem fizetett összegét a fizetési felszólítás kézhezvételétől számított harminc napon belül visszafizetni.
- (15) A (14) bekezdés szerinti esetben az Ávr. szerinti ügyleti- és – késedelem esetén – késedelmikamat-fizetési kötelezettség keletkezik.
- (16) A hazai partnerrel szemben megállapított kis összegű követelések behajtására nem kerül sor.
- (17) A kis összegű követeléseket követelésjogcímenként, projektrészenként kell érteni, valamint a tőkére és a kamatokra külön-külön kell vizsgálni.

8. Tagállami hozzájárulás és tagállami helytállás

- 14. §** A nemzeti hatóság biztosítja
- a) az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti program esetén a külföldi irányító hatóságok felé teljesítendő éves tagállami hozzájárulás befizetéséhez szükséges forrást,
  - b) az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 93. cikk (2) bekezdése szerinti időközi kifizetés 95%-át meghaladó rész vonatkozásában a hazai partnerre eső uniós források átmeneti kifizetését, amennyiben a kifizetésekhez a programszámlán nincs elég fedezet, valamint
  - c) a tagállami helytállás összegét az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti program esetén a hazai, az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti program esetén a külföldi irányító hatóság részére a jogszabályi feltételek teljesülését igazoló, irányító hatóság által megküldött dokumentumok alapján.
- 15. §** Ha a hazai partner nem fizeti vissza határidőre az uniós támogatási összeg visszafizetendő részét, ezáltal az uniós támogatási szerződés alapján az uniós támogatási összeg nem hajtható be, és a nemzeti hatóságnak helytállási kötelezettsége keletkezik, a pénzügyi átutalási egység a visszafizetendő összeget az uniós támogatási szerződés szerinti késedelmi kamattal növelten követeli tőle.

9. A hitelesítés

- 16. §** A határon átnyúló Interreg programok keretében megítélt uniós támogatások és a hazai társfinanszírozás felhasználásának hitelesítése a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet feladata.
- 17. §** (1) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet – az egyszerűsített költségelszámolással elszámolt költségek kivételével – a hitelesítés részeként, gondoskodik a hazai partner által a határon átnyúló Interreg programok elektronikus monitoring és információs rendszereibe benyújtott, a projekt keretében felmerült, szakmailag teljesített és a hazai partner által kifizetett költségeket alátámasztó dokumentumok kockázatelemzésen alapuló, formai és tartalmi mintavételes ellenőrzésének elvégzéséről a mindenkori, hatályos módszertannal összhangban. Az alátámasztó dokumentumoknak a határon átnyúló Interreg programok elektronikus monitoring és információs rendszereibe történő feltöltése egy tekintet alá esik a papír alapon benyújtott dokumentummal. Ha a határon átnyúló Interreg programok elszámolhatósági szabályai lehetővé teszik előlegszámla teljesítés nélküli elszámolását, abban az esetben a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet az előlegszámla ellenőrzése során a teljesítést nem vizsgálja.

- (2) A dokumentumok (1) bekezdés szerinti ellenőrzése keretében – az egyszerűsített költségelszámolással elszámolt költségek kivételével – ellenőrizni kell különösen azt, hogy
- a) a hazai partner által benyújtott jelentésben szereplő költség kifizetésre került, és számlával vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylattal megfelelően alátámasztott,
  - b) a benyújtott számla vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat valós költségen alapul, és a határon átnyúló Interreg programok keretében jóváhagyott projekttel összefüggésben merült fel,
  - c) a benyújtott számlán vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylaton szereplő teljesítés összhangban van a projektre vonatkozó döntéssel, valamint az uniós támogatási szerződéssel, valamint programszintű és nemzeti szintű elszámolási segédlet előírásaival – ide nem értve az (1) bekezdés szerinti teljesítés nélküli előlegszámlát –,
  - d) a költség elszámolható az uniós és hazai jogszabályokkal, valamint a határon átnyúló Interreg programok keretében meghatározott elszámolhatósági szabályokkal összhangban áll,
  - e) a költséget alátámasztó dokumentum teljes körű, formai és tartalmi szempontból megfelelő,
  - f) a hazai partner az összes projekttevékenység vonatkozásában megfelelő nyilvántartási rendszerrel, ellenőrzési nyomvonallal rendelkezik,
  - g) az uniós támogatás és a hazai társfinanszírozás felhasználása során nem történt szabálytalanság vagy pénzügyi hiba,
  - h) kettős finanszírozás nem valósult meg,
  - i) az állami támogatással, a környezetvédelemmel, az esélyegyenlőséggel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos követelményeket betartották,
  - j) a nyilvánosságra és tájékoztatásra vonatkozó szabályokat betartották,
  - k) a közbeszerzésre vonatkozó uniós és nemzeti szabályokat betartották,
  - l) az uniós támogatási szerződésnek megfelelő a projekt fizikai és pénzügyi előrehaladása, valamint
  - m) a vonatkozó teljesítésigazolások rendelkezésre állnak, ide nem értve az (1) bekezdés szerinti teljesítés nélküli előlegszámlát.
- (3) Az egyszerűsített költségelszámolással elszámolni kívánt költségek vonatkozásában – ha az adott program másként nem rendelkezik – ellenőrizni szükséges, hogy azok megfelelően kerültek kiszámításra, a számítási módszer megfelelően került alkalmazásra, továbbá más költségvetési soron nem kerül elszámolásra. A határon átnyúló Interreg programok további feltételeket is meghatározhatnak az egyes egyszerűsített költségelszámolással elszámolni kívánt költségek hitelesítéséhez.
- (4) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet a hitelesítés részeként ellenőrzi a közbeszerzésekről szóló törvény és a közbeszerzésekre vonatkozó uniós szabályok betartását.
- (5) A hazai partner biztosítja az általa az elektronikus közbeszerzési rendszerben (a továbbiakban: ekr) lefolytatott közbeszerzési eljárás dokumentumaihoz való hozzáférést a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet nevében eljáró személy részére.
- (6) A hitelesítésre kijelölt szervezet az ekr-ből letölti a közbeszerzési eljárás valamennyi dokumentumát, és feltölti a határon átnyúló Interreg programok elektronikus monitoring és információs rendszereibe. A közbeszerzési eljárás hazai és uniós jogszabályok szerinti lebonyolítása a hazai partner felelőssége.

- 18. §**
- (1) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet a hitelesítés részeként gondoskodik a projektrészek megvalósításának helyszíni ellenőrzéséről az alábbiak szerint.
- (2) Legalább egy helyszíni ellenőrzést le kell folytatni abban az esetben, ha a projektrész infrastrukturális fejlesztést vagy
- a) az 1. § (1) bekezdés a), valamint d)–f) pontja szerinti programok esetén 10 000 euró feletti eszközbeszerzést vagy
  - b) az 1. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti programok esetén 20 000 euró feletti eszközbeszerzést tartalmaz.
- (3) A (2) bekezdésbe nem sorolható projektrészek esetében a helyszíni ellenőrzés kockázatelemzésen alapuló mintavételen keresztül valósul meg. A kockázatelemzés módszertanát a nemzeti hatóság hagyja jóvá.
- (4) A helyszíni ellenőrzést legkésőbb a projektrész zárójelentéséhez kapcsolódó hitelesítési tevékenység részeként kell lefolytatni.
- (5) A helyszíni ellenőrzések során ellenőrizni kell különösen
- a) a hazai partner által megvalósított projektrész uniós támogatási szerződésnek megfelelő fizikai és pénzügyi előrehaladását,

- b) a hazai partner által benyújtott jelentés, valamint a hazai partner által megvalósított projektrész tényleges fizikai és pénzügyi előrehaladásának összhangját,
  - c) azt, hogy a jelentést alátámasztó bizonylatok eredeti példánya a hazai partnernél rendelkezésre áll, és megegyezik a hazai partner által a jelentéshez elektronikusan benyújtott dokumentumokkal,
  - d) a hazai partner által elektronikusan benyújtott nyilatkozat és az azt megalapozó bizonylatok összhangját,
  - e) a termékek és szolgáltatások teljesítésének az uniós támogatási szerződésben és a programszintű és nemzeti szintű elszámolási segédletben foglaltakkal való összhangját, ide nem értve a 17. § (1) bekezdése szerinti teljesítés nélküli előlegrszámlát,
  - f) a nyilvánosságra és tájékoztatásra vonatkozó uniós szabályok betartását,
  - g) az állami támogatással, a környezetvédelemmel, az esélyegyenlőséggel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos követelmények betartását és
  - h) az elkülönített számviteli nyilvántartás vezetését.
- (6) A helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet a hitelesítési tevékenységet végző szervezet feltölti a határon átnyúló Interreg programok elektronikus monitoring és információs rendszerébe.

- 19. §**
- (1) A hitelesítési tevékenységet dokumentálni kell, rögzítve az elvégzett munkát, az elszámolható és el nem számolható költségeket, a hitelesítés eredményét, hiba feltárása esetén a megtett intézkedést, szabálytalanság vagy pénzügyi hiba gyanúja esetén a szabálytalansági vizsgálat megindításának kezdeményezését.
  - (2) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet a hitelesítési tevékenység során jogosult az elszámolni kívánt költség csökkentésére a kifizetési kérelemben szolgáltatott adat egyértelmű hiánya vagy hibája esetén, amennyiben a 22. § (1) bekezdése szerinti pénzügyi érdeksérelem gyanúja az eljárás során nem merül fel.
  - (3) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet a 17. és 18. § szerinti ellenőrzés elvégzését követően hitelesítési nyilatkozatot állít ki a hazai partner részére.

20. § Az uniós támogatás és a hozzá kapcsolódó hazai társfinanszírozás terhére elszámolható költségeket euróban kell megállapítani. Az eurótól eltérő pénznemben kiállított számlán vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylaton szereplő összeget a határon átnyúló Interreg programban rögzített módon a partner köteles átváltani euróra.

- 21. §**
- (1) A hazai partner – ha nem ért egyet a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által kiállított hitelesítési nyilatkozat tartalmával – a hitelesítési nyilatkozat kézhezvételétől számított öt munkanapon belül panasszal élhet a nemzeti hatóság felé.
  - (2) A panaszban meg kell jelölni
    - a) az érintett projektrész megnevezését, azonosító számát,
    - b) a hazai partner azonosításához szükséges adatokat és
    - c) a panasz indoklását igazoló tényeket, körülményeket, amelyek alátámasztják azt, hogy a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet nem az előírásokkal összhangban járt el, vagy azokat nem megfelelően értékelte.
  - (3) A nemzeti hatóság a panaszt érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha
    - a) azt az arra nyitva álló határidőn túl terjesztették elő,
    - b) nem az arra jogosult nyújtotta be, vagy
    - c) a kérelem nem felel meg a 21. § (2) bekezdésében foglaltaknak.
  - (4) Ha a panasz érdemi vizsgálat nélküli elutasításának nincs helye, a panaszt a beérkezésétől számított tizenöt munkanapon belül el kell bírálni. A nemzeti hatóság a panaszt
    - a) annak megalapozatlansága esetén elutasítja, vagy
    - b) annak megalapozottsága esetén részben vagy egészben helyben hagyja, vagy a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetet új eljárásra utasítja.

10. Szabálytalanság és pénzügyi hiba kezelése

- 22. §**
- (1) A nemzeti hatóság és a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet (a továbbiakban együtt: szabálytalansági vizsgálatot lefolytató szervezet) feladata a támogatás rendeltetésszerű és szabályszerű felhasználása érdekében annak biztosítása, hogy az Európai Unió, valamint Magyarország pénzügyi érdeke a támogatás felhasználása során ne sérüljön, és ne sérülhessen.

- (2) A szabálytalanságok jelentése érdekében a szabálytalansági vizsgálatot lefolytató szervezet, valamint az igazoló hatóság együttműködik az Európai Csalás Elleni Hivatal Koordinációs Irodával (a továbbiakban: OLAF Koordinációs Iroda).
- (3) Pénzügyi hiba, valamint el nem számolható költség megállapítása esetén a hazai partner projektrészének költségvetése nem csökken.

23. § (1) A szabálytalansági vizsgálatot lefolytató szervezet vezetője kijelöli a szabálytalanságok és pénzügyi hibák nyilvántartásáért és jelentéséért felelős szervezeti egységet vagy személyt (a továbbiakban: szabálytalanság-felelős).

(2) A szabálytalanság-felelős

- a) lefolytatja a szabálytalansági vizsgálatokat,
- b) összeállítja a szabálytalanságokkal és pénzügyi hibákkal kapcsolatos jelentéseket, valamint
- c) gondoskodik a szabálytalanságokkal és pénzügyi hibákkal kapcsolatos adatok NAHU és INTERREG+ rendszerbe való feltöltéséről.

24. § (1) Aki a támogatási folyamat bármely szakaszában a 22. § (1) bekezdése szerinti pénzügyi érdeksérelem gyanúját észleli, vagy akinek ilyen gyanú tudomására jut, azt köteles haladéktalanul írásban rögzíteni, és megküldeni a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet szabálytalanság-felelősének.

(2) A szabálytalanság-felelős a gyanúról való tudomásszerzés esetén javaslatot tesz a szabálytalansági vizsgálat megindítására és – ha szükséges – a kifizetések felfüggesztésére vagy a szabálytalansági vizsgálat elutasítására.

(3) A szabálytalansági vizsgálatot lefolytató szervezet vezetője a (2) bekezdés szerinti javaslat alapján dönt a szabálytalansági vizsgálat megindításáról, elutasításáról, adott esetben a kifizetések felfüggesztéséről.

(4) A szabálytalansági vizsgálat megindításáról, elutasításáról, a kifizetések felfüggesztéséről a szabálytalanság-felelős tájékoztatja a vizsgálatban érintetteket, valamint a nemzeti hatóságot.

25. § (1) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által indított vagy elutasított szabálytalansági vizsgálat lefolytatásának jogát a nemzeti hatóság vezetője az erről szóló döntésről való értesítést követő öt munkanapon belül magához vonhatja, amely döntésről haladéktalanul értesíti a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetet.

(2) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet szabálytalanság-felelőse a rendelkezésre álló eredeti dokumentumokat – azok másolatának megtartása mellett – az (1) bekezdés szerinti döntésről való értesítést követően három munkanapon belül megküldi a nemzeti hatóság részére.

26. § (1) A nemzeti hatóság vezetője szabálytalansági vizsgálat mellőzésével állapíthat meg szabálytalanságot vagy pénzügyi hibát, és rendelhet el az e rendelet szerinti jogkövetkezményt, ha

- a) a hazai partner ellen adósságrendezési, felszámolási, végelszámolási, kényszertörlési vagy a megszüntetésére irányuló egyéb eljárás, vagy csődeljárás indult,
- b) a cégbíróság a hazai partner céget a törvényességi felügyeleti eljárásban hozott intézkedés vagy megszüntetési eljárás következtében hivatalból törli a cégjegyzékből,
- c) a hazai partner elismeri a szabálytalanság vagy pénzügyi hiba tényét,
- d) az Európai Bizottság, az audit hatóság, az auditor csoport hazai tagja vagy bármely, ellenőrzést végző szervezet szabálytalanságot vagy pénzügyi hibát állapít meg,
- e) rendszerszintű szabálytalanság történt, vagy
- f) a szabálytalanság vagy pénzügyi hiba oka kizárólag számítási hiba.

(2) Ha a szabálytalanság vagy pénzügyi hiba gyanúja az (1) bekezdés a)–d) pontja szerinti ügyben érkezett a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet szabálytalanság-felelőséhez, akkor a szervezet vezetője javaslatot tehet szabálytalanság szabálytalansági vizsgálat lefolytatása nélküli megállapítására, valamint az alkalmazandó jogkövetkezményekre.

27. § A szabálytalanság-felelős a szabálytalansági vizsgálat lezárását és a szabálytalansági vizsgálat eredményét valamennyi program esetében rögzíti a NAHU rendszerben, az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén az INTERREG+ rendszerben is.

28. § (1) A szabálytalansági vizsgálat megindítását követően a szabálytalanság-felelős – szükség esetén – felhívja a hazai partnert a vizsgálat lefolytatásához szükséges további iratok becsatolására, lehetőséget biztosíthat a partnernek észrevételei megtételére továbbá helyszíni vizsgálat lefolytatását kezdeményezheti. Az iratok becsatolásának,

az észrevételek megtételének és a helyszíni vizsgálat lefolytatásnak időtartama az ügyintézési határidőbe nem számít bele.

- (2) A szabálytalanság-felelős meghallgathatja az érintett személyeket, és megvizsgálhat bármely dokumentumot, körülményt, tényt, amely a gyanúval kapcsolatos tényállás tisztázásához szükséges.
- (3) Ha a gyanú kivizsgálásához a Közbeszerzési Döntőbizottság, más hatóság vagy bíróság előzetes döntése szükséges, a szabálytalansági vizsgálat külön döntés nélkül felfüggesztésre kerül a Közbeszerzési Döntőbizottság, más hatóság, bíróság döntésének vagy a szakvéleménynek a szabálytalansági vizsgálatot lefolytató szervezet által történő kézhezvételéig. A felfüggesztés időtartama az ügyintézési határidőbe nem számít bele.

29. §

- (1) A szabálytalansági vizsgálat eredményéről – szabálytalanság vagy pénzügyi hiba hiányának megállapítása esetén is – a szabálytalanság-felelős szabálytalanság-vizsgálati jelentést készít.
- (2) A szabálytalanság-vizsgálati jelentés tartalmazza különösen
  - a) az érintett projektrész megnevezését, azonosító számát, a hazai partner azonosításához szükséges adatokat,
  - b) a gyanúról való tudomásszerzés módját és idejét,
  - c) a gyanú rövid összefoglalását,
  - d) a szabálytalansági vizsgálatban résztvevők megnevezését,
  - e) a megvizsgált dokumentumok, körülmények, adatok és tények felsorolását,
  - f) a meghallgatás, valamint a helyszíni vizsgálat során készült jegyzőkönyvnek a vizsgálatot végző és a meghallgatás, illetve helyszíni vizsgálat során jelen lévő személyek aláírásával ellátott példányát,
  - g) a meghallgatott, valamint a helyszíni vizsgálat során jelen lévő személynek az f) pont szerinti jegyzőkönyv tartalmával kapcsolatos egyet nem értése esetén az erre utaló záradékot és
  - h) a szabálytalansági vizsgálat során tett megállapításokat.
- (3) Szabálytalanság, pénzügyi hiba vagy el nem számolható költség gyanúja esetén a szabálytalanság-vizsgálati jelentés tartalmazza továbbá
  - a) a megsértett rendelkezésre történő pontos hivatkozást,
  - b) a visszakövetelendő összeget vagy el nem számolható költséget és
  - c) az alkalmazandó intézkedésre vonatkozó javaslatot, valamint az intézkedési javaslat indokát.

30. §

- (1) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által indított szabálytalansági vizsgálatban a szervezet vezetője a szabálytalanság-vizsgálati jelentés alapján tesz javaslatot a nemzeti hatóság vezetője részére a szabálytalansági vizsgálat lezárására. A szabálytalansági vizsgálat lezárásának időpontja a vizsgálati jelentés nemzeti hatóság általi jóváhagyásának napja. A szabálytalansági vizsgálatot a megindításától számított negyvenöt napon belül le kell zárni, amely határidőt a nemzeti hatóság egy alkalommal legfeljebb további negyvenöt nappal meghosszabbíthat.
- (2) A szabálytalansági vizsgálat alapján elrendelt intézkedést a nemzeti hatóság vezetője állapítja meg.
- (3) A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által lefolytatott szabálytalansági vizsgálat esetén a nemzeti hatóság vezetőjének jóváhagyása szükséges a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet által javasolt intézkedéshez.
- (4) Ha a nemzeti hatóság vezetője a (3) bekezdés szerint javasolt intézkedést nem hagyja jóvá, a nemzeti hatóság vezetője
  - a) a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetet legfeljebb két alkalommal új eljárás lefolytatására kötelezheti,
  - b) a javasolt intézkedést megváltoztathatja, vagy
  - c) saját hatáskörben új eljárást folytathat le.
- (5) A szabálytalansági vizsgálat lezárulhat
  - a) annak megállapításával, hogy nem történt szabálytalanság vagy pénzügyi hiba és a szabálytalansági vizsgálat intézkedés nélküli megszüntetését,
  - b) költség el nem számolhatóságát,
  - c) szabálytalanság vagy pénzügyi hiba megállapítását és pénzügyi korrekciót, továbbá
  - d) a hazai partner részére kifizetett támogatás részleges vagy teljes visszafizetését elrendelő döntéssel.
- (6) A szabálytalansági vizsgálatot lefolytató szervezet az (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti jogkövetkezményeket a hazai partnerre vonatkozóan állapítja meg akkor is, ha annak alapjául más személy vagy szervezet tevékenysége vagy mulasztása szolgált. A megállapítással összefüggésben elrendelt intézkedés a hazai partnert terheli.
- (7) A szabálytalanság-felelős az (5) bekezdés b)–d) pontja szerinti döntésről értesíti az elrendelt intézkedés végrehajtásában érintetteket.

- 31. §** (1) A közbeszerzésekről szóló törvény vagy a közbeszerzési eljárásra vonatkozó egyéb jogszabály megsértésének gyanúja esetén a szabálytalanság-felelős kezdeményezheti a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárását.
- (2) Közbeszerzést érintő jogsértés megállapítása esetén a 29. §-t megfelelően alkalmazni kell, azzal, hogy a közbeszerzési eljárás lebonyolításával összefüggésben elszámolni kért díj tekintetében pénzügyi korrekció kerülhet alkalmazásra, vagy el nem számolható költség kerülhet megállapításra.
- 32. §** (1) A pénzügyi korrekcióval járó jogkövetkezményt minden esetben egyedileg, az egyes ügyszerzők alapján kell megállapítani. A pénzügyi korrekció célja olyan helyzet visszaállítása, ahol a támogatásra elszámolt költség összhangban van a vonatkozó uniós és nemzeti szabályokkal.
- (2) Ha nem lehetséges egyedi módon számszerűsíteni a pénzügyi korrekció mértékét, vagy adott esetben aránytalan lenne, vagy félrevezető eredményre vezetne az érintett kiadás egészének visszavonása, átalányon alapuló korrekciót kell alkalmazni. Az átalányon alapuló korrekció mértékét a szabálytalansági vizsgálat során tett megállapítások súlya és pénzügyi következményei alapján kell meghatározni.
- (3) A hazai partner a szabálytalansággal érintett összeget nem használhatja fel.
- (4) Ha az audit hatóság vagy az auditor csoport hazai tagja ellenőrzési tevékenysége során a költségnyilatkozat korrekciójával járó hibát állapít meg,
- a) a hazai igazoló hatóság a soron következő átutalás igénylési dokumentációt vagy éves elszámolást a pénzügyi korrekció összegével csökkentett mértékben nyújtja be az Európai Bizottságnak, vagy
- b) az audit hatóság vagy az auditor csoport hazai tagja felkéri a nemzeti hatóságot, hogy tájékoztassa a hazai partnert a szabálytalanság megállapításáról, és intézkedjen a pénzügyi korrekció és egyéb jogkövetkezmények végrehajtásáról.
- (5) Ha a nemzeti hatóság szabálytalanságot állapít meg, akkor a hazai igazoló hatóság a (4) bekezdés a) pontja szerint jár el.
- (6) A szabálytalanságot vagy pénzügyi hibát megállapító és a kifizetett támogatás részleges vagy teljes visszafizetését elrendelő döntés esetén az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott programok esetében az irányító hatóság – ha a pénzügyi érdeksérelem elhárítása vagy mérséklése érdekében szükséges – a visszafizetés megtörténteig az érintett projektben részt vevő partner részére a projekt keretében teljesíthető további kifizetést felfüggesztheti.

11. A szabálytalansági vizsgálatot lezáró döntés elleni jogorvoslat

- 33. §** (1) A hazai partner a 30. § (5) bekezdés b) és c) pontja szerinti döntés jogszabálysértő volta, uniós támogatási szerződésbe, hazai társfinanszírozási támogatói okiratba (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) vagy felhívásba ütközése esetén a döntés ellen egy alkalommal jogorvoslattal élhet.
- (2) A jogorvoslati kérelmet a 30. § (5) bekezdés b) és c) pontja szerinti döntés közzétételétől számított tíz napon belül írásban, az indokok megjelölésével kell benyújtani – Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság (a továbbiakban: jogorvoslati egység) részére címezve – a nemzeti hatósághoz.
- (3) A jogorvoslati kérelemben meg kell jelölni
- a) az érintett projekt megnevezését, azonosító számát, a hazai partner azonosításához szükséges adatokat,
- b) a megsértett jogszabályban, felhívásban vagy támogatási szerződésben foglalt rendelkezésekre vagy a döntés számítási hibájára történő pontos hivatkozást és
- c) a jogorvoslati kérelem indokoltságát alátámasztó tényeket, körülményeket.
- 34. §** (1) A nemzeti hatóság a jogorvoslati kérelmet
- a) a szabálytalansági vizsgálat dokumentumaival,
- b) a jogorvoslati kérelem tárgyában kialakított álláspontjával és
- c) a szabálytalansági vizsgálat tárgyában folyamatban lévő szabálytalansági, közbeszerzési döntőbizottsági, vagy egyéb hatósági, bírósági eljárásról szóló tájékoztatással együtt felterjeszti a jogorvoslati egységhez.
- (2) A nemzeti hatóság álláspontja kialakítása során a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezettől a szabálytalansági vizsgálattal kapcsolatban tájékoztatást kérhet. A tájékoztatást a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet haladéktalanul a nemzeti hatóság rendelkezésére bocsátja.
- (3) Ha a nemzeti hatóság a jogorvoslati kérelem felterjesztése előtt a kérelem alapján megállapítja, hogy a 30. § (5) bekezdése szerinti döntés jogszabályt sért, uniós támogatási szerződésbe, hazai társfinanszírozási támogatói

okiratba, felhívásba ütközik, vagy a döntésben számítási hiba van, a 30. § (5) bekezdése szerinti döntést visszavonja, annak számítási hibáját javítja.

- (4) A 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntést hozó nemzeti hatóság a jogorvoslati kérelem felterjesztésével egy időben értesíti a jogorvoslati eljárás megindításáról a szabálytalansági vizsgálattal érintett azon hazai partnert, akire nézve a 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntés a támogatási jogviszonyból származó jogot vagy kötelezettséget állapít meg, módosít, illetve szüntet meg.

35. § Az Európai Bizottság, az audit hatóság és az auditor csoport hazai tagja által megállapított szabálytalanság és az annak vonatkozásában elrendelt intézkedés, pénzügyi korrekció végrehajtására meghozott döntés ellen – ide nem értve, ha a nemzeti hatóság pénzügyi korrekciót végrehajtó döntése az Európai Bizottság, az audit hatóság és az auditor csoport hazai tagja által elrendelt intézkedés tartalmát nem érintő számítási hibát tartalmaz – az ezen alcímben meghatározott jogorvoslati kérelem benyújtásának nincs helye.

36. § A 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntésben meghatározott intézkedések végrehajtása – ide nem értve a kifizetések felfüggesztését – a jogorvoslati eljárás lezárásáig vagy érdemi vizsgálat nélküli elutasításáig nem kezdhető meg.

- 37. §** (1) A jogorvoslati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának van helye, ha
- a jogorvoslati kérelmet az arra nyitva álló határidőn túl terjesztették elő,
  - a jogorvoslati kérelmet nem az arra jogosult nyújtotta be,
  - a jogorvoslati kérelem az Európai Bizottság, az audit hatóság és az auditor csoport hazai tagja által megállapított szabálytalanság, elrendelt jogkövetkezmény, pénzügyi korrekció végrehajtására meghozott döntés ellen irányul,
  - a beadvány tartalmilag nem minősül jogorvoslati kérelemnek, vagy nem tartalmazza a jogszabály, a felhívás vagy a támogatási szerződés megsértett rendelkezésére vonatkozó pontos hivatkozást vagy a megsértett rendelkezésre vonatkozó indokok részletes kifejtését, vagy
  - a hazai partner a 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntés ellen ismételt jogorvoslati kérelmet terjeszt elő.
- (2) A jogorvoslati kérelmet az (1) bekezdés szerinti esetekben az iratok felterjesztéséig a nemzeti hatóság, azt követően a jogorvoslati egység érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.
- (3) A jogorvoslati kérelmet a kérelmező a jogorvoslati eljárás lezárásáig az erre irányuló nyilatkozattal visszavonhatja. A visszavont jogorvoslati kérelem újból nem terjeszthető elő.

- 38. §** (1) A jogorvoslati egység a sérelmezett 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntés és az azt megelőző szabálytalansági vizsgálat vizsgálata során nincs kötve a jogorvoslati kérelemben foglaltakhoz.
- (2) Ha a gyanúval kapcsolatos tényállás tisztázásához vagy a jogorvoslati kérelem elbírálásához szükséges, a jogorvoslati egység a jogorvoslati kérelem kiegészítésére szólíthatja fel a kérelmezőt.
- (3) A jogorvoslati egység az iratok felterjesztését követően, a jogorvoslati eljárás során bármikor a nemzeti hatóságtól további – a gyanúval kapcsolatos tényállás tisztázásához, illetve a jogorvoslati kérelem elbírálásához szükséges – tájékoztatást kérhet. A nemzeti hatóság a tájékoztatást haladéktalanul a jogorvoslati egység rendelkezésére bocsátja.
- (4) A jogorvoslati egység az iratok felterjesztését követően, a jogorvoslati eljárás során bármikor utasíthatja a nemzeti hatóságon keresztül a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetet a kifizetés felfüggesztésére vagy a felfüggesztés megszüntetésére. A kifizetés felfüggesztése elrendeléséről és megszüntetéséről a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet haladéktalanul tájékoztatja az érintett hazai partnert.
- (5) Ha a jogorvoslati kérelem tárgyában a döntés olyan előzetes kérdés eldöntésétől vagy elbírásától függ, amelynek tárgyában az eljárás a Közbeszerzési Döntőbizottság, más hatóság vagy bíróság hatáskörébe tartozik, annak döntése közléséig a jogorvoslati egység a jogorvoslati eljárást felfüggeszti.
- (6) Ha az (5) bekezdés szerinti eljárás még nincs megindítva, a jogorvoslati egység az eljárás megindítására jogszabályban meghatározott határidőn belül is felfüggeszti a jogorvoslati eljárást.
- (7) A jogorvoslati eljárás felfüggesztésének időtartama a jogorvoslati kérelem elbírálásának határidejébe nem számít bele.

- 39. §** (1) A jogorvoslati egység a jogorvoslati kérelem tárgyában a következő döntéseket hozhatja:
- a 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntést helyben hagyja,

- b) a 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntést megsemmisíti, és – a gyanú fennállása esetén – új szabálytalansági vizsgálat lefolytatására utasítja a nemzeti hatóságot, ha a jogorvoslati döntés meghozatalához nincs elég adat, a jogorvoslati eljárás alatt új tény merült fel, vagy a tényállás tisztázása szükséges, de arra a jogorvoslati eljárás keretében nincs lehetőség, vagy
  - c) a 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntést megsemmisíti annak jogsértő volta esetén, vagy ha megállapítást nyer, hogy a szabálytalanság vagy pénzügyi hiba jogszabályban meghatározott feltételei – jogsértés, továbbá az ennek következtében bekövetkező pénzügyi érdeksérelem – nem állnak fenn.
- (2) Ha a jogorvoslati egység a 30. § (5) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti döntésben foglaltakhoz képest új gyanút állapít meg, ennek kivizsgálása érdekében új szabálytalansági vizsgálat lefolytatására utasítja a nemzeti hatóságot.
- (3) A jogorvoslati egység tájékoztatja az érintetteket a jogorvoslati döntésről.
- (4) A jogorvoslati eljárást a jogorvoslati kérelem beérkezésétől számított negyvenöt napon belül le kell zárni.

12. Jelentés a szabálytalanságokról

- 40. §** (1) A nemzeti hatóság a megállapított szabálytalanságról – ha az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 69. cikk 12. pontja alapján szükséges – jelentést küld
- a) az audit hatóság és az irányító hatóság részére a program szabályozó dokumentumaiban meghatározott határidőn belül, valamint
  - b) az OLAF Koordinációs Iroda részére.
- (2) Az OLAF Koordinációs Iroda a nemzeti hatóság által küldött jelentést annak beérkezésétől számított tizenöt napon belül – formai vagy tartalmi hiba megjelölésével – hiánypótlás céljából visszaküldheti. A jelentést összeállító szervezet a javítások elvégzése során figyelembe veszi, hogy a szabálytalanság-vizsgálati jelentés Európai Csalás Elleni Hivatal számára történő megküldésének tagállami határidejét a visszautasítás ténye nem módosítja.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti jelentést haladéktalanul el kell készíteni, ha a szabálytalanságnak Magyarország területén kívül is hatásai vannak.
- (4) Az (1) bekezdés szerinti jelentés elküldése elektronikus úton történik.
- (5) A nemzeti hatóság minden év október 15-ig programonként kimutatást küld az audit hatóság és az igazoló hatóság részére az előző számviteli évben felmerült szabálytalanságokról.

- 41. §** Az irányító hatóság a rendszerszintű szabálytalanság megállapításáról, valamint a rendszerszintű szabálytalanság tudomására jutásáról az audit hatóságot és az igazoló hatóságot öt munkanapon belül értesíti.

- 42. §** (1) Az irányító hatóság közreműködik a csalás megelőzésében és azonosításában a programszintű dokumentumokban foglaltak szerint.
- (2) Ha az irányító hatóságnak csalás vagy annak gyanúja jut a tudomására, erről értesíti az audit hatóságot, az igazoló hatóságot, valamint indokolt esetben az OLAF Koordinációs Irodát.

13. Az audit hatóság feladatai

- 43. §** (1) Az audit hatóság az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programokban az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. cikk (1) bekezdése szerint ellátja az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 48. és a 49. cikkében, valamint az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 78. cikkében meghatározott feladatokat.
- (2) Az audit hatóság az auditor csoport tagjaként az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti programok esetén ellátja az (1) bekezdés szerinti ellenőrzési feladatokat.
- (3) Az audit hatóság az (1) bekezdés szerinti feladatait az Európai Bizottság által meghatározott, valamint a nemzetközileg elfogadott audit standardok alapján látja el.
- (4) Az audit hatóság az audit stratégiában foglaltaknak megfelelően elkészített éves ellenőrzési tervét tájékoztatás céljából megküldi az irányító hatóság és az igazoló hatóság részére az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén.
- (5) Az audit hatóság részére olvasási jogosultsággal korlátlan hozzáférést kell biztosítani az INTERREG+ rendszerben tárolt adatokhoz.
- (6) Az audit hatóság a rendszerellenőrzésről készült ellenőrzési jelentést a jelentés lezárását követően haladéktalanul megküldi az Európai Bizottság és az ellenőrzött szervezetek részére.

- (7) Az audit hatóság a mintavételes ellenőrzésről készült ellenőrzési jelentést a jelentés lezárását követően haladéktalanul megküldi az ellenőrzött szervezetek és a nemzeti hatóság részére.
- (8) Az audit hatóság legkésőbb a Bizottság részére benyújtandó éves kontrolljelentésekben információt szolgáltat ezen ellenőrzések eredményeiről és az esetlegesen feltárt egyedi szabálytalanságokkal kapcsolatban elvégzett pénzügyi korrekciókról.

- 44. §**
- (1) A határon átnyúló Interreg programok végrehajtásában vagy ellenőrzésében érintett szervezet vagy hatóság vezetője valamennyi vonatkozó, a programokkal összefüggő ellenőrzési jelentés kézhezvételétől számított húsz napon belül intézkedési tervet készít, ha az ellenőrzési jelentésben rá vonatkozó, intézkedést igénylő megállapítás szerepel, és felelős annak végrehajtásáért vagy a végrehajtás nyomán követéséért.
  - (2) Az (1) bekezdés szerinti szervezet vezetője gondoskodik az intézkedési tervek – így különösen a szabálytalanságok kezelésével kapcsolatos intézkedések – megvalósításának folyamatos nyomon követéséről.
  - (3) Az (1) bekezdés szerinti szervezet vezetője minden évben, november 15-i zárónappal beszámolót készít a (2) bekezdés szerinti tevékenységéről, és azt, valamint az azt alátámasztó dokumentumokat tizenöt napon belül tájékoztatás céljából megküldi az audit hatóság részére.

III. FEJEZET

AZ INTERREG VI-A MAGYARORSZÁG–SZLOVÁKIA PROGRAM, AZ INTERREG VI-A IPA MAGYARORSZÁG–SZERBIA PROGRAM ÉS AZ INTERREG VI-A NEXT MAGYARORSZÁG–SZLOVÁKIA–ROMÁNIA–UKRAJNA PROGRAM PROGRAMSZINTŰ VÉGREHAJTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

14. Irányítási és kontrollrendszer leírása

- 45. §** Az irányító hatóság kialakítja az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok (a III. Fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: programok) irányítási és kontrollrendszerét. A partnerországok nemzeti ellenőrzési rendszereinek változásával kapcsolatban rendelkezésre bocsátott információk felhasználásával rendszeresen aktualizálja a programok irányítási és kontrollrendszerének leírását, amelyet évente megküld az audit hatóság részére.

15. Pályáztatás és szerződés-kötés

- 46. §**
- (1) A monitoring bizottság
    - a) az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikkének és 30. cikk (2) bekezdés a) pontjának megfelelően jóváhagyja a projektek kiválasztásának szempontrendszerét,
    - b) jóváhagyja a pályáztatásra és a pályázatok elbírálására vonatkozó főbb előírásokat tartalmazó pályázati felhívásokat,
    - c) elfogadja a panaszkezelést szabályozó dokumentumokat, valamint
    - d) az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikkének megfelelően kiválasztja a projekteket.
  - (2) A monitoring bizottság által kiválasztott projekt vezető partnerével a program irányító hatósága köti meg az uniós támogatási szerződést.
  - (3) Az uniós támogatási szerződés abban az esetben módosítható, ha a támogatott tevékenység a módosított feltételekkel is támogatható lett volna. A módosítás nem irányulhat a támogatási döntésben meghatározott uniós támogatási összeget meghaladó támogatás biztosítására, kivéve, ha
    - a) a monitoring bizottság így dönt,
    - b) jogszabály eltérően rendelkezik, vagy
    - c) vis maior esemény következik be.

16. Kifizetési előrejelzés és adattovábbítás az Európai Bizottság részére

- 47. §** (1) Az irányító hatóság az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetén kifizetési előrejelzést küld az igazoló hatóság részére a tárgyévre és a tárgyévet követő évre vonatkozóan, legkésőbb január 25-ig, július 25-ig, valamint október 25-ig.

- (2) Az igazoló hatóság az (1) bekezdés szerinti előrejelzés alapján, az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén a közös titkárság bevonásával összeállítja a tárgyévre és a tárgyévet követő évre vonatkozó kifizetési előrejelzést és benyújtja az Európai Bizottság részére legkésőbb január 25-ig, július 25-ig, valamint október 25-ig.
- (3) Az irányító hatóság a közös titkárság bevonásával az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 32. cikk a) pontja szerinti adatokat küld az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetén az igazoló hatóság részére legkésőbb minden év január 25-ig, április 25-ig, július 25-ig és október 25-ig. Az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén ezeket az adatokat a közös titkárság küldi meg az irányító hatóság részére.
- (4) Az igazoló hatóság az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetén a (3) bekezdés szerinti összesített adatok alapján összeállítja az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. melléklete által meghatározott sablon szerint az adatszolgáltatást, és az előkészített adatszolgáltatásról tájékoztatja az irányító hatóságot. Az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén az irányító hatóság állítja össze az adatszolgáltatást. Az irányító hatóság a fentiek szerint összeállított adatszolgáltatásokat benyújtja az Európai Bizottság részére minden év január 31-ig, április 30-ig, július 31-ig és október 31-ig, és gondoskodik a nyilvánosság tételéről.

17. Programszámla

- 48. §**
- (1) Az Európai Bizottságtól érkező előfinanszírozás, időközi kifizetések és végső egyenleg kifizetés, valamint a külföldi partnerországoktól érkező források fogadására az igazoló hatóság programonként euró devizanemű programszámlát nyit a Kincstárban.
  - (2) A programszámlán a vezető partner által bármilyen jogcímen történő visszafizetés jóváírható.
  - (3) A programszámláról indított átutaláshoz az átutalási megbízást az INTERREG+ rendszerben kell kiállítani. Az átutalási megbízást elektronikus formában kell átadni pénzügyi teljesítésre a Kincstár részére. Az átutalásokat az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetén az igazoló hatóság, az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén a pénzügyi átutalási egység indítja.
  - (4) Az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetén az igazoló hatóság, az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén a pénzügyi átutalási egység a Kincstár által kiállított pénzforgalmi számlakivonat adatait a terhelést vagy jóváírást követő három napon belül rögzíti az INTERREG+ rendszerben.
  - (5) A programszámla vezetésével és forgalmával kapcsolatban felmerült költséget a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet, 32. Egyéb költségvetési kiadások cím, 1. Vegyes kiadások alcím, 11. Egyéb vegyes kiadások jogcímcsoport terhére kell elszámolni.
  - (6) A programszámlának az év végén is maradhat egyenlege.

18. Az uniós támogatás folyósítása és visszakövetelése

- 49. §**
- (1) Az uniós támogatás folyósítására a vezető partner által benyújtott kifizetési kérelem alapján, vagy ha a programok szabályozása lehetővé teszi uniós előleg kifizetését, akkor az uniós támogatási szerződés alapján kerül sor.
  - (2) A vezető partner az INTERREG+ rendszerben elkészíti és elektronikusan benyújtja a projektjelentést, valamint a hitelesítési nyilatkozatok és számlaösszesítők alapján összeállított kifizetési kérelmet, és kezdeményezi az uniós támogatás visszatérítési folyamatának elindítását.
  - (3) A közös titkárság ellenőrzi és jóváhagyja a benyújtott projektjelentést és kifizetési kérelmet az INTERREG+ rendszerben. Az irányító hatóság a közös titkárság által ellenőrzött és jóváhagyott kifizetési kérelmet ellenőrzi, kifizetésre jóváhagyja, és megküldi az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programok esetén a Kincstár részére, az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén a pénzügyi átutalási egység részére az INTERREG+ rendszerben.
  - (4) A Kincstár, valamint a pénzügyi átutalási egység a (3) bekezdés szerinti ellenőrzést és jóváhagyást követően gondoskodik az uniós támogatás elektronikus átutalásáról a vezető partner euró alapú fizetési számlájára javára a programszámla egyenlegének erejéig. A programszámláról részteljesítés nem végezhető.
  - (5) A programszámláról csak akkor lehet átutalást kezdeményezni, ha az adatok az INTERREG+ rendszerben rögzítésre és jóváhagyásra kerültek.

- 50. §**
- (1) Az irányító hatóság a közös titkárság bevonásával gondoskodik a vezető partnerrel szemben előírt követelések érvényesítéséről.
  - (2) A programokban részt vevő országok megállapodásban meghozott döntése esetén a vezető partnerrel szemben előírt szabálytalansághoz vagy pénzügyi hibához kapcsolódó követelést az (1) bekezdés szerinti szerv csak akkor követeli, ha a követelés kamat nélkül számított összege projektenként és számviteli évenként a 250 eurót meghaladja.
  - (3) Az igazoló hatóság a megállapított szabálytalanság vagy pénzügyi hiba uniós részével csökkentett átutalás igénylési dokumentációt nyújt be az Európai Bizottságnak.
  - (4) Ha a szabálytalanságban vagy pénzügyi hibában érintett összeget a programok zárásáig nem lehetett behajtani, akkor a behajtásra tett kísérlet és intézkedés valamennyi dokumentációját a vezető partner zárójelentésének jóváhagyásától számított tíz évig programonkénti bontásban meg kell őrizni.

19. Költségigazolás

- 51. §**
- (1) Az igazoló hatóság a programonként felmerült költség alapján átutalási kérelmet és költségigazoló nyilatkozatot állít ki és nyújt be az Európai Bizottság részére.
  - (2) Az igazoló hatóság nyilatkozattételi kötelezettsége keretében meggyőződik arról, hogy az átutalási kérelem, a költségigazoló nyilatkozat és a partnereknél felmerült költség
    - a) adatai pontosak és megbízható nyilvántartási rendszerekből származnak,
    - b) ellenőrizhető bizonylaton alapul, és
    - c) – a programokra alkalmazandó kritériumokkal összhangban – finanszírozás céljából kiválasztott, az uniós és nemzeti szabályoknak megfelelő projekt vonatkozásában merült fel.
  - (3) A nemzeti hatóság az igazoló hatóság által meghatározott formában és tartalommal igazoló nyilatkozatot állít ki, amelyben nyilatkozik az adott időszakban a hazai kontrollrendszer megfeleléséről.
  - (4) A nemzeti hatóság az igazoló hatóság által meghatározott ütemezés szerint feltölti az igazoló nyilatkozatot az INTERREG+ rendszerbe.
  - (5) Az igazoló hatóság a költségigazoló nyilatkozat alátámasztása érdekében kiegészítő információt kérhet, amelyet a programok végrehajtásában érintett szervezetek haladéktalanul az igazoló hatóság rendelkezésére bocsátanak.
  - (6) Az igazoló hatóság a költségigazoló nyilatkozat alátámasztása érdekében a végrehajtásban érintett szervezeteknél számlákra és egyéb, a kifizetési kérelmet alátámasztó dokumentumokra kiterjedő ellenőrzést végezhet, illetve az eljárások megfelelésének vizsgálatára irányuló helyszíni ellenőrzést folytathat le.
- 52. §** Az irányító hatóság megküldi az igazoló hatóság részére
- a) az ellenőrzési nyomvonalat, valamint
  - b) az Európai Bizottság irányítási és kontrollrendszerrel, elszámolható költségekkel és monitoringgal kapcsolatban megfogalmazott, az irányító hatóság számára megküldött ajánlásait.

20. Elszámolás az Európai Bizottsággal

- 53. §**
- (1) Az igazoló hatóság euróban számol el az Európai Bizottsággal.
  - (2) Az Európai Bizottság részére benyújtott időközi átutalás igénylési dokumentáció csak olyan költségeket tartalmazhat, amelyeket az irányító hatóság kifizetésre jóváhagyott, az INTERREG+ rendszerben rögzítettek, a hitelesítés keretében ellenőriztek, bizonylatokkal alátámasztottak, és amelyek a támogatott projektekkel összefüggésben elszámolható költségnek minősülnek.
  - (3) Az igazoló hatóság a soron következő átutalási igénylési dokumentációt vagy éves elszámolást a pénzügyi korrekció összegével csökkentve nyújtja be az Európai Bizottság részére.
- 54. §**
- (1) Az igazoló hatóság az uniós támogatás, a hazai társfinanszírozás és a partner önerejének felhasználása alapján, finanszírozó alapok és prioritások szerinti bontásban összeállítja az időközi átutalás igénylési dokumentációt az INTERREG+ rendszerben és megküldi az Európai Bizottság részére.
  - (2) A költségigazoló nyilatkozat helyesbítéséről az igazoló hatóság gondoskodik.

21. Éves elszámolás az Európai Bizottsággal

- 55. §** (1) Az éves elszámolás időszaka a számviteli év, amely július 1-jétől a következő év június 30-ig tart.
(2) Az utolsó számviteli év 2029. július 1-jétől 2030. június 30-ig tart.
(3) Az éves elszámolás benyújtásának határideje a számviteli évet követő év február 15.
- 56. §** (1) Az irányító hatóság, az igazoló hatóság és az audit hatóság minden évben egyeztetnek az éves elszámolás alapját jelentő tételek Európai Bizottság részére történő megküldésének időpontjáról. Az irányító hatóság a fentiekben hivatkozott egyeztetés keretében meghatározott időpontig megküldi a tételeket az Európai Bizottság részére statisztikai mintavételezés céljából.
(2) Az audit hatóság megküldi az Európai Bizottság által kiválasztott mintán elvégzett ellenőrzései alapján tett, az egyes tételekre vonatkozó megállapításait az irányító hatóság és az igazoló hatóság részére. A megállapításokról az egyeztetést december 15-éig le kell zárni.
(3) A mintában talált, az audit hatóság által szabálytalannak tartott tételeket törölni kell az éves elszámolásból. A szabálytalan tételekről az irányító hatóság és az audit hatóság egyeztet. Az egyeztetés eredményeként a szabályos tételek bekerülhetnek a következő évi elszámolásba.
(4) Az igazoló hatóság elkészíti és megküldi az uniós mintának megfelelő éves elszámolás tervezetét az audit hatóság részére.
(5) Az irányító hatóság megküldi az igazoló hatóság és az audit hatóság részére a vezetői nyilatkozatot.
(6) Az igazoló hatóság véglegesíti és megküldi az éves elszámolást az audit hatóság részére.
(7) Az audit hatóság a nemzetközileg elfogadott ellenőrzési standardoknak és az uniós mintának megfelelő éves auditvéleményt, valamint éves kontrolljelentést készít.
(8) Az érintett szervezetek az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 98. cikk (1) bekezdés a)–d) pontja szerinti dokumentumokat az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 69. cikk (9) bekezdése szerinti elektronikus adatcsere rendszerbe február 15-ig feltöltik.

22. Programszintű TA

- 57. §** (1) A programszintű TA összegét százalékos átalányként téríti meg az Európai Bizottság az (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikkében meghatározott szabályok alapján.
(2) A TA projektek költségvetését, azok teljes TA költségvetésen belüli százalékos arányát, és az egyes TA projektek finanszírozásának forrásösszetételét a programban részt vevő országok által aláírt külön megállapodás tartalmazza.
- 58. §** Az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti programokban részt vevő országok által aláírt külön megállapodás alapján a közös tevékenységű TA projektek vonatkozásában a külföldi partnerországok előre leegyeztetett részletekben és határidőig a programszámlára utalják a rájuk vonatkozó nemzeti hozzájárulás összegét.
- 59. §** (1) A TA projektekre eső uniós forrás Európai Bizottság általi visszatérítése az Európai Bizottsághoz benyújtott költségigazoló nyilatkozatok alapján, a programszámlára történő átutalással történik az 57. § (1) bekezdésének megfelelően.
(2) A külföldi TA projektek uniós támogatásának utófinanszírozásként történő átutalásáról az igazoló hatóság gondoskodik az INTERREG+ rendszerben rögzített arányok és adatok alapján.
(3) Az 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti program esetében közös tevékenységű külföldi TA projekteknel az elfogadott forrásarányok alapján az uniós támogatás mellett az igazoló hatóság gondoskodik a partnerszázi társfinanszírozási rész átutalásáról is a külföldi TA partnerek euróban vezetett számlájára.
- 60. §** Az 1. § (1) bekezdés c) pontja szerinti program esetén külföldi TA projektekre uniós előleg fizethető ki Monitoring Bizottsági döntés alapján.
- 61. §** Az 59. § (2) és (3) bekezdése szerinti kifizetéseket az igazoló hatóság az 57. § (1) bekezdése szerinti jóváírás beérkezéséig számított huszonegy napon belül külön kérelem nélkül teljesíti az INTERREG+ rendszerben rögzített adatok alapján.

- 62. §** A külföldi TA partnerek TA projektjei magyar nemzeti társfinanszírozást nem tartalmaznak az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programokban, ezért ezekben a programokban a külföldi TA partnerek részére magyar nemzeti társfinanszírozás kifizetése nem történik.

IV. FEJEZET

A HATÁRON ÁTNYÚLÓ INTERREG PROGRAMOK HAZAI ÉS PROGRAMSZINTŰ LEBONYOLÍTÁSÁRA VONATKOZÓ EGYÉB RENDELKEZÉSEK

23. TA projektek és TA támogatási szerződés

- 63. §** (1) A hazai TA partnerek a határon átnyúló Interreg programokkal kapcsolatos költségeinek előfinanszírozása és megtérítése vonatkozásában az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén az irányító hatóság, az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti programok esetén pedig a nemzeti hatóság a hazai TA partnerrel TA támogatási szerződést köt.
- (2) A TA támogatási szerződés forintban kerül megkötésre, a programban részt vevő országok által külön megállapodásban elfogadott, euróban meghatározott, adott TA projektre vonatkozó pénzügyi keret, valamint annak forrásösszetétele – uniós forrás, hazai társfinanszírozás és a releváns TA projektek esetében külföldi partnerországi TA társfinanszírozás – alapján.
- (3) Tekintettel az (1) bekezdésben foglaltakra, az 57. § szerinti uniós források, valamint – ha az adott TA projekt forrásösszetétele alapján releváns, akkor – a kapcsolódó partnerországi források hazai TA partnerekre eső részét az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti program esetén az igazoló hatóság, az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti program esetén pedig a külföldi irányító hatóság a központi költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe utalja.
- 64. §** Az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén a TA projektekkel összefüggésben felmerült költségek és a kapcsolódó szakmai tevékenységek előrehaladása vonatkozásában a hazai TA partner éves beszámoló keretében nyújt tájékoztatást a monitoring bizottság részére.
- 65. §** (1) A TA projektek költségvetései a programban részt vevő országok által kötött külön megállapodásban meghatározott időközönként felülvizsgálatra kerülhetnek. Amennyiben a hazai TA partnernek változik a TA projekt költségvetése, akkor a kapcsolódó TA támogatási szerződést módosítani szükséges.
- (2) A programban részt vevő országok külön megállapodásban rögzített, az egyes TA projektekre eső, teljes TA költségvetésen belüli százalékos költségátalány mértéke a programozási időszak alatt változhat. Amennyiben a költségátalány mértéke változik az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén, akkor azt az INTERREG+ rendszerben haladéktalanul rögzíteni szükséges.
- 66. §** (1) A hazai TA partner a TA támogatási szerződésben előírt rendszerességgel a határon átnyúló Interreg programokhoz kapcsolódó szakmai tevékenységek előrehaladásáról beszámolót, a hivatkozott tevékenységekkel összefüggésben felmerült költségekről – a TA támogatási szerződésben részletezett elszámolási szabályoknak megfelelően – elszámolást készít.
- (2) A TA támogatási szerződés vonatkozásában a hazai TA partner által elszámolásra benyújtott költségeket a nemzeti hatóság ellenőrzi.

24. Az INTERREG+ és a NAHU rendszerre vonatkozó szabályok

- 67. §** A négy szem elvének érvényesülését biztosítja
- a) az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén az irányító hatóság, a nemzeti hatóság, az igazoló hatóság, a közös titkárság, a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet, valamint a pénzügyi átutalási egység az uniós forrásokra vonatkozó szerződéskötés, a pénzügyi lebonyolítás, valamint e folyamatok adatainak az INTERREG+ rendszerben, továbbá

- b) az 1. § (1) bekezdése szerinti programok esetén a nemzeti hatóság, a hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet és a pénzügyi átutalási egység a hazai társfinanszírozási támogatói okirat, valamint a megelőlegezésére vonatkozó támogatói okirat vonatkozásában, a pénzügyi lebonyolítás, valamint a folyamatok adatainak a NAHU rendszerben történő rögzítése során.

- 68. §** (1) Az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok végrehajtásában részt vevő
- a) valamennyi szervezet köteles az INTERREG+ rendszert használni a végrehajtási, kifizetési, ellenőrzési, monitoring- és hitelesítési feladata ellátása során, valamint köteles felhasználni e feladatához kapcsolódó tájékoztatói kötelezettsége ellátásához, valamint
- b) nemzeti hatóság, hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet és a pénzügyi átutalási egység köteles az a) pont szerinti informatikai rendszerhasználat mellett a NAHU rendszert is használni a nemzeti funkciók teljes körű ellátása érdekében.
- (2) Az 1. § (1) bekezdés d)–f) pontja szerinti programok végrehajtásában részt vevő szervezet köteles a NAHU rendszert használni a hazai társfinanszírozási támogatói okirat és megelőlegezésre vonatkozó támogatói okirat, valamint az azokkal kapcsolatos kifizetések és visszafizetések kezelésére.

- 69. §** (1) Ha az INTERREG+ rendszer, valamint a NAHU rendszer moduljainak alkalmazása egyes feladatok ellátását nem biztosítja, az adott modulban el nem végezhető feladatok, kifizetések rendezése – irányító hatóság, nemzeti hatóság vagy az igazoló hatóság által egyedileg meghatározott módon történő – dokumentálását kell biztosítani, és haladéktalanul gondoskodni kell az érintett modulokban az adatok teljes körű utólagos rögzítéséről.
- (2) Ha az INTERREG+ rendszer, valamint a NAHU rendszer finanszírozási modulja nem biztosítja az átutalási megbízás rögzítését, akkor – az utalást igazoló hatóság, irányító hatóság vagy nemzeti hatóság által egyedileg meghatározott módon történő dokumentálása mellett – az átutalási megbízás kiállítása az INTERREG+ rendszeren, valamint a NAHU rendszeren kívül is történhet.
- (3) Az 1. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti programok esetén az uniós támogatás Európai Bizottságtól való igénylése és az Európai Unióval történő elszámolás benyújtása az INTERREG+ rendszerben teljeskörűen rögzített adatok alapján történhet.

- 70. §** (1) Az INTERREG+ rendszer használata egyedi azonosításhoz kötött. A fent hivatkozott rendszer titkosított csatornán keresztül, egyedi és titkos jelszóval érhető el.
- (2) A támogatást igénylő és a hazai partner felelős a kapott vagy a regisztráció során általa megadott jelszó biztonságáért és a jelszó használatával a hivatkozott rendszerben elvégzett cselekményekért.
- (3) Az INTERREG+ rendszerben, valamint a NAHU rendszerben a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. július 23-i 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében – ide nem értve azon eseteket, amikor a minősített elektronikus aláírást az Ávr. előírja – használt elektronikus aláírások joghatása és bírósági eljárásokban bizonyítékként való elfogadhatósága nem tagadható meg kizárólag amiatt, hogy az elektronikus formátumú, vagy nem felel meg a minősített elektronikus aláírásra vonatkozó követelményeknek.

25. Kifogáskezelés

- 71. §** (1) Ha a hazai partner olyan kifogással él a nemzeti hatóság felé, amelynek elbírálása a határon átnyúló Interreg program szabályozó dokumentumai alapján a külföldi irányító hatóság hatáskörébe tartozik, a nemzeti hatóság a kifogást annak beérkezésétől számított tizenöt napon belül megküldi a külföldi irányító hatóságnak.
- (2) Ha a hazai partner olyan kifogással él a hazai irányító hatóság felé, amelynek elbírálása a határon átnyúló Interreg program szabályozó dokumentumai alapján a hazai irányító hatóság hatáskörébe tartozik, az irányító hatóság a kifogást a monitoring bizottság által elfogadott szabályozó dokumentumok alapján bírálja el.

*V. FEJEZET**A HATÁRON ÁTNYÚLÓ INTERREG PROGRAMOK FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁRA VONATKOZÓ UNIÓS VERSENYJOGI ÉRTELEMBEN VETT ÁLLAMI TÁMOGATÁSI SZABÁLYOK***26. Közös szabályok**

- 72. §** (1) A határon átnyúló Interreg programok előirányzataiból támogatás a Magyarországon székhellyel, vagy az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) területén székhellyel és Magyarországon fiókteleppel rendelkező jogi személy részére nyújtható.
- (2) A 651/2014/EU bizottsági rendelet és az 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó támogatás kizárólag átlátható formában nyújtható.
- (3) Ha a támogatás nyújtása az uniós állami támogatási szabályok értelmében az Európai Bizottság előzetes jóváhagyásától függ, a támogatási döntés csak az Európai Bizottság jóváhagyó határozatának meghozatalát követően hajtható végre.

27. Interreg VI-A Magyarország–Szlovákia Program

- 73. §** Az Interreg VI-A Magyarország–Szlovákia Program előirányzatából nyújtható állami támogatásnak minősülő jogcímek, támogatható tevékenységek:

1. a körforgásos és erőforrás-hatékony gazdaságra való átállás előmozdítása,
2. a természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megóvásának fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése,
3. a munkaerőpiacok hatékonyságának és inkluzivitásának, valamint a minőségi foglalkoztatáshoz való hozzáférés javítása a szociális infrastruktúra fejlesztésével, valamint a szociális gazdaság előmozdításával,
4. az infrastruktúra-fejlesztés révén hatékonyabb hozzáférés inkluzív és minőségi szolgáltatásokhoz az oktatás, a képzés és az élethosszig tartó tanulás területén, többek között a távoktatás, valamint az online oktatás és képzés által nyújtott reziliencia ösztönzésével,
5. az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása és az egészségügyi rendszerek rezilienciájának növelése – ideértve az alapellátást is –, valamint az intézményesített ellátásról a családi alapú és a közösségi alapú ellátásra való átállás előmozdítása,
6. a kultúra és a fenntartható idegenforgalom szerepének erősítése a gazdaság helyreállításában, valamint a társadalmi befogadás és a szociális innováció ösztönzésében,
7. a hatékony közigazgatás bővítése a jogi és adminisztratív együttműködés, valamint az állampolgárok, a civil szervezetek és intézmények közötti együttműködés elősegítésével, különösen a határregiókban lévő jogi és egyéb akadályok feloldása céljából, valamint
8. a kölcsönös bizalom építése, különösen az emberek közötti kapcsolatokat erősítő fellépések előmozdításával.

- 74. §** Ha az Interreg VI-A Magyarország–Szlovákia Programból az egyes beavatkozási területek keretében támogatható intézkedés finanszírozása az EUMSz 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, az a 73. §

1. 1–8. pontja alapján az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatásként,
2. 1–8. pontja alapján vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez korlátozott összegű támogatásként,
3. 1–3. és 6–8. pontja alapján a kulturát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásként,
4. 3. és 6–8. pontja alapján sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatásként,
5. 1. és 3–6. pontja alapján helyi infrastruktúrára irányuló támogatásként, valamint
6. 1–8. pontja alapján csekély összegű támogatásként nyújtható.

28. Interreg VI-A IPA Magyarország–Szerbia Program

75. § Az Interreg VI-A IPA Magyarország–Szerbia Program előirányzatából nyújtható állami támogatásnak minősülő jogcímek, támogatható tevékenységek:

1. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok megelőzése, valamint a reziliencia előmozdítása, figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket,
2. a természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megóvásának fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése,
3. infrastruktúra-fejlesztés révén hatékonyabb hozzáférés inkluzív és minőségi szolgáltatásokhoz az oktatás, a képzés és az élethosszig tartó tanulás területén, többek között a távoktatás, valamint az online oktatás és képzés által nyújtott reziliencia ösztönzésével,
4. a kultúra és a fenntartható idegenforgalom szerepének erősítése a gazdaság helyreállításában, valamint a társadalmi befogadás és a szociális innováció ösztönzésében,
5. a kölcsönös bizalom építése, különösen az emberek közötti kapcsolatokat erősítő fellépések előmozdításával,
6. az együttműködés jobb irányítását támogató egyéb tevékenységek, valamint
7. a határátkelés igazgatása, valamint a mobilitás és a migráció kezelése területén végrehajtott tevékenységek, ideértve a harmadik országbeli személyek védelmét, valamint gazdasági és társadalmi integrációját.

76. § Ha az Interreg VI-A IPA Magyarország–Szerbia Programból az egyes beavatkozási területek keretében támogatható intézkedés finanszírozása az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, a 75. §

1. 1–7. pontja alapján az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatásként,
  2. 1–7. pontja alapján vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez korlátozott összegű támogatásként,
  3. 2. és 4–6. pontja alapján a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásként,
  4. 4–6. pontja alapján sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatásként,
  5. 1., 3., 4., 6. és 7. pontja alapján helyi infrastruktúrára irányuló támogatásként, valamint
  6. 1–7. pontja alapján csekély összegű támogatásként
- nyújtható.

29. Interreg VI-A NEXT Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Program

77. § Az Interreg VI-A NEXT Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Program előirányzatából nyújtható állami támogatásnak minősülő jogcímek, támogatható tevékenységek:

1. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok megelőzése, valamint az ellenállóképesség előmozdítása, figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket,
2. a természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megóvásának fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése,
3. az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása és az egészségügyi rendszerek ellenállóképességének növelése – ideértve az alapellátást is –, valamint az intézményesített ellátásról a családi alapú és a közösségi alapú ellátásra való átállás előmozdítása,
4. a kultúra és a fenntartható idegenforgalom szerepének erősítése a gazdaság helyreállításában, valamint a társadalmi befogadás és a szociális innováció ösztönzésében, valamint
5. a hatékony közigazgatás erősítése a jogi és közigazgatási együttműködés, valamint az állampolgárok, a civil szervezetek és intézmények közötti együttműködés elősegítésével, különösen a határrégiókban fennálló jogi és egyéb akadályok felszámolása céljából.

78. § Ha az Interreg VI-A NEXT Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Programból az egyes beavatkozási területek keretében támogatható intézkedés finanszírozása az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, a 77. §

1. 1–5. pontja alapján az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatásként,

2. 1–5. pontja alapján vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez korlátozott összegű támogatásként,
3. 2., 4. és 5. pontja alapján a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásként,
4. 4. és 5. pontja alapján sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatásként,
5. 1., 3. és 4. pontja alapján helyi infrastruktúrára irányuló támogatásként, valamint
6. 1–5. pontja alapján csekély összegű támogatásként nyújtható.

30. Interreg VI-A Ausztria–Magyarország Program

79. § Az Interreg VI-A Ausztria–Magyarország Program előirányzatából nyújtható állami támogatásnak minősülő jogcímek, támogatható tevékenységek:

1. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a katasztrófakockázatok megelőzése és az ellenálló-képesség javítása, figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket,
2. a vízhez való hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás előmozdítása,
3. a természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúra védelmének és megőrzésének fokozása beleértve a városi területeket, valamint a szennyezés minden formájának csökkentése,
4. a fenntartható, az éghajlatváltozással szemben ellenálló, intelligens és intermodális nemzeti, regionális és helyi mobilitás fejlesztése és fokozása, beleértve a TEN-T-hez való jobb hozzáférést és a határon átnyúló mobilitást,
5. az inkluzív és minőségi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés javítása az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás terén az elérhető infrastruktúra fejlesztése révén, többek között a távoktatás és az online oktatás és képzés rugalmasságának elősegítésével,
6. a kultúra és a fenntartható turizmus szerepének erősítése a gazdasági fejlődésben, a társadalmi befogadásban és a társadalmi innovációban, valamint
7. a hatékony közigazgatás fokozása a jogi és közigazgatási együttműködés, valamint a polgárok, a civil társadalom szereplői és az intézmények közötti együttműködés előmozdításával, különösen a határ menti régiókban fennálló jogi és egyéb akadályok megoldása érdekében.

80. § Ha az Interreg VI-A Ausztria–Magyarország Programból az egyes beavatkozási területek keretében támogatható intézkedés finanszírozása az EUMSz 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, az

1. az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatásként,
2. a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez korlátozott összegű támogatásként, valamint
3. csekély összegű támogatásként nyújtható.

31. Interreg VI-A Románia–Magyarország Program

81. § Az Interreg VI-A Románia–Magyarország Program előirányzatából nyújtható állami támogatásnak minősülő jogcímek, támogatható tevékenységek:

1. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a katasztrófakockázatok megelőzése, valamint a reziliencia előmozdítása, figyelembe véve az ökoszisztéma-alapú megközelítéseket,
2. a megújuló energia előmozdítása az (EU) 2018/2001 irányelvvel – és az abban meghatározott fenntarthatósági kritériumokkal – összhangban,
3. a természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúrák védelmének és megőrzésének fokozása, többek között a városi térségekben, valamint valamennyi szennyezési forma csökkentése,
4. az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása és az egészségügyi rendszerek rezilienciájának növelése – ideértve az alapellátást is –, valamint az intézményesített ellátásról a családi alapú és a közösségi alapú ellátásra való átállás előmozdítása,
5. a kultúra és a fenntartható turizmus szerepének erősítése a gazdaságfejlesztésben, a társadalmi befogadás és a szociális innováció terén,

6. a hatóságok intézményi kapacitásának bővítése, különösen azon hatóságok esetében, amelyek feladata egy egyedi terület kezelése, valamint az érdekelt felek intézményi kapacitásának bővítése,
7. a hatékony közigazgatás fokozása a jogi és közigazgatási együttműködés, valamint a polgárok, a civil társadalom szereplői és az intézmények közötti együttműködés előmozdításával, különösen a jogi és egyéb akadályok megoldása érdekében a határ menti régiókban, valamint
8. a kölcsönös bizalom kiépítése, különösen az emberek közötti fellépések ösztönzésével.

82. § Ha az Interreg VI-A Románia–Magyarország Programból az egyes beavatkozási területek keretében támogatható intézkedés finanszírozása az EUMSz 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, a 81. §

1. 2., 4. és 5. pontja alapján az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatásként,
2. 2., 4. és 5. pontja alapján vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez korlátozott összegű támogatásként,
3. 5. pontja alapján a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásként, valamint
4. 1–8. pontja alapján csekély összegű támogatásként nyújtható.

32. Interreg VI-A Szlovénia–Magyarország Program

83. § Az Interreg VI-A Szlovénia–Magyarország Program előirányzatából nyújtható állami támogatásnak minősülő jogcímek, támogatható tevékenységek:

1. a természet, a biológiai sokféleség és a zöld infrastruktúra védelmének és megőrzésének fokozása, beleértve a városi területeket is, valamint a szennyezés valamennyi formájának csökkentése,
2. a kultúra és a fenntartható turizmus gazdasági fejlődésben, társadalmi befogadásban és társadalmi innovációban betöltött szerepének erősítése,
3. a hatékony közigazgatás fokozása a jogi és közigazgatási együttműködés, valamint a polgárok, a civil társadalom szereplői és az intézmények közötti együttműködés előmozdításával, különösen a jogi és egyéb akadályok feloldása érdekében a határ menti régiókban, valamint
4. a kölcsönös bizalom kiépítése, különösen az emberek közötti fellépések ösztönzésével.

84. § Ha az Interreg VI-A Szlovénia–Magyarország Programból az egyes beavatkozási területek keretében támogatható intézkedés finanszírozása az EUMSz 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, a 83. §

1. 1–4. pontja alapján az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatásként,
2. 1–4. pontja alapján vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez korlátozott összegű támogatásként,
3. 1–4. pontja alapján a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásként,
4. 2–4. pontja alapján sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatásként,
5. 2. pontja alapján helyi infrastruktúrára irányuló támogatásként, valamint
6. 1–4. pontja alapján csekély összegű támogatásként nyújtható.

33. Az egyes támogatási kategóriákra vonatkozó közös szabályok

85. § A kedvezményezett a támogatással kapcsolatos okiratokat és dokumentumokat a támogatási döntés meghozatala napjától számított tíz évig megőrzi.

86. § (1) Nem ítéltető meg támogatás

- a) az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás, a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű támogatás és a csekély összegű támogatás kivételével azon szervezet részére, amely a támogatás odaítélésékor még nem tett eleget valamennyi, az Európai Bizottság által hozott, állami

támogatás visszafizetésére irányuló, Magyarországnak címzett határozat alapján fennálló visszafizetési kötelezettségének, valamint

- b) a csekély összegű támogatás kivételével nehéz helyzetben lévő vállalkozás részére.
- (2) Nem ítéltető meg
- a) a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben (a továbbiakban: 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet) meghatározott halászati és akvakultúra-termékek termeléséhez, feldolgozásához és értékesítéséhez a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás, a helyi infrastruktúrára irányuló támogatás és a csekély összegű támogatás,
- b) elsődleges mezőgazdasági termeléshez a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás, a helyi infrastruktúrára irányuló támogatás és a csekély összegű támogatás,
- c) mezőgazdasági termék feldolgozásában és mezőgazdasági termék forgalmazásában tevékeny vállalkozás részére támogatás, ha
- ca) a támogatás összege az elsődleges termelőkől beszerzett vagy érintett vállalkozások által forgalmazott ilyen termékek ára vagy mennyisége alapján kerül rögzítésre, vagy
- cb) a támogatás az elsődleges termelőknek történő teljes vagy részleges továbbítástól függ,
- d) támogatás exporttal kapcsolatos tevékenységhez, ha az az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat kialakításához és működtetéséhez vagy az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokhoz közvetlenül kapcsolódik,
- e) támogatás, ha azt import áru helyett hazai áru használatától teszik függővé,
- f) támogatás olyan feltétellel, amely az európai uniós jog megsértését eredményezi, valamint
- g) az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás, a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű támogatás, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás és a helyi infrastruktúrára irányuló támogatás a 2010/787/EU tanácsi határozat hatálya alá tartozó versenyképtelen szénbányák részére.

87. § (1) A 651/2014/EU bizottsági rendelet alapján támogatás – az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás, a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű támogatás és a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás kivételével – csak akkor ítéltető meg, ha a kedvezményezett a 651/2014/EU bizottsági rendelet 6. cikk (2) bekezdésében meghatározott kötelező tartalmi elemeket tartalmazó támogatási kérelmét a projekt megkezdése előtt írásban benyújtotta.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségekre kizárólag az 1407/2013/EU bizottsági rendelet szerinti csekély összegű támogatás nyújtható.

88. § (1) Azonos vagy részben azonos azonosítható elszámolható költségek esetén az e rendelet szerinti támogatás abban az esetben halmozható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással, ha az nem vezet a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitás túllépéséhez.

(2) Az e rendelet szerinti támogatás különböző azonosítható elszámolható költségek esetén halmozható más, helyi, regionális, államháztartási vagy uniós forrásból származó állami támogatással.

(3) Az egy projekthez igénybe vett összes támogatás – függetlenül attól, hogy annak finanszírozása uniós, országos, regionális vagy helyi forrásból történik – támogatási intenzitása nem haladhatja meg az irányadó uniós állami támogatási szabályokban meghatározott támogatási intenzitást vagy támogatási összeget.

(4) Az azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező, a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű és a csekély összegű támogatás bármely egyéb, azonosítható elszámolható költségekkel rendelkező állami támogatással halmozható. Az azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező támogatás a csoportmentességi rendeletekben és az Európai Bizottság jóváhagyó

határozatában meghatározott legmagasabb teljes finanszírozási határértékig bármilyen más, azonosítható elszámolható költségekkel nem rendelkező állami támogatással halmozható.

- 89. §**
- (1) A támogatási intenzitás kiszámítása során valamennyi felhasznált számadatot az adók és illetékek levonása előtt kell figyelembe venni. Ha a támogatás nyújtására visszatérítendő formában kerül sor, a támogatás összegének a támogatástartalmat kell tekinteni.
  - (2) A több részletben kifizetett támogatást a támogatási döntés időpontja szerinti értékre kell a diszkont kamatláb alkalmazásával diszkontálni.
  - (3) Az elszámolható költségek az (EU) 1060/2021 európai parlamenti és tanácsi rendelet 53. cikk (1) bekezdés a)–e) pontja szerinti egyszerűsített költségelszámolási módokkal összhangban is kiszámíthatók, ha a műveletet legalább részben egy olyan uniós alpból finanszírozzák, amely lehetővé teszi ezen egyszerűsített költségelszámolási módok igénybevételét, és ha a költségkategória a vonatkozó mentességi rendelkezés értelmében elszámolható.

90. § Az Atr. 18. § (2) bekezdés a) pontja szerint előzetesen be kell jelenteni az Európai Bizottság részére az egyedi támogatást, ha a támogatás összege

1. az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás esetén vállalkozásonként és projektenként meghaladja a 2 millió eurónak megfelelő forintösszeget,
2. a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító beruházási támogatás esetén projektenként meghaladja a 150 millió eurónak megfelelő forintösszeget, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító működési támogatás esetén vállalkozásonként évente meghaladja a 75 millió eurónak megfelelő forintösszeget,
3. sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatás esetén meghaladja a 30 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy a projekt teljes költsége meghaladja a 100 millió eurónak megfelelő forintösszeget, sportlétesítményekre nyújtott működési támogatás esetén létesítményenként évente meghaladja a 2 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy
4. helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás esetén meghaladja egyazon infrastruktúra esetén a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget vagy a 20 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó összköltséget.

91. §

- (1) A támogatást nyújtó adatot szolgáltató a Támogatásokat Vizsgáló Iroda részére a 651/2014/EU bizottsági rendelet 9. cikke szerinti közzététel céljából az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás és a helyi infrastruktúrára irányuló támogatás esetében az 500 000 eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó egyedi támogatásról.

- (2) Az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatás módjára, az adatszolgáltatással érintett adatok körére és azok közzétételére vonatkozó szabályokat az Atr. 18/A–18/D. §-a határozza meg.

92. § E rendelet alapján

- a) az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás, a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű támogatás, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás, a helyi infrastruktúrára irányuló támogatás esetén 2024. június 30-ig, továbbá
- b) a csekély összegű támogatás esetén 2024. június 30-ig lehet támogatási döntést hozni.

34. Az európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás

- 93. §** (1) Az (EU) 2021/1059 rendelet által meghatározott európai területi együttműködési projektekben részt vevő vállalkozásoknál felmerült költségekhez nyújtott támogatás esetén a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az (EU) 2021/1059 rendeletben meghatározott maximális társfinanszírozási arányt.
- (2) Elszámolható költségnek minősülnek az (EU) 2021/1059 rendelet 38–43. cikke szerinti következő költségek, amennyiben az együttműködési projekthez kapcsolódnak:
- a) személyzeti költségek,
  - b) irodai és adminisztratív költségek,
  - c) utazási és szállásköltségek,
  - d) külső szakértői és szolgáltatási költségek,
  - e) berendezések költségei, valamint
  - f) az infrastrukturális és építési beruházások költségei.

35. Vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű támogatások

- 94. §** Az (EU) 2021/1059 rendelet szerinti, a vállalkozásoknak az európai területi együttműködési projektekben való részvételéhez nyújtott korlátozott összegű támogatás esetén az egy vállalkozásnak nyújtott támogatás teljes összege projektenként nem haladhatja meg a 20 000 eurónak megfelelő forintösszeget.

36. A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás

- 95. §** (1) A kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás (ezen alcím alkalmazásában a továbbiakban: támogatás) beruházási, működési vagy zenei és irodalmi alkotások kiadásához nyújtott támogatásként nyújtható.
- (2) A támogatás – a nyomtatott vagy elektronikus formában közzétett sajtótermék és magazin kivételével – a következőkhöz nyújtható:
- a) muzeális intézmény, levéltár, könyvtár, művészeti vagy közművelődési intézmény – ideértve a közösségi teret –, koncertterem, filmszínház,
  - b) tárgyi kulturális örökség, régészeti lelőhely, emlékmű, történelmi emlékhely és épület, a kulturális örökséghez kapcsolódó természeti örökség, kulturális vagy természeti örökséggé nyilvánított örökség,
  - c) a szellemi kulturális örökség valamennyi formája, különösen népi hagyományok, kézművesség,
  - d) művészeti vagy kulturális esemény, előadás, fesztivál, kiállítás és hasonló kulturális tevékenység,
  - e) kulturális és művészeti oktatási tevékenység, a kulturális kifejezőmódok sokfélesége védelmének és támogatásának jelentőségét tudatosító oktatási és társadalmi célú figyelemfelhívó programok, ideértve az új technológiák alkalmazását is ezen célokra, valamint
  - f) zenei és irodalmi alkotások írása, szerkesztése, gyártása, terjesztése, digitalizálása, kiadása és fordítása.
- 96. §** (1) Beruházási támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költség és a beruházás megvalósításából származó működési eredmény közötti különbséget.
- (2) A működési eredmény mértékét
- a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy
  - b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag kell levonni az elszámolható költségekből.
- (3) A beruházási támogatás elszámolható költségei az immateriális javak és a tárgyi eszközök következő költségei:
- a) az infrastruktúra építésének, korszerűsítésének, bővítésének, megvásárlásának, megőrzésének és fejlesztésének költsége, ha az infrastruktúra időbeli vagy térbeli kapacitását évente legalább 80%-ban kulturális célra használják,
  - b) a kulturális örökség megszerzésének költsége, különösen a lízingdíj, a kapcsolódó illetékek vagy a kulturális örökség áthelyezésének költsége,
  - c) a tárgyi és szellemi kulturális örökség védelmének, megőrzésének, újjáépítésének és helyreállításának költsége, különösen a megfelelő körülmények között történő tárolás költsége, a speciális eszközök, anyagok használatából fakadó többletköltség, valamint a dokumentációs, kutatási, digitalizálási és publikációs költség,

- d) a közönség kulturális örökséghez való hozzáféréseinek javítását szolgáló intézkedések költsége, különösen a digitalizálással és egyéb új technológiákkal, a speciális szükségletű személyek hozzáférési lehetőségeinek javításával kapcsolatos, valamint a prezentációk, programok és látogatók tekintetében a kulturális sokszínűség elősegítésével kapcsolatos költség,
- e) a kulturális projektek és tevékenységek, együttműködési és csereprogramok, valamint ösztöndíjak költsége, különösen a kiválasztási eljárással kapcsolatos marketing és a projekt eredményeként közvetlenül felmerülő költség.

- 97. §**
- (1) Működési támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg a releváns időszakban keletkező működési veszteséget.
  - (2) Működési támogatás esetén a támogatás a működési veszteségen felül fedezetet nyújthat az észszerű nyereségre is.
  - (3) A működésből származó veszteség és észszerű nyereség összegét előzetesen, megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni.
  - (4) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározottak teljesítése – a (3) bekezdéstől eltérően – visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag is biztosítható.
  - (5) A működési támogatás elszámolható költségei:
    - a) a kulturális intézmény vagy örökségi helyszín állandó vagy időszakos tevékenységéhez – különösen kiállításokhoz, előadásokhoz, rendezvényekhez és hasonló kulturális tevékenységekhez – kapcsolódó, a szokásos üzletmenetben felmerülő költség,
    - b) a kulturális és művészeti oktatási tevékenység költsége, a kulturális kifejezőmódok sokfélesége védelmének és népszerűsítésének fontosságát tudatosító oktatási és társadalmi célú figyelemfelhívó programok költsége, különösen az új technológiák ezen célokra történő alkalmazásának költsége,
    - c) a közönség kulturális intézményhez vagy örökségi helyszínhez és tevékenységhez való hozzáféréseinek javítását szolgáló költség, különösen a digitalizálással, egyéb új technológiákkal és a speciális szükségletű személyek hozzáférési lehetőségeinek javításával kapcsolatos költség,
    - d) közvetlenül a kulturális projekthez vagy tevékenységhez kapcsolódó működési költség, így különösen
      - da) az ingatlanok és kulturális helyszínek bérletének, lízingjének költsége,
      - db) a kulturális projektekhez vagy tevékenységekhez közvetlenül kapcsolódó utazási, anyag- és felszerelési költség,
      - dc) a kiállítások és díszletek építészeti elemeinek költsége,
      - dd) az eszközökhöz, szoftverekhez és felszerelésekhez igénybe vett hitel vagy lízing költsége,
      - de) az eszközök, szoftverek, felszerelések amortizációja, ha e költséget nem fedezte beruházási támogatás,
      - df) szerzői jogi védelem alatt álló alkotásokhoz és egyéb kapcsolódó szellemi tulajdonjogi védelem alatt álló tartalmakhoz való hozzáférésre vonatkozó jogokkal kapcsolatos költség,
      - dg) a marketing költsége,
      - dh) a projekt vagy tevékenység eredményeként közvetlenül felmerült költség,
    - e) a kulturális intézmény, örökségi helyszín vagy projekt személyi jellegű ráfordítása, valamint
    - f) a külső tanácsadással és külső szolgáltatók által biztosított támogató szolgáltatásokkal kapcsolatos, közvetlenül a projekt eredményeként felmerülő költség.

- 98. §**
- A 2 000 000 eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó beruházási vagy működési támogatás esetén a támogatás összege a 96. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a 97. § (1)–(4) bekezdésében meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható, azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 80%-át.

- 99. §**
- (1) A 95. § (2) bekezdés f) pontja szerinti támogatás esetén
    - a) a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 70%-át, valamint
    - b) a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a projektből származó bevételek jelenértékének különbségét, azzal, hogy a bevételeket az elszámolható költségekkel előzetesen vagy visszakövetelési mechanizmus alkalmazásával kell levonni.
  - (2) A zenei és irodalmi alkotások kiadásához nyújtott támogatás keretében
    - a) a szerző díjazása, különösen szerzői joggal kapcsolatos költség,
    - b) a fordító díjazása,

- c) a szerkesztő díjazása,
  - d) az egyéb szerkesztési költség, különösen korrektúrázás, javítás, lektorálás,
  - e) az elrendezés és nyomdai előkészítés költsége és
  - f) a nyomtatás vagy elektronikus közzététel költsége
- számolható el.

37. A sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatás

- 100. §** (1) A sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatás (ezen alcím alkalmazásában a továbbiakban: támogatás)
- a) beruházási támogatásként sportlétesítmény és multifunkcionális szabadidős létesítmény építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez, továbbá
  - b) működési támogatásként sportlétesítmény működéséhez nyújtható.
- (2) A támogatott sportlétesítmény, multifunkcionális szabadidős létesítmény építésével, bővítésével, korszerűsítésével, működtetésével, üzemeltetésével történő megbízás odaítélése során átlátható és megkülönböztetésmentes módon, a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével kell eljárni.
- (3) A támogatott sportlétesítményhez, multifunkcionális szabadidős létesítményhez a felhasználók számára átlátható és megkülönböztetésmentes módon kell hozzáférést biztosítani. A beruházási költséget legalább 30%-ban finanszírozó vállalkozás a támogatott létesítményt kedvezőbb feltételek mellett használhatja, ha e feltételeket nyilvánossá teszi.
- (4) A támogatott sportlétesítmény nem állhat egyetlen hivatásos sportoló vagy hivatásos csapat kizárólagos használatában. A létesítményt az éves időbeli kapacitás legalább 20%-ában más hivatásos vagy amatőr sportoló vagy csapat használja.
- (5) Ha a támogatott sportlétesítményt hivatásos csapat használja, a hivatásos csapat esetén alkalmazott díjszámítási feltételeket nyilvánossá kell tenni.
- 101. §** (1) Beruházási támogatás esetén a támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget.
- (2) A működési eredmény mértékét
- a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni, és előzetesen, vagy
  - b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag kell levonni az elszámolható költségekből.
- (3) Működési támogatás esetén a támogatás nem haladhatja meg a keletkező működési veszteséget.
- (4) A működési veszteség összegét előzetesen, megalapozott előrejelzések alapján kell megállapítani.
- (5) A (3) bekezdésben meghatározottak teljesítése – a (4) bekezdéstől eltérően – visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag is biztosítható.
- (6) A 2 000 000 eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatás esetén a támogatás összege az (1)–(5) bekezdésben meghatározott módszerek alkalmazásától eltérően is meghatározható, azzal, hogy a támogatási intenzitás nem haladja meg az elszámolható költségek 80%-át.
- 102. §** (1) A beruházási támogatás keretében a tárgyi eszköz és az immateriális javak beruházási költsége számolható el.
- (2) A működési támogatás keretében a sportlétesítmény által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerülő működési költség – különösen az igénybe vett szolgáltatások és a karbantartás költsége, a bérleti díj, a személyi, az anyag-, a kommunikációs, az energia- és az adminisztrációs költség – számolható el.
- (3) Működési támogatás esetén az értékcsökkenés és a finanszírozási költségek olyan mértékben nem számolhatóak el, amilyen mértékben az értékcsökkenés, finanszírozás vagy az értékcsökkenéssel, finanszírozással érintett tárgyi eszközök, immateriális javak tekintetében a kedvezményezett beruházási támogatásban részesült.

38. A helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás

- 103. §** (1) Helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatás (ezen alcím alkalmazásában a továbbiakban: támogatás) helyi infrastruktúra építéséhez, bővítéséhez vagy korszerűsítéséhez nyújtható, ha ezen infrastruktúra helyi szinten hozzájárul az üzleti és a fogyasztói környezet korszerűsítéséhez és ipari bázisok fejlesztéséhez.

- (2) A támogatás olyan infrastruktúra-fejlesztésre nyújtható, amelyre – a regionális beruházási támogatás kivételével – nem nyújtható támogatás a 651/2014/EU bizottsági rendelet egyéb cikke alapján. Nem nyújtható támogatás repülőtéri infrastruktúra, kikötői infrastruktúra, valamint dedikált infrastruktúra fejlesztéséhez.
- (3) A támogatás nyújtásának feltétele, hogy a megvalósuló infrastruktúrát nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes alapon kell a felhasználók rendelkezésére bocsátani. Az infrastruktúra használatáért felszámított vagy eladása során meghatározott árak szokásos piaci árak kell lennie.
- (4) Az infrastruktúra működtetését koncesszióba adni vagy azzal harmadik felet megbízni csak nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes módon, a vonatkozó jogszabályok betartásával lehet.

- 104. §** (1) A támogatás keretében a beruházáshoz kapcsolódó tárgyi eszköz és immateriális javak beruházási költsége számolható el.
- (2) A támogatás összege nem haladhatja meg az elszámolható költségek és a működési eredmény közötti különbséget.
- (3) A működési eredmény mértékét
- a) megalapozott előrejelzések alapján kell meghatározni és előzetesen, vagy
  - b) visszafizetési mechanizmus alkalmazásával utólag
- kell levonni az elszámolható költségekből.

39. A csekély összegű támogatás

- 105. §** (1) Az egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások részére az 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó, Magyarországon odaítélt csekély összegű támogatás (ezen alcím alkalmazásában a továbbiakban: támogatás) bruttó támogatástartalma nem haladhatja meg a 200 000 eurónak, közúti kereskedelmi áru fuvarozást ellenszolgáltatás fejében végző, egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozások esetén a 100 000 eurónak megfelelő forintösszeget, figyelembe véve az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 3. cikk (8) és (9) bekezdését.
- (2) A támogatás odaítélése során az adott pénzügyi évben, valamint az előző két pénzügyi év alatt odaítélt csekély összegű támogatások bruttó támogatástartalmának összegét kell figyelembe venni.
- (3) Az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 1. cikk (2) bekezdésében foglaltak kivételével nem lehet kedvezményezett az a vállalkozás, amely az igényelt támogatást az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 1. cikk (1) bekezdésében meghatározott kivételek szerint használná fel.
- (4) Nem nyújtható támogatás a közúti kereskedelmi áru fuvarozást ellenszolgáltatásért végző vállalkozás részére teherszállító jármű vásárlására.
- (5) A támogatás a csekély összegű közszolgáltatási támogatással a 360/2012/EU bizottsági rendeletben meghatározott felső határig halmozható. A támogatás más csekély összegű támogatásokról szóló rendeleteknek megfelelően nyújtott csekély összegű támogatással az (1) bekezdésben meghatározott felső határig halmozható.
- (6) A támogatás nem halmozható azonos elszámolható költségek vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha az így halmozott összeg meghaladná a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitást vagy összeget.
- (7) A kedvezményezett az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 5. cikk (1) bekezdése figyelembevételével – az ott meghatározott feltételek teljesítésének megállapítására alkalmas módon – nyilatkozik a részére a támogatás odaítélésének évében és az azt megelőző két pénzügyi évben nyújtott csekély összegű támogatások támogatástartalmáról.

VI. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

40. Hatályba léptető rendelkezések

- 106. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

41. Az Európai Unió jogának való megfelelés**107. §**

Ez a rendelet

- a) az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1059 európai parlamenti és tanácsi rendelet,
- b) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet,
- c) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendelet,
- d) az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendelet,
- e) a Szomszédügyi, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) létrehozásáról, a 466/2014/EU határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2017/1601 rendelet és a 480/2009/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 9-i (EU) 2021/947 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint
- f) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

108. §

E rendelet

- a) 74. § 1–5. pontja, 76. § 1–5. pontja, 78. § 1–5. pontja, 80. § 1–2. pontja, 82. § 1–3. pontja, 84. § 1–5. pontja a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet I. és II. fejezete, valamint 20., 20a., 53., 55. és 56. cikke, valamint
- b) 74. § 6. pontja, 76. § 6. pontja, 78. § 6. pontja, 80. § 3. pontja, 82. § 4. pontja, 84. § 6. pontja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A 2021–2027-es időszakban a határon átnyúló Interreg programok végrehajtásában részt vevő hazai szervezetek kijelölése

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Végrehajtásban érintett szervezet		Interreg VI-A Magyarország–Szlovákia Program	Interreg VI-A IPA Magyarország–Szerbia Program	Interreg VI-A NEXT Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Program	Interreg VI-A Ausztria–Magyarország Program	Interreg VI-A Románia–Magyarország Program	Interreg VI-A Szlovénia–Magyarország Program
2.	irányító hatóság		Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium	–	–	–
3.	igazolóló hatóság (elszámolási feladatkört ellátó szervezet)		Magyar Államkincstár	Magyar Államkincstár	Külgazdasági és Külügyminisztérium	–	–	–
4.	közös titkárság		Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	–	–
5.	közös titkárság magyar tagja		–	–	–	–	–	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.
6.	nemzeti hatóság		Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium	Külgazdasági és Külügyminisztérium
7.	nemzeti kapcsolattartó pont	információs pont	–	–	–	–	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.
	nemzeti kapcsolattartó pont	regionális koordináció	–	–	–	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	–	–
8.	hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezet		Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.
9.	irányító hatóság feladatainak végrehajtásában közreműködő szervezet		Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	–	–	–
10.	nemzeti hatóság feladatainak végrehajtásában közreműködő szervezet		Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.

A Kormány 242/2023. (VI. 20.) Korm. rendelete a Neumann János Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság által ellátott közfeladatokról

A Kormány az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** (1) A Neumann János Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Neumann Nkft.) közfeladatként látja el a következő feladatokat:
- a) részt vesz az iparügyekért és vállalkozásfejlesztésért felelős miniszternek a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 111/C. §-a és 111/E. §-a szerinti feladatainak, valamint
  - b) az e rendeletben meghatározott esetekben az érintett miniszterrel kötött megállapodás alapján közreműködik az a) pontban foglalt ágazati feladatoktól eltérő, egyéb technológiai fejlesztési, stratégiaalkotási, valamint azokkal összefüggő feladatok előkészítésében és megvalósításában.
- (2) A Neumann Nkft. az e rendeletben nevesített feladatait alapvetően a technológia, gazdaság- és vállalkozásfejlesztés közpolitikai céljainak megvalósítása érdekében fejti ki, a Neumann Nkft.-nek nem feladata a kormányzati informatikai és az ehhez kapcsolódó – különösen a „Digitális Megújulás Operatív Program Plusz” keretében megvalósuló vagy megvalósítani tervezett – digitális fejlesztések, beruházások végrehajtása.
- 2. §** (1) A Neumann Nkft. az 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti közfeladatai körében
- a) végrehajtja az 5G, drón, blockchain, mesterséges intelligencia technológiák, fintech ökoszisztéma építésével, az ezekkel összefüggő stratégiákkal kapcsolatos kormányzati feladatokat, ennek keretében gondoskodik különösen
    - aa) a Magyarországi 5G Koalíció,
    - ab) a Mesterséges Intelligencia Koalíció,
    - ac) a Blockchain Koalíció és
    - ad) a Magyarországi Drón Koalícióműködtetéséről és programirodai feladatainak ellátásáról;
  - b) közreműködik a hazai költségvetési forrásból finanszírozott ipar- és technológiafejlesztéssel kapcsolatos feladatok, ideértve különösen az Irinyi Terv iparstratégiai és az Ipar 4.0 programban megfogalmazott feladatok megvalósításában;
  - c) közreműködik az IPAR 4.0 Nemzeti Technológiai Platform szakmai feladatainak ellátásában;
  - d) a technológiai ökoszisztéma hazai és nemzetközi megerősítése és fejlesztése érdekében működteti a Neumann Technológiai Platformot (a továbbiakban: Platform), gondoskodik a Platform működéséhez szükséges kormányzati koordináció kereteinek biztosításáról;
  - e) közreműködik a kiskereskedelmi ellátásbiztonság javítására fókuszáló korszerű kereskedelmi és logisztikai fejlesztésekkel és azok bevezetésével kapcsolatos feladatok ellátásában;
  - f) közreműködik a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások emelt szintű, Ipar. 4.0 fejlesztéseinek támogatását szolgáló intézkedések, kiemelt programok megvalósításában;
  - g) ellátja a Nemzetközi Technológiai Transzferrel kapcsolatos feladatokat, valamint ennek keretében gondoskodik a programirodai feladatok ellátásáról és a kapcsolódó stratégia végrehajtásához szükséges kormányzati koordináció kereteinek biztosításáról;
  - h) közreműködik az agrár- és élelmiszer-technológiával kapcsolatos tudásmegosztási rendszer működtetésével, támogatásával és fejlesztésével kapcsolatos feladatok ellátásában;
  - i) a GINOP 3.1.3-15-2016-00001 számú „IKT startup cégek nemzetközi piacra lépését segítő szakértői, mentori hálózat kialakítása” elnevezésű program keretében működteti a kezdő technológiai vállalkozások nemzetközi piacra lépését segítő szakértői, mentori hálózatot, valamint részt vesz a startup-ökoszisztéma fejlesztését szolgáló kormányzati kezdeményezések végrehajtásában;
  - j) közreműködik az ipar-, illetve gyártástechnológiai fejlesztések iparvállalatoknál, kis- és középvállalkozásoknál, valamint logisztikai vagy ipari parkoknál történő adaptációját célzó programok tervezésében és megvalósításában;
  - k) közreműködik különösen az Ipar 4.0 technológián alapuló új kezdeményezések piacképes termékké és szolgáltatássá való fejlesztését célzó programok tervezésében és végrehajtásában;

- l) közreműködik a hazai csúcstechnológiás, különösen Ipar 4.0 termékek és szolgáltatások technológia-transzferét elősegítő programok tervezésében és végrehajtásában;
  - m) közreműködik az egyes térségi komplex gazdaságtechnológiai-fejlesztési programok kidolgozásában és megvalósításában;
  - n) közreműködik a hálózattudományi fejlesztések és programok, így különösen az egyes iparági hálózati működési, gyártástechnológia-diagnosztikai és üzemszervezés-diagnosztikai fejlesztések és programok kidolgozásában és megvalósításában.
- (2) A Neumann Nkft. az 1. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közfeladatai körében
- a) közreműködik a technológiai szakember-utánpótlást elősegítő feladatok szervezésében és megvalósításában;
  - b) közreműködik a Neumann János életművének gondozásával kapcsolatos feladatok ellátásában;
  - c) közreműködik az új technológiák használatát kis- és középvállalkozásoknál elősegítő képzésekhez kapcsolódó oktatástechnológiai fejlesztések tervezésével és megvalósításával összefüggő feladatok ellátásában;
  - d) közreműködik az okos város, illetve okos település- és térségfejlesztési programok tervezésében és megvalósításában;
  - e) közreműködik a hulladékkezeléssel összefüggő szakmai vizsgálatok és tervezési folyamatok feltárásában, környezeti kockázatnyilvántartó és -elemző technológia kialakításának előkészítésében;
  - f) az egészségipar, elektromobilitás stratégiai területein közreműködik az új technológiák bevezetéséhez kapcsolódó, valamint a karbonelnyelést és karbonsemlegességet elősegítő vállalkozásfejlesztési és ökoszisztéma-építési feladatok ellátásában;
  - g) közreműködik a technológia-intenzív közvetlen európai uniós források elérését lehetővé tevő pályázati tevékenység szervezésében, megvalósításában, minőségbiztosításában;
  - h) közreműködik az Élelmiszeripari Beszállító-fejlesztési Program végrehajtásában;
  - i) gondozza és továbbfejleszti az egyes fejlett technológiák – így a fintech, a blockchain – alkalmazását támogató állami védjegyeket, ennek keretében gondoskodik a korábbi Digitális Jólét Pénzügyi védjegy fintech védjeggyé történő átalakításáról;
  - j) a Kormány gyermekvédelmi stratégiáihoz és programjaihoz kapcsolódva – ideértve különösen a Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájában meghatározott feladatokat – közreműködik a gyermek- és fogyasztóvédelmi, továbbá korszerű tudásadási és -megosztási technológiák és megoldások kidolgozásában, alkalmazásában és elterjesztésében.

3. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

4. § E rendelettel a Digitális Jólét Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságtól (a továbbiakban: Digitális Jólét Nkft.) a Neumann Nkft.-hez átkerült, a 2. § (1) bekezdés a), g) és h) pontjában, valamint a 2. § (2) bekezdés h) és i) pontjában meghatározott feladatok tekintetében az e rendelet hatálybalépése előtt megkötött közszolgáltatási, illetve támogatási szerződésekben a Digitális Jólét Nkft. helyébe jogutódként a Neumann Nkft. lép.

5. § Hatályát veszti a Digitális Jólét Program végrehajtásával összefüggő egyes feladatokról, valamint a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökségről szóló 268/2010. (XII. 3.) Korm. rendelet módosításáról szóló 127/2017. (VI. 8.) Korm. rendelet 3. §-a, 4. § (1) bekezdés e), f) pontja és i) pont id), if)–ih) alpontja, valamint 4. § (2) bekezdés d)–h) pontja.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelete
a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló
58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 74. § (1) bekezdés 3–7., 10., 11., 19., 21. és 25. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a a következő 30a. ponttal egészül ki:
(E rendelet alkalmazásában:)
„30a. *felhasználói panasz*: olyan, a felhasználó által a víziközmű-szolgáltatással kapcsolatban írásban, személyesen szóban vagy az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII törvényben (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) meghatározott elektronikus formában előterjesztett beadvány, megkeresés, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul,”
- 2. §** Az R. 26. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A működési engedély kiadására vagy módosítására irányuló kérelmet a 2. melléklet 3. pontja szerinti adattartalommal, elektronikus úton kell benyújtani az E-ügyintézési tv. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően. A kérelemhez mellékelni kell a 3. melléklet B. pontja szerinti nyilatkozatot, a jóváhagyandó üzemeltetési szerződést, valamint a 2. melléklet 4. pontjában felsorolt dokumentumokat.”
- 3. §** Az R. 31. § (3) bekezdés a) pont ac) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A Hivatal a víziközmű-szolgáltatói engedélyezési eljárásban a kérelmező személyi állománya tekintetében, mint engedélyezési követelményt, vizsgálja:
a kérelmezőnek a munka törvénykönyvéről szóló törvény szerinti vezetője és annak helyettesei:)
„ac) rendelkeznek-e a víziközmű-szolgáltatásban szerzett – gazdasági vezető esetén gazdasági területen szerzett – legalább öt év szakmai tapasztalattal.”
- 4. §** Az R. 35. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) A Vksztv. 40/B. § (3) bekezdése szerinti bírság összege legalább az adott eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj másfélszerese, legfeljebb 10 millió forint.”
- 5. §** Az R. 41. és 42. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„41. § A Hivatal a Vksztv. 42. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott előzetes hozzájárulását, valamint a Vksztv. 42. § (8) bekezdése szerinti döntését határozatba foglalja.
42. § (1) Az előzetes hozzájárulásra vonatkozó kérelmet
a) a Vksztv. 42. § (1) bekezdésében meghatározott cégjogi esemény esetén a cégjogi eseménnyel érintett víziközmű-szolgáltató, több érintett víziközmű-szolgáltató esetén valamennyi érintett víziközmű-szolgáltató egyenként vagy közösen,
b) a Vksztv. 42. § (2) bekezdésében meghatározott befolyásszerzés esetén a befolyásszerző nyújtja be a Hivatalhoz.
(2) Az (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti kérelemhez a 6. melléklet szerinti iratokat és adatokat kell mellékelni.
(3) A Vksztv. 42. § (8) bekezdése szerinti kérelemhez a kérelmező mellékeli az előzetes hozzájárulásban foglaltaknak való megfelelést alátámasztó nyilatkozatokat és dokumentumokat.”
- 6. §** Az R. 45. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(10) Ha a kiszervezésre irányuló szerződést a víziközmű-szolgáltató a kiszervezési engedély véglegessé válásától számított 1 éven belül nem köti meg, vagy a létrejött szerződést az 1 éves határidő lejártá előtt nem küldi meg a Hivatal részére, a Hivatal az engedélyt visszavonja.”

- 7. §** Az R. 50/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A víziközmű-szolgáltató a Vksztv. 31/A. § (4) bekezdése szerinti kérelemhez az 50/B. §-ban meghatározottak szerint elektronikus úton, vagy ha az az elektronikus kapcsolattartásban alkalmazott méretkorlátot meghaladja, tartós adathordozón, szerkeszthető formátumban mellékeli:
a) a műszaki átadás időpontját, a próbaüzem időszakát, – ha rendelkezésre áll – a próbaüzem során mért, illetve számított technológiai értékeket és a próbaüzem anyagfelhasználását, valamint az üzembe helyezés időpontját igazoló dokumentumot;
b) a támogatási szerződést, a pályázat elfogadásához készült jóváhagyott költség-haszon elemzést (CBA-modell), ha a beruházás európai uniós vagy hazai pályázat keretében valósult meg;
c) a működési költségeket, ráfordításokat bemutató díjigény-alátámasztó számítást – az elemi adatokra történő hivatkozásokig lebontva – az adatok forrásának megjelölésével, valamint ezek részletes indoklását.”
- 8. §** Az R. 61. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (2a) és (2b) bekezdéssel egészül ki:
„(2) A fogyasztásmérő leolvasásának gyakoriságát a víziközmű-szolgáltató az üzletszabályzatában állapítja meg, azzal, hogy a (2a) bekezdésben foglalt kivétellel legalább évente egy alkalommal – a felhasználó (3) bekezdésben foglalt értesítése mellett – elvégzi a fogyasztásmérő leolvasását.
(2a) Mentessül a víziközmű-szolgáltató a (2) bekezdés szerinti évi egy leolvasási kötelezettség alól, ha a felhasználási helyen a fogyasztásmérő távleolvasással leolvasható, vagy a felhasználó maga teljesíti a leolvasást.
(2b) A távleolvasással, valamint a felhasználó által végzett leolvasással kapcsolatos részletszabályokat a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzata tartalmazza.”
- 9. §** Az R. 64. § (12) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(12) A mellékvízmérők cseréje vagy újrathételezése alkalmával a víziközmű-szolgáltató által felszámítható díjtételeket, valamint a felhasználók igénye alapján külön díj ellenében végezhető, alapszolgáltatáson túli kiegészítő szolgáltatások díjait a víziközmű-szolgáltató a honlapján közzéteszi.”
- 10. §** Az R. 65. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
„(2a) Ha a víziközmű-szolgáltató évente egynél több elszámoló számlát bocsát ki, az így kibocsátott elszámoló számla számának megfelelően csökkenthető a részszámla (2) bekezdésben meghatározott minimális száma.”
- 11. §** Az R. 26. alcíme a következő 68/B. §-sal egészül ki:
„68/B. § (1) Ha a szennyvízgyűjtő-hálózatba történő csapadékvíz bevezetésének ellenőrzése a felhasználási hely, illetve az elkülönített felhasználói hely esetében közterületről is lefolytatható, és a szerződésszegés ténye az ellenőrzés során fénykép- vagy videofelvétellel, illetve más technikai eszközzel egyértelműen rögzíthető és utólagosan is bizonyítható, a víziközmű-szolgáltató az ellenőrzést az ellenőrzött felhasználó vagy képviselőjének jelenléte nélkül, előzetes bejelentés mellőzésével is lefolytathatja, azzal, hogy az ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet és a felvett bizonyítékokat a felhasználó részére az ellenőrzést követő 15 napon belül megküldi.
(2) Az (1) bekezdés szerinti jegyzőkönyv megküldésével együtt a víziközmű-szolgáltató az ellenőrzött felhasználót írásban tájékoztatja arról, hogy az ellenőrzésre mikor és milyen célból került sor, valamint annak milyen jogkövetkezménye lesz, továbbá arról, hogy az ellenőrzéssel, annak körülményeivel és eredményével kapcsolatban 15 napon belül észrevételt tehet. A víziközmű-szolgáltató az észrevételek kézhezvételét követően, 15 napon belül érdemben köteles nyilatkozni a felhasználó esetleges kifogásaival kapcsolatos álláspontjáról.”
- 12. §** Az R. 89. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(8) A víziközmű-szolgáltató az üzletszabályzatát évente felülvizsgálja. Az üzletszabályzat felülvizsgálatának ki kell terjednie a jogszabályok és a kapcsolódó szabályzatok változására és a víziközmű-szolgáltató által alkalmazott működési gyakorlatból eredő változásokra, valamint szerződéses rendszerekre. Ha a felülvizsgálat során a víziközmű-szolgáltató megállapítja, hogy a változás a jóváhagyott üzletszabályzat tartalmát lényegesen érinti, a módosítást átvezeti, és a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt üzletszabályzat tervezetét haladéktalanul benyújtja a Hivatalhoz, amely az e rendeletben foglaltak szerint dönt annak jóváhagyásáról. Ha a felülvizsgálat alapján nem indokolt az üzletszabályzat módosítása, a víziközmű-szolgáltató erről elektronikus úton tájékoztatja a Hivatalt.”

- 13. §** (1) Az R. 89/A. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:
„(4a) A víziközmű-szolgáltató az (1) bekezdés szerinti ügyfélszolgálaton kívül további ügyfélszolgálati pontokat működtethet. Az ügyfélszolgálati pontok nyitvatartását és az ott intézhető ügyeket a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzata tartalmazza.”
- (2) Az R. 89/A. §-a a következő (7) és (8) bekezdéssel egészül ki:
„(7) Az ügyfélszolgálatok és ügyfélszolgálati pontok üzletszabályzatban rögzített nyitvatartási idejétől, valamint az ott intézhető ügyek körétől – az üzletszabályzat módosítása nélkül – a víziközmű-szolgáltató kizárólag akkor térhet el, ha az ügyfélszolgálatok, vagy ügyfélszolgálati pontok üzletszabályzat szerinti működtetése külső elháríthatatlan ok miatt ellehetetlenül. A külső elháríthatatlan ok megszűnését követően vissza kell térni az üzletszabályzatban rögzített nyitvatartási és ügyintézési rendhez.
(8) A (7) bekezdés szerinti körülmény fennállásáról haladéktalanul tájékoztatja a víziközmű-szolgáltató a Hivatalt, valamint honlapján az érintett felhasználókat.”
- 14. §** (1) Az R. 89/C. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) A víziközmű-szolgáltató a telefonon történő ügyintézés esetében egyedi azonosító számmal biztosítja az ügyintézés dokumentálhatóságát. A víziközmű-szolgáltató az egyedi azonosító számot a telefonon történő ügyintézés során ismerteti a felhasználóval.”
- (2) Az R. 89/C. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:
„(10) A víziközmű-szolgáltató részéről adott, a felhasználó által nem elfogadott válasz, vagy az érdemi válasz hiánya miatt a felhasználó által a fogyasztóvédelmi hatóság vagy a Hivatal részére benyújtott felhasználói panasz a következőket tartalmazza:
a) a kérelem tárgyának rövid leírása a rendelkezésre álló dokumentumokkal alátámasztva, ideértve a víziközmű-szolgáltatót – a felhasználó megkeresésére adott – válaszát, a felhasználói megkeresést igazoló dokumentumot, így az (1) bekezdés szerinti igazolást, az egyedi ügyszámot vagy postai úton benyújtott felhasználói panasz esetében a feladás igazolását szolgáló dokumentumot, valamint a kérelmező aláírását, továbbá
b) a kért intézkedés megjelölését.”
- 15. §** Az R. 90/C. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Az I. ütemben jóváhagyott feladatok elhagyása, átütemezése vagy új, előre nem tervezett feladatok megvalósítása az ütemre tervezett és a Hivatal által jóváhagyott költségterv 20 százalékát meghaladó mértékű és legalább 5 millió forintot elérő változás esetén a Hivatal előzetes hozzájárulásával, más esetben a Hivatal előzetes tájékoztatásával az alábbi feltételek alapján végezhető el:
a) a jóváhagyott feladatok megvalósítása valamilyen külső oknál fogva ellehetetlenült,
b) a jóváhagyott feladatok fontossági sorrendje megváltozik, ezáltal az I. ütemből átkerül az adott feladat a II. vagy a III. ütembe, illetve a jóváhagyott II. és III. ütemben meghatározott feladat megvalósítása kap elsőbbséget,
c) az uniós társfinanszírozásban megvalósuló feladathoz kapcsolódóan az ellátásért felelősnek a Terv készítésekor előre nem ismert további feladatokat kell végrehajtania, vagy
d) a jóváhagyott Tervben nem szereplő új feladat megvalósítása indokolt, és annak megvalósítására a jóváhagyott Terv szerinti pénzügyi forrás fedezetet nyújt, vagy további pénzügyi forrás áll rendelkezésre.”
- 16. §** (1) Az R. 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
(2) Az R. 2. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.
(3) Az R. 3. melléklete helyébe a 3. melléklet lép.
(4) Az R. a 4. melléklet szerinti 6. melléklettel egészül ki.
(5) Az R. 7. melléklete az 5. melléklet szerint módosul.
(6) Az R. a 6. melléklet szerinti 11. melléklettel egészül ki.
- 17. §** Az R.
1. 1. § 12. pont aa) alpontjában a „ponton beépített” szövegrész helyébe a „ponton az átvevő által beépített” szöveg,
2. 3. § (1) bekezdésében a „15” szövegrész helyébe a „30” szöveg, az „és az ellátási területet érintő helyi napilapban” szövegrész helyébe a „napilap honlapján” szöveg,
3. 5. § (2) bekezdés c) pontjában a „3. § (2), (3) és (5) bekezdése” szövegrész helyébe az „5/E. § (1), (2), (5) és (6) bekezdés” szöveg,

4. 23. § (1) bekezdés c) pontjában a „kódját, azokra nézve a Hivatal által megállapított felhasználói egyenértéket, és” szövegrész helyébe a „kódját és” szöveg,
5. 27. § (2) bekezdésében a „víziközmű-szolgáltatói és működési engedély” szövegrész helyébe a „víziközmű-szolgáltatói engedély” szöveg, a „melléklet szerinti” szövegrész helyébe a „melléklet A. pontja szerinti” szöveg,
6. 31. § (3) bekezdés c) pontjában a „hogya a kérelmező” szövegrész helyébe az „a kérelmező” szöveg,
7. 44. § (3) bekezdés a) pontjában a „szolgáltatási díjat,” szövegrész helyébe a „díjat,” szöveg,
8. 46. § (1) bekezdésében a „49. § (1) bekezdés” szövegrészek helyébe a „49. §” szöveg,
9. 47. § (1) bekezdésében a „tájékoztatásul megküldeni” szövegrész helyébe a „tájékoztatásul elektronikusan megküldeni” szöveg,
10. 47. § (2) bekezdésében a „víziközmű-szolgáltatási díjra” szövegrész helyébe a „szolgáltatási díjra” szöveg,
11. 48. § (1) bekezdésében a „15 napon belül a Hivatal részére megküldi” szövegrész helyébe a „30 napon belül a Hivatal részére elektronikusan megküldi” szöveg,
12. 50. § nyitó szövegrészeiben az „(1) A Hivatal a szerződés létrejöttét követő 30” szövegrész helyébe az „A Hivatal a szerződés létrejöttét követően a 48. §-ban foglaltak szerint 30” szöveg,
13. 50. § (1) bekezdés 7. pontjában a „szervizelése és” szövegrész helyébe a „szervizelése, felújítása és” szöveg,
14. 50/B. § (2) bekezdésében az „a területi, illetve regionális szinten” szövegrész helyébe a „valamint az ágazati, vállalati szinten” szöveg,
15. 61. § (9) bekezdésében az „A leolvasás alkalmával észlelt, az azt megelőző 12 havi átlagfogyasztást a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzatában meghatározott mértéket” szövegrész helyébe az „Az éves leolvasás alkalmával észlelt, az utolsó mérőleolvasás során rögzített fogyasztást a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzatában meghatározott mértékben” szöveg,
16. 63. § (3) bekezdésében az „üzletszabályzata indokolt esetekben” szövegrész helyébe az „az üzletszabályzatában foglalt műszaki feltételek fennállása esetén” szöveg,
17. 27. alcím címében az „elszámolás szerződésszegés esetén” szövegrész helyébe az „annak jogkövetkezményei” szöveg,
18. 70. § (1) bekezdés b) pontjában a „minősége és a szolgáltatás színvonala a jogszabályokban,” szövegrész helyébe a „minősége a jogszabályokban,” szöveg,
19. 89. § (4) bekezdésében a „mellékelni kell” szövegrész helyébe a „mellékelni kell az üzletszabályzat honlapon történő közzétételéről szóló hitel érdemlő igazolást, valamint” szöveg,
20. 89/A. § (1) bekezdésében az „intézésére, panaszok” szövegrész helyébe az „intézésére, felhasználói panaszok” szöveg,
21. 89/B. § (1) bekezdésében az „ügyintézés lehetősége mellett vagy írásos,” szövegrész helyébe az „ügyintézés lehetőségével, valamint írásos” szöveg,
22. 89/C. § (3) bekezdésében az „A panaszt” szövegrész helyébe az „A felhasználói panaszt” szöveg, a „vagy a panasz” szövegrész helyébe a „vagy a felhasználói panasz” szöveg,
23. 89/C. § (5) bekezdés nyitó szövegrészeiben a „közölt panaszról” szövegrész helyébe a „közölt felhasználói panaszról” szöveg,
24. 89/C. § (5) bekezdés b) és d) pontjában az „a panasz” szövegrész helyébe az „a felhasználói panasz” szöveg,
25. 89/C. § (5) bekezdés d) pontjában a „felhasználó panaszával” szövegrész helyébe a „felhasználói panasszal” szöveg,
26. 89/C. § (5) bekezdés e) pontjában a „közölt panasz” szövegrész helyébe a „közölt felhasználói panasz” szöveg,
27. 89/C. § (6) bekezdésében az „a panaszról” szövegrész helyébe az „a felhasználói panaszról” szöveg,
28. 89/C. § (7) bekezdésében a „megválaszolt panasz” szövegrész helyébe a „megválaszolt felhasználói panasz” szöveg, a „tartalmazó panasz” szövegrész helyébe a „tartalmazó felhasználói panasz” szöveg,
29. 89/C. § (8) bekezdésében az „A panasz” szövegrész helyébe az „A felhasználói panasz” szöveg,
30. 94/A. § (4) bekezdésében az „által aláírt Szabályzatot írásban” szövegrész helyébe az „által elektronikusan aláírt Szabályzatot elektronikus úton” szöveg,
31. 2. melléklet 4. pont nyitó szövegrészeiben az „engedély iránti” szövegrész helyébe az „engedély kiadása iránti” szöveg,
32. 4. melléklet címében a „víziközmű-szolgáltatókra vonatkozó” szövegrész helyébe a „víziközmű-szolgáltatói” szöveg,
33. 4. mellékletben az „a víziközmű-szolgáltatás végzéséhez előírt víziközmű-szolgáltatói és működési engedély (a továbbiakban: engedély) kiadásához.” szövegrész helyébe az „a víziközmű-szolgáltatói engedély kiadásához.” szöveg,

34. 7. melléklet 1. fejezetében az „úton, szerkeszthető formában” szövegrész helyébe az „úton, elektronikus aláírással ellátva, valamint szerkeszthető formában” szöveg, az „üzletszabályzatot két, cégszerű aláírással ellátott példányban is be kell nyújtani a Hivatal számára.” szövegrész helyébe az „üzletszabályzatot nem szerkeszthető formában, elektronikus aláírással ellátva kell benyújtani.” szöveg,
35. 7. melléklet 3. fejezet 3. pont cd) alpontjában a „mértékére vonatkozó aránya” szövegrész helyébe a „mértékére vonatkozó arány meghatározása” szöveg,
36. 7. melléklet 3. fejezet 3. pont i) alpontjában az „a panaszügyintézésre” szövegrész helyébe az „a felhasználói panasz intézésére” szöveg,
37. 7. melléklet 3. fejezet 3. pont i) alpont ia) pontjában a „beérkező panaszok” szövegrész helyébe a „beérkező felhasználói panaszok” szöveg lép.

18. § Hatályát veszti az R.

- a) 27. § (2) és (3) bekezdése,
- b) 43. § (2) bekezdés 3. pontja,
- c) 99/A. §-a,
- d) 101. § (3) bekezdése,
- e) 102. §-a,
- f) 103. §-a,
- g) 2. melléklet 4. pont 4. alpontja,
- h) 2. melléklet 4. pont 9. alpontja.

19. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

20. § E rendelet 7., 8. és 13. §-a a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelethez

A R. 1. melléklete a következő 12a. ponttal egészül ki:

(Az üzemeltetési szerződés tartalmazza:)

„12a. a víziközmű tulajdonjogi helyzetének, több tulajdonos esetén a víziközmű-rendszeren fennálló tulajdoni hányadok bemutatását,”

2. melléklet a 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelethez

1. Az R. 2. melléklet 4. pont 1. alpont c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A működési engedély iránti kérelemhez mellékelni kell az érintett víziközmű-rendszer vonatkozásában: a víziközmű-rendszer alábbi adatait)

„c) a szolgáltatási terület (víziközmű-rendszer) térképi lehatárolását,”

2. Az R. 2. melléklet 4. pontja a következő 10. alponttal egészül ki:

(A működési engedély iránti kérelemhez mellékelni kell az érintett víziközmű-rendszer vonatkozásában:)

„10. a víziközmű-rendszer hatályos vízjogi üzemeltetési engedélyét,”

3. Az R. 2. melléklet 4. pont 16. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A működési engedély iránti kérelemhez mellékelni kell az érintett víziközmű-rendszer vonatkozásában:)

„16. az ellátási területet bemutató térképet a kérelem tárgyát képező víziközmű-rendszer kiemelésével, továbbá a szervezeti és szervezési megoldások bemutatását,”

4. Az R. 2. melléklet 4. pontja a következő 22. alponttal egészül ki:

(A működési engedély iránti kérelemhez mellékelni kell az érintett víziközmű-rendszer vonatkozásában:)

„22. működési engedély módosítása iránti kérelem esetén az 1–21. pontban meghatározott melléletek közül elegendő azokat mellékelni, amelyek vonatkozásában a korábbi engedélyezési eljárásban benyújtotthoz képest változás történt, és a változatozással nem érintett tárgykörök esetében elegendő azok változatlanságáról nyilatkozni.”

3. melléklet a 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelethez

„3. melléklet az 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelethez

A. Nyilatkozat
víziközmű-szolgáltatói engedély kiadásával kapcsolatos egyes érvényességi feltételeknek történő
megfelelőségről

Alulírott, ... mint a(z) .....
(székhely: .....) kérelmező cégjegyzésre
jogosult / meghatalmazott képviselője, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban:
Hivatal) víziközmű-szolgáltatói engedély kiadásával kapcsolatos eljárásában büntetőjogi felelősségem tudatában

nyilatkozom

arról, hogy az általam képviselt gazdasági társaság:

- a) nem áll csőd- vagy felszámolási eljárás, végelszámolás, önkormányzati adósságrendezési eljárás alatt,
- b) a tevékenységét nem függesztette fel vagy nem függesztették fel,
- c) víziközmű-szolgáltatói engedélyét, illetve jogelődje engedélyét a kérelem benyújtását megelőző 10 évben nem vonták vissza,
- d) hamis adat szolgáltatása miatt nem került kizárásra állami vagyon hasznosítására irányuló korábbi – három évnél nem régebben lezárult – eljárásból,
- e) nem rendelkezik a Hivatallal és az ellátásért felelőssel szemben 120 napnál régebben lejárt tartozással,
- f) rendelkezik a tevékenység gyakorlásához szükséges, más jogszabályokban meghatározott véglegessé vált hatósági engedélyekkel,
- g) közérdekű üzemeltetőként történő kijelölését vállalja / nem vállalja.

Kijelentem, hogy a kérelem elbírálása vonatkozásában minden lényeges adatot és tényt közöltem a Hivatallal.

Jelen nyilatkozat aláírásával továbbá kijelentem, hogy amennyiben a fenti adatokban bármilyen változás következik be, úgy a változásokat haladéktalanul, de legfeljebb 30 napon belül be jelentem a Hivatal részére.

Kelt: ....., 20 .....

.....
Kérelmező neve [az aláírás alatt olvasható módon szükséges feltüntetni
az aláíró személy(ek) nevét, cég esetében cégszerű aláírás]

B. Nyilatkozat**működési engedély kiadásával kapcsolatos egyes érvényességi feltételeknek történő megfelelésről**

Alulírott, ... mint a(z) .....
 (székhely: .....) kérelmező cégjegyzésre
 jogosult / meghatalmazott képviselője, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban:
 Hivatal) víziközmű-szolgáltatói engedély kiadásával kapcsolatos eljárásában büntetőjogi felelősségem tudatában

nyilatkozom

arról, hogy az általam képviselt gazdasági társaság:

- a) víziközmű-szolgáltatói engedélyét, illetve jogelődje engedélyét a kérelem benyújtását megelőző 10 évben nem vonták vissza,
- b) rendelkezik a tevékenység gyakorlásához szükséges, más jogszabályokban meghatározott véglegessé vált hatósági engedélyekkel.

Kijelentem, hogy a kérelem elbírálása vonatkozásában minden lényeges adatot és tényt közöltem a Hivatallal.

Kijelentem továbbá, hogy amennyiben a fenti adatokban bármilyen változás következik be, úgy a változásokat haladéktalanul, de legfeljebb 30 napon belül bejelentem a Hivatal részére.

Kelt: ....., 20 .....

.....
 Kérelmező neve [az aláírás alatt olvasható módon szükséges feltüntetni
 az aláíró személy(ek) nevét, cég esetében cégszerű aláírás]"

4. melléklet a 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelethez

„6. melléklet az 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelethez

Cégjogi esemény, befolyásszerzés előzetes hozzájáruláshoz benyújtandó iratok és adatok

1. A kérelemhez benyújtandó iratokat és adatokat teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalva szükséges megadni, az alábbiak szerint:
  - 1.1. a kérelmező nyilatkozata, amely tartalmazza a Hivatal által kiadott engedélyeinek típusát és számát,
  - 1.2. a jogi képviselővel eljáró víziközmű-szolgáltató vagy befolyásszerző esetében a képviseleti jogosultság igazolása, ha azt a rendelkezési nyilvántartás nem tartalmazza,
  - 1.3. a hatósági jóváhagyásra irányuló kérelem tárgya, a hatósági jóváhagyást igénylő ügylet célja és annak részletes bemutatása,
  - 1.4. az eljárási díj kérelmezőnkénti – közösen benyújtott kérelem esetén valamennyi kérelmező általi – megfizetéséről szóló igazolás,
  - 1.5. a cégjogi eseményben vagy befolyásszerzésben érintett víziközmű-szolgáltató, továbbá a befolyásszerzés esetén a befolyásszerző külön-külön nyilatkozata arról, hogy a 42. § (1) bekezdése szerinti ügylet nem változtatja meg a víziközmű-szolgáltató vagyoni-működési feltételeit, vagy amennyiben megváltoztatja, annak igazolását, bemutatását, hogy a változás nem veszélyezteti a szolgáltatás színvonalát,
  - 1.6. a víziközmű-szolgáltató nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a Vksztv. 36. § (3) bekezdésében és 37. § (2) bekezdésében meghatározott kizáró okok vele szemben nem állnak fenn,
  - 1.7. annak – közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott aláírási címpéldánnyal vagy ügyvéd által cégbejegyzési (változásbejegyzési) eljárásban való közreműködése során ellenjegyzett aláírásmentával vagy annak hiteles másolatával történő – igazolása, hogy a kérelemhez csatolt iratokat aláíró személyek aláírása hiteles, abban az esetben, ha ennek ténye a cégnyilvántartásból nem állapítható meg,

- 1.8. A 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kérelem esetében:
- 1.8.1. a víziközmű-szolgáltató legfőbb döntéshozó szervének a kérelem tárgyát képező ügyletről szóló döntése,
  - 1.8.2. a kérelem tárgyát képező ügyletre vonatkozó szerződéstervezet,
  - 1.8.3. az átalakulási terv, a vagyonmérleg, illetve vagyonleltár-tervezetek (szerkeszthető formátumban is),
  - 1.8.4. a könyvvizsgálói jelentés,
  - 1.8.5. azon hatósági engedélyek felsorolása, melyek esetében a cégjogi eseményt követően a jogutódok közötti megosztásra kerül, a tervezett felosztás bemutatásával,
  - 1.8.6. a tevékenység folytatásához szükséges személyi állomány rendelkezésre állásának bemutatásáról szóló nyilatkozat,
- 1.9. A 42. § (1) bekezdés b) pontja szerinti kérelem esetében:
- 1.9.1. a befolyásszerzésre irányuló ügyletet megelőző, valamint az ügylet zárása után kialakuló társasági struktúrát mutató ábra a közvetlen tulajdoni és irányítási viszonyok, továbbá a személyi állomány létszáma változásának feltüntetésével,
  - 1.9.2. az ügyletre vonatkozó szerződés vagy szerződéstervezet,
  - 1.9.3. ha a befolyásszerző gazdasági társaság, a döntéshozójának a befolyásszerzés megvalósításáról szóló döntése, valamint a víziközmű-szolgáltató döntéshozójának a befolyásszerzés megvalósításáról szóló döntése, vagy a befolyásszerző, illetve a víziközmű-szolgáltató nyilatkozata arról, hogy a befolyásszerzés kérdésében a létesítő okirat szerint nem szükséges döntést hoznia."

5. melléklet a 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelethez

1. Az R. 7. melléklet 3. pont 3. alpont i) pontja a következő ie) alponttal egészül ki:
(A vízközmű-szolgáltató által nyújtott szolgáltatás részletes bemutatása, ehhez kapcsolódóan: a panaszügyintézésre vonatkozó rendelkezések:)
„ie) az elektronikus úton benyújtott felhasználói panasz beküldésére szolgáló elektronikus űrlap;”
2. Az R. 7. melléklet 3. pont 3. pontja a következő l) alponttal egészül ki:
(A vízközmű-szolgáltató által nyújtott szolgáltatás részletes bemutatása, ehhez kapcsolódóan:)
„l) a védendő felhasználókra vonatkozó szabályok.”
3. Az R. 7. melléklet 3. pont 7. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„7. A vízközmű-szolgáltató által a mellékvízmérők cseréje vagy újraterelésével felszámítható díjtételeket tartalmazó árjegyzék elérhetőségének megjelölése, valamint a felhasználók igénye alapján külön díj ellenében végezhető, alapszolgáltatáson túli kiegészítő szolgáltatások köre és az alkalmazott díjakat tartalmazó árjegyzék elérhetőségének megjelölése.”

6. melléklet a 243/2023. (VI. 20.) Korm. rendelethez

„11. melléklet az 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelethez

A Vksztv. 6. § (6) bekezdésében meghatározott kérelemhez az üzemeltetés alatt álló vízálléscímény esetén mellékelni kell:

1. a vízálléscímény tulajdonosának és jelenlegi üzemeltetőjének megnevezését;
2. az üzemeltetés rendezett jogi feltételét biztosító – a kérelmező rendelkezésére álló – hatósági engedélyek másolatát, így különösen a vízálléscímény hatályos fennmaradási vagy üzemeltetési engedélyét;
3. a vízálléscímény üzemeltetés jogalapjának meghatározását (szerződés típusa, időbeni hatálya, alkalmazott díjak);
4. a vízálléscíménnyel érintett ingatlanok meghatározását az ingatlan-nyilvántartás szerint,
  - 4.1. helyrajzi számát,
  - 4.2. tulajdonosát,
  - 4.3. a művelési ágat, a fő rendeltetését vagy jogi jelleget,
  - 4.4. a bejegyzett szolgálmat;

5. a vízelétesítmény műszaki leírását, mely tartalmazza
    - 5.1. a vonalas és pontszerű elemek részletes műszaki adatainak bemutatását (anyag, átmérő, hossz, megvalósulás éve, jellemző műtárgyak, technológiai megoldások, folyamatábra),
    - 5.2. a vízelétesítmény által biztosított ivóvíz vagy elvezetett szennyvíz mennyiségét (lakossági és nem lakossági bontásban), a névleges és tényleges kapacitásra vonatkozó adatokat,
    - 5.3. a vízelétesítménnyel ellátott terület és felhasználók bemutatását,
    - 5.4. működési engedéllyel rendelkező víziközmű-rendszerrel fennálló kapcsolat jogalapját és indokát, az átvett vagy átadott ivóvíz, illetve átvett vagy átadott szennyvíz éves mennyiségét,
    - 5.5. a megvalósult vízelétesítmény átnézeti helyszínrajzát vagy – a kérelmező döntése szerint a helyszínrajz helyett – digitális térképét .dwg formátumban,
    - 5.6. a megvalósult vízelétesítmény részletes helyszínrajzát 1:1000–1:4000 méterarányban vagy – a kérelmező döntése szerint a helyszínrajz helyett – digitális térképét .dwg formátumban,
    - 5.7. a vonalas és pontszerű létesítmények műszaki állapotának leírását, esetleges felújítási igények műszaki indokait, becsült költségeit, azok újraelőállítási értékét,
    - 5.8. az üzemeltetési tapasztalatok bemutatását a jellemző meghibásodásokat, azok gyakoriságát és éves költségigényét;
  6. a vízelétesítményhez csatlakozott lakossági felhasználók számát.”
-

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 26/2023. (VI. 20.) MNB rendelete a kötelező jegybanki tartalék után fizetendő kamat mértékéről szóló 11/2023. (III. 31.) MNB rendelet módosításáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Monetáris Tanács döntésére tekintettel a következőket rendelem el:

- 1. §** A kötelező jegybanki tartalék után fizetendő kamat mértékéről szóló 11/2023. (III. 31.) MNB rendelet 1. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A kötelező tartaléknak az (1) és (2) bekezdésben meghatározottakat meghaladó összege után az MNB 16% mértékű kamatot fizet.”
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Matolcsy György s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 8/2023. (VI. 20.) AB határozata a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 2022. december 31-ig hatályban volt 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint alkalmazási tilalmáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 2022. december 31-ig hatályban volt 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alaptörvény-ellenes volt. Az alaptörvény-ellenes rendelkezés a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.096/2022/5. számú ítéletével befejezett, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő ugyanilyen tárgyú ügyben nem alkalmazható.
2. Az Alkotmánybíróság egyebekben a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.096/2022/5. számú ítéletével szemben és az ítélettel összefüggésben a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 66. § (9) bekezdése, 77. § (5) bekezdés a) pontja, 82. § (2) bekezdése és 83. § (1) bekezdése, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 30. § (1) bekezdés d) pontja, 30/A. § (1) bekezdése „feltéve, hogy a közalkalmazott e törvény alkalmazása szempontjából nem minősül nyugdíjasnak” szövegrésze, a 32. § (2) bekezdéséből a 30. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozás és 37. § (2) bekezdés a) pontja, továbbá a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2. § (1) bekezdés b) és e) pontja ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

Indokolás

I.

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, s kérte a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.096/2022/5. számú ítéletében hivatkozott és alkalmazott törvényi rendelkezések – a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja, 66. § (9) bekezdése, 77. § (5) bekezdés a) pontja, 82. § (2) bekezdése és 83. § (1) bekezdése, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 30. § (1) bekezdés d) pontja, 30/A. § (1) bekezdéséből a gondolatjelek közé írt tagmondat („feltéve, hogy a közalkalmazott e törvény alkalmazása szempontjából nem minősül nyugdíjasnak”), 32. § (2) bekezdéséből a 30. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozás és 37. § (2) bekezdés a) pontja, továbbá a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 2. § (1) bekezdés b) és e) pontja – alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Alkotmányjogi panaszában kérte annak megállapítását is, hogy „a megsemmisített jogszabályok a jelen panaszban sérelmezett bírósági eljárásban nem alkalmazhatók, mert a bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály(ok) alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogom sérelme következett be”. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kérte az Abtv. 27. §-a alapján azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.096/2022/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és azt semmisítse meg.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívása nyomán kiegészített alkotmányjogi panaszban az indítványozó előadta, hogy keresettel élt közalkalmazotti jogviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt. Keresetét a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 14.M.70.473/2020/41. számú ítéletével elutasította. Az indítványozó

- fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Ítéletábrla 2.Mf.31.096/2022/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizesse meg az indítványozónak a 2016. évi szakmai továbbképzésével felmerült költségét (18 795 forintot), egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, s alkotmányjogi panaszában elsődlegesen a vele szemben alkalmazott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét állította.
- [4] Sérelmezte mindenek előtt azt, hogy az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja nyugdíjasnak minősítette a rokkantsági ellátására tekintettel, s ezért munkáltatója a közalkalmazotti jogviszonyát indokolás nélkül megszüntette. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy „felmentésem jogalapjára valójában betegségem adott lehetőséget, azaz végeredményben betegségem miatt bocsátottak el munkahelyemről annak ellenére, hogy egy nappal korábban a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást végző orvos megállapította, hogy alkalmas vagyok munkám elvégzésére.” Álláspontja szerint az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja „valamennyi, nyugdíjasnak minősített személlyel kapcsolatban, de különösen a(z) – öregségi nyugdíjban részesülőkől eltérően ideiglenes ellátást kapó – rokkantsági ellátásban részesülők szempontjából sértik az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XV. cikk (2) és (5) bekezdéseit.” Szerinte az utóbbiak „megélhetésük biztosítása szempontjából ellátásaik különbözősége és feltételei szempontjából nincsenek azonos helyzetben” az előbbiekkkel. Úgy vélte ezért, hogy a munkaügyi szabályok – így többek között az Mt. 66. § (9) bekezdése (nyugdíjas esetében nem szükséges a felmentés indoklása), 77. § (5) bekezdés a) pontja (nyugdíjasnak nem jár végkielégítés), a Kjt. 30. § (1) bekezdés d) pontja (nyugdíjasnak „minősülés” a felmentés indoka lehet), 30/A. § (1) bekezdésének „feltéve, hogy a közalkalmazott e törvény alkalmazása szempontjából nem minősül nyugdíjasnak” szövegrésze és 32. § (2) bekezdésében a 30. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozás (nyugdíjasnak nem kell másik munkakört felajánlani), 37. § (2) bekezdés a) pontja (nyugdíjasnak nem jár végkielégítés), az Mt. 66. § (4) bekezdése és a Kjt. 37. § (7) bekezdése (aktív korúak esetén mellőzhetővé válik az öregségi nyugdíj előtt álló munkavállaló, közalkalmazott védelme) – alkalmazásában a nyugdíjasokkal azonos minősítésük ellentétes a hátrányos megkülönböztetés tilalmával, az egyenlő bánásmód követelményével és a fogyatékkal élő személyek védelmére irányuló állami kötelezettséggel, sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) és (5) bekezdését.
- [5] Állította továbbá, hogy mivel az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja „nem segíti, hanem gátolja a rehabilitációs ellátásban részesülők számára munkavégzésre irányuló jogviszony létesítését, és megkönnyíti a munkáltatók számára a jogviszony megszüntetését”, ezért ellentétes az Alaptörvény XII. cikk (1) és (2) bekezdésével. Az indítványozó előadta, hogy felmentése időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig kevesebb, mint öt év volt hátra, s addig dolgozhatott volna, „de nem érvényesülhetett a védett kor intézménye sem, egyszerűen elküldtek”.
- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában továbbá az Mmtv.-nek – a támadott bírói döntésben nem alkalmazott – 2. § (1) bekezdés b) és e) pontját is támadta. E rendelkezések alapján akkor lesz valaki jogosult a megváltozott munkaképességű személyek ellátására, ha keresőtevékenységet nem végez, és rendszeres pénzellátásban nem részesül. Ezzel szemben az indítványozó arra hivatkozott, hogy miután valaki már megkapta az ellátást, nincs elzárva attól, hogy keresőtevékenységet folytasson, munkát vállaljon, s ha beteg lesz, táppénz is kaphat. Az indítványozó sérelmezte ezért, hogy eltérőek a megállapítás és a folyósítás feltételei. Szerinte a kifogásolt szabály két csoportra osztja a megváltozott munkaképességű személyeket: azok csoportjára, akik már kapnak ellátást, és azok csoportjára, akik most kérvényezik az ellátás megállapítását. Hátrányos helyzetet teremt, hogy az ellátást kérvényező kénytelen megszüntetni kereső tevékenységét, kockáztatva, hogy ezután nem talál állást, és az ellátás megszűnéskor munkahely és pénz nélkül marad, holott volt egy munkahelye, ahol munkáját el tudta volna továbbra is látni. Az indítványozó szerint ezért az Mmtv. 2. § (1) bekezdés b) és e) pontja ellentétes az Alaptörvény XII. cikk (1) és (2) bekezdésével, mert „rákényszeríti a beteg (rokkant) személyt munkahelyének feladására, vagy a munkáltatót kerül olyan helyzetbe, hogy döntsön az ellátásról.” Szerinte továbbá a „dolgozni akaró megváltozott munkaképességű személyek munkavállalásának nehezítése ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével, XIX. cikk (1) és (2) bekezdéseivel.”
- [7] Az indítványozó az Mt. 82. § (2) bekezdése és 83. § (1) bekezdése kapcsán sérelmezte, hogy az Mt. korlátozza a kártérítés mértékét, amit a munkavállaló kaphat, ha munkaviszonyát jogellenesen szüntették meg. Szerinte ezzel ellentétes az Mt. 166. § (1) bekezdése, amely a munkáltató teljes kártérítési kötelezettségét mondja ki (figyelembe véve, ha munkaviszonnal összefüggésben okozott kárnak minősül a munkaviszony jogellenes megszüntetésével okozott kár is). Az indítványozó szerint az, hogy „egy törvényen belül egymással ellentétes szabályok találhatók, ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, és az I) cikk (1), (2) és (3) bekezdéseivel, mivel az Mt. 166. § (1) bekezdésében és a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:518. §, 6:519. §, 6:520. §, 6:521. § 6:522. § (1) és (2) bekezdéseiben biztosított teljes kártérítéshez való jogot az Mt. 82. § (2) bekezdése

korlátozza.” Az indítványozó az Mt. 82. § (2) bekezdése és 83. § (1) bekezdése kapcsán hivatkozott az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése sérelmére is, mert szerinte a „munkáltató kártérítésének korlátozása az egyébként is sokkal előnyösebb helyzetben – erőfölényben – lévő munkáltatót erősíti a kiszolgáltatott munkavállalóval szemben.”

- [8] Az indítványozó a jogerős ítélettel kapcsolatban úgy vélte, hogy „ha a bíróság nem azonos módon veszi számításba és figyelembe a felek állításait és bizonyítékait, az eljárás nem felel meg sem az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseiben szereplő egyenlő bánásmód követelményének, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében olvasható tisztességes eljáráshoz való jog követelményének.” Állította, hogy az eljárás során több érvénytelenségi okra is hivatkozott, de „némelyeket sem az első- sem a másodfokú bíróság – egyszerűen indoklás nélkül – nem vett figyelembe, vagy nem folytatott le érdemi bizonyítást, hanem egyszerűen tényként valónak fogadta el alperes állításait. Nem valósult meg a fegyverek egyenlőségének elve sem.” Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszában felsorolta és ismertette a bizonyítási indítványait, amelyeket szerinte „a bíróság indoklás nélkül egyszerűen figyelmen kívül” hagyott, illetve „bizonyítást nem folytatott le, vagy egyszerűen minden fenntartás nélkül elfogadta alperes” munkáltatója állításait. Az indítványozó álláspontja szerint továbbá „a bíróság (és munkáltatóm is) megsértette az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésébe foglalt személyes adatokhoz való” jogát is. Az indítványozó szerint ugyanis az alperes munkáltató a személyes adatok védelméhez való joga és az „adatvédelmi törvény megsértésével jutott hozzá és használta fel a Budapest Főváros Kormányhivatala által hozott, különleges személyes” (egészségi állapotára vonatkozó) adatait tartalmazó határozatát, amelyre szerinte a munkáltatója a felmentést alapozta. Sérelmezte, hogy a „bíróság nem vette figyelembe az adatok törvénytelen kezelését és felhasználását, hanem teljes értékű jogszerű bizonyítékként értékelte a hatósági Határozatot.” Az indítványozó sérelmezte és megaláznak tartotta: „Munkáltatóm úgy kötelezett orvosi alkalmassági vizsgálatra, hogy közben tudta, hogy fel fog menteni, és nem enged dolgozni.” Kifogásolta, hogy a „bíróság egyszerűen elfogadta alperes hivatkozását, miszerint a betegségből visszatérő csak orvosi alkalmassági vizsgálat alapján dolgozhat újra.” Álláspontja szerint: „Munkáltatóm pontosan tudta, hogy a munkába való visszatérésem után nem fogok dolgozni, mégis alkalmassági vizsgálatra küldött, ráadásul először szabadságom idején. A bíróság alperes részéről elfogadta ezt a megalázó eljárást, amivel megsértette az Alaptörvény II. cikkében megfogalmazott emberi méltósághoz való jogomat.”
- [9] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtásával egy időben kérte az első fokon eljáró bíróságot, hogy „az Alkotmánybíróság határozatáig függessze fel az ítélet végrehajtását”. Alkotmányjogi panaszában egyúttal az Alkotmánybíróságot kérte arra, hogy határozatának meghozataláig „függessze fel az ítélet végrehajtását”.
- [10] A gazdaságfejlesztési miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az indítványt érintően kifejtette álláspontját.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.

II.

- [12] 1. Az Alaptörvény érdemi vizsgálattal érintett rendelkezései:
 „XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.
 (2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.”
 „XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
 (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
 (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
 (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
 (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”
- [13] 2. Az Mt. érintett, 2022. december 31-ig hatályos rendelkezése:
 „294. § (1) E törvény alkalmazásában
 [...]”

- g) nyugdíjas munkavállaló, aki
[...]
- gg) rokkantsági ellátásban részesül, [...]"

III.

- [14] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett jogerős ítélettel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a jogerős ítéletet az indítványozó 2022. július 15-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt személyesen 2022. szeptember 12-én nyújtotta be a perben eljáró elsőfokú bíróságon) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható jogerős ítéletet támadta.
- [17] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Mmtv.-nek – a sérelmezett bírói döntésben nem alkalmazott – 2. § (1) bekezdés b) és e) pontját is támadta. Az Alkotmánybíróság a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben hozott bírói döntések alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó által az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti normakontroll-vizsgálatnak akadályát képezi, hogy a perben e kifogásolt jogszabályi rendelkezések nem kerültek alkalmazásra. Az indítvány tehát az Mmtv. sérelmezett rendelkezései vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében rögzített törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [18] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [26. § (1) bekezdés a) pont; 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjával, illetve 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható [3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]]. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvényben biztosított jogot nem rögzítő M) cikk (2) bekezdése sérelmét a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés kapcsán. Az indítványban megjelölt keretek között az M) cikk (2) bekezdése nem alapjogot rögzít, így alkotmányjogi panasz e tekintetben nem terjeszthető elő [3141/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3135/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [21]; 3200/2022. (IV. 29.) AB végzés, Indokolás [19]]. Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény I. cikke önmagában szintén nem alapjogot rögzít, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő [3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]]. Az indítványban hivatkozott Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért alkotmányjogi panaszban szintén nem hivatkozható.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben előterjesztett panaszt érintően fenntartotta korábban kialakított gyakorlatát: a jogbiztonság nem alapjog, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése

sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben lehet alapítani, mégpedig a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az indítványozó nem e kivételes körre, hanem általánosságban a jogbiztonságra alapította panaszát. Az Alkotmánybíróság ezért e vonatkozásban érdemi vizsgálatot nem folytathatott le, mivel az indítvány ebben a vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott azon követelménynek, amely szerint alkotmányjogi panaszt abban az esetben lehet benyújtani, ha az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.

- [20] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítvány akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott szabályával. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában állította a támadott jogerős ítéletnek az Alaptörvény II. cikkébe, VI. cikk (3) bekezdésébe, illetve XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközését is. E vonatkozásban ugyanakkor az indítványozó alkotmányossági érvelést nem adott elő, így alkotmányjogi panasz e tekintetben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés (b) pontjában foglalt határozott kérelem követelményének nem tesz eleget, ezért érdemben nem vizsgálható.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a jogerős ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta, mert szerinte az eljáró bíróság a tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettség megsértésével hozta meg ítéletét.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírlati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti a bizonyítékok értékelését. Tartalma szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a jogerős ítélet felülbírlatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a jogviszony megszüntetése és egyéb igények iránt indult perben hozott támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [25] Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az alkotmányjogi panasz részeként az Mmtv. 2. § (1) bekezdés b) és e) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kérelem, valamint az Mt. 82. § (2) bekezdése és 83. § (1) bekezdése Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, M) cikk (2) bekezdésébe és I. cikkébe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kérelem nem felelt meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés

a) pontjában foglaltaknak, továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a támadott bírói döntés alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kérelem nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek. Ezért az alkotmányjogi panasznak ezt az elemét az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

- [26] 3. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó sérelmesnek tartotta, hogy az alapügyben vele szemben alkalmazták az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja azon szabályát, mely a rokkantsági ellátására tekintettel nyugdíjasnak minősítette, s mely rendelkezésre hivatkozva munkáltatója – a támadott bírói döntés szerint jogszerű módon – az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyát indokolás nélkül megszüntette. Az indítványozó álláspontja szerint az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alapján a rokkantsági ellátásban részesülők nyugdíjasnak minősítése az Alaptörvény XV. cikk (2) és (5) bekezdésének – a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód követelménye, illetve a fogyatékkal élő személyek védelmére irányuló állami kötelezettség – sérelmére vezet.
- [27] Jelen esetben megállapítható volt, hogy az indítványozó által támadott, az alkotmányjogi panasz benyújtásakor hatályos Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontját az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 151. § e) pontja 2023. január 1-jével hatályon kívül helyezte. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszeljáráásban nem kizárt a már hatályon kívül helyezett jogszabály vizsgálat alá vonása. Az Alkotmánybíróság rámutatott már ugyanis arra, hogy „amennyiben egy jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került (hatályosult) és ez a panaszos szerint alapjogi sérelmet okozott, a vizsgálat – határidőben érkezett kérelem esetében – akkor is lefolytatható, ha a támadott jogszabályt (jogszabályi rendelkezést) a jogalkotó időközben módosította – esetleg hatályon kívül is helyezte –, ugyanakkor ezzel az állított alapjogi sérelmet nem szüntette meg” {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [42]; 3033/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [48]}.
- [28] Az indítványozó az Mt. kifogásolt rendelkezésével szoros összefüggésben további munkaügyi szabályok – így többek között az Mt. 66. § (9) bekezdése (nyugdíjas esetében nem szükséges a felmentés indoklása), 77. § (5) bekezdés a) pontja (nyugdíjasnak nem jár végkielégítés), a Kjt. 30. § (1) bekezdés d) pontja (nyugdíjasnak „minősülés” a felmentés indoka lehet), 30/A. § (1) bekezdésének „feltéve, hogy a közalkalmazott e törvény alkalmazása szempontjából nem minősül nyugdíjasnak” szövegrésze és 32. § (2) bekezdésében a 30. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozás (nyugdíjasnak nem kell másik munkakört felajánlani), 37. § (2) bekezdés a) pontja (nyugdíjasnak nem jár végkielégítés), az Mt. 66. § (4) bekezdése és a Kjt. 37. § (7) bekezdése (aktív korúak esetén mellőzhetővé válik az öregségi nyugdíj előtt álló munkavállaló, közalkalmazott védelme) – sérelmére is hivatkozott, melyek alkalmazását érintően a rokkantsági ellátásban részesülőknek a nyugdíjasokkal azonos minősítését a hátrányos megkülönböztetés tilalmába, az egyenlő bánásmód követelményébe, valamint a fogyatékkal élő személyek védelmére irányuló állami kötelezettségbe ütközőnek tartotta. E felhívott rendelkezések mindazonáltal az indítványozó szerint is az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontjával összefüggésben idézték elő az állított alaptörvényellenességet.
- [29] Az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként veti fel tehát, hogy megfelelt-e az Alaptörvény XV. cikk (2) és (5) bekezdésének, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára irányuló rendelkezésnek, az egyenlő bánásmód követelményének és a fogyatékkal élő személyek védelmére irányuló állami kötelezettségnek az a szabály, mely a rokkantsági ellátásban részesülő, ekként az öregségi nyugdíjkorhatárt még be nem töltött személyeket nyugdíjas munkavállalónak minősítette, s melynek alapján munkaviszonyuk pusztán emiatt felmentéssel indokolás nélkül megszüntethető volt, nem járt számukra végkielégítés. Az Alkotmánybíróság a jelen eset összes körülményei alapján a fogyatékossgal élő személyeket hátrányosan érintő sérelmezett szabályozásnak az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével való összhangjára irányuló kérdést alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tartja.
- [30] Ezért az Alkotmánybíróság az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja elleni alkotmányjogi panaszleletet – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, amely szerint az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet a testület elé – érdemben bírálta el.

IV.

- [31] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint megalapozott.
- [32] Az alkotmányjogi panasz szerint az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja az indítványban felhívott munkaügyi szabályokkal összefüggésben előidézte a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményének sérelmét. Az indítvány szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalma és az esélyegyenlőség követelményének megsértése mellett az egyenlő bánásmód követelményének sérelme a konkrét esetben abban áll, hogy az Mt. rendelkezése a nyugdíjas munkavállaló fogalmának meghatározásakor az öregségi nyugdíjas munkavállalókkal azonos módon kezelte a rokkantsági ellátásban részesülő, fogyatékossgal élő munkavállalókat. Ezáltal az utóbbi személyek munkavállalási lehetőségeit teljesen figyelmen kívül hagyva „az egészségükben legjobban károsodottakat hozzák a többiekhez képest még nehezebb és kiszolgáltatottabb helyzetbe” a munkaerőpiacon. Az indítványozó mindezzel összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott, de az Alkotmánybíróság az indítvány lényegi tartalmára tekintettel indokoltnak tartotta annak kapcsán az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt, a jogegyenlőség általános elvének sérelmét is vizsgálni.
- [33] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő, és a (2) bekezdés szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés nélkül biztosítja. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem jelenti minden megkülönböztetés tilalmát, a tilalom elsősorban az alapjogok terén tett megkülönböztetésre terjed ki. Személyek közötti, alkotmányosértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, ha végső soron összefügg az emberi méltósághoz való joggal, és a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka lenne, vagyis önkényes {9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [34] E körben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése jellemzően olyan tulajdonságokat nevesít, amelyek a társadalom sérülékeny, személyben rejlő tulajdonság mentén elkülöníthető csoportjait öleli át {lásd például: 9/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [61]}. Az Alkotmánybíróság korábban már azt is rögzítette, hogy az egyén megváltoztathatatlan (saját elhatározásától nem függő, többnyire eleve adott) tulajdonságain alapuló megkülönböztetés általában tilos, mely csak kivételesen, rendkívül szigorú vizsgálat eredményeként igazolható {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]}.
- [35] Nemcsak az azonos helyzetű személyek közötti különbségtétel, hanem a különböző helyzetű személyek azonos kezelése kapcsán is megállapítható a hátrányos megkülönböztetés megvalósulása. Az Alkotmánybíróság rögzítette: az állam joga – s egyben bizonyos körben kötelezettsége is –, hogy a jogalkotás során figyelembe vegye az emberek között ténylegesen meglévő különbségeket. Ez a megállapítás további alkotmányos követelményt is magában foglal. A jogalkotónak az eltérő élethelyzetek azon mozzanataira figyelemmel kell szabályoznia, amelyek figyelmen kívül hagyása az emberi méltósághoz való jogot sértő – tehát alaptörvény-ellenes – megkülönböztetésre vezetne. Hátrányos megkülönböztetést jelent az, ha az adott szabályozási koncepció alkotmányossági szempontból lényegesen eltérő helyzetben lévő csoportokra azonosan vonatkozik, vagyis e körülményt figyelmen kívül hagyja. Alaptörvény-ellenes, ha az ilyen hátrányokozásnak nem ismerhető fel a tárgyilagos mérlegelés szerint való észszerű indoka {lásd: 17/2014. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [36] Jelen esetben megállapítható volt, hogy az Mmtv. 2012. január 1-jei hatálybalépését követően megszűnt a rokkantsági nyugdíj, helyette az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtt a fogyatékossgal élő személyek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira (rehabilitációs vagy rokkantsági ellátás) válnak jogosulttá, ezen korhatár betöltését követően pedig öregségi nyugdíjban részesülnek. A rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás mellett egyaránt lehet keresőtevékenységet folytatni. Az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alapján a rokkantsági ellátás mellett munkát végző személy (aki a vonatkozó szabályok szerint kizárólag az öregségi nyugdíjkorhatárnál fiatalabb személy lehetett) nyugdíjasnak minősült. Így az öregségi nyugdíjkorhatárt még el nem érő rokkantsági ellátásban részesülő munkavállalókra nem az általános felmondási és végkielégítési szabályok vonatkoztak. Ennél fogva a jogalkotó az eltérő élethelyzetben lévő (öregségi korhatárt betöltött és nem betöltött) személyeket azonos módon kezelte, a két említett személyi kör esetében egyaránt csökkentett munkajogi garanciákat biztosított, ami alkotmányossági szempontból nem volt indokolható a valójában eltérő helyzetben lévő rokkantsági ellátásban részesülő személyekre vonatkozóan. Nem volt tehát tárgyilagos mérlegelés szerint való észszerű indok az érintett két személyi körhöz tartozók (öregségi nyugdíjban, illetve rokkantsági

ellátásban részesülők) vonatkozásában a munkajogi garanciáknak az életkori határtól független, azonos jellegű és mértékű megvonására. A munkajogi garanciák (felmondás indokolása és a végkielégítés megvonása) indokolatlan megvonása a rokkantsági ellátásban részesülő személyektől a minden embert egyenlő mértékben megillető emberi méltósághoz való jogba ütköző, az egészségügyi állapotukkal, fogyatékkal összefüggő, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését sértő hátrányos megkülönböztetésnek minősült.

- [37] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdése állami intézményvédelmi, szabályozási, intézkedési kötelezettségeket rögzít, melynek elsődleges címzettjei állami szervek {elsőként: 3001/2016. (I. 15.) AB határozat, Indokolás [44]; legutóbb például: 17/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [20]}. A XV. cikk (4) és (5) bekezdése államcélakat fogalmaz meg. A XV. cikk (4) bekezdése általánosságban az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkóztatás védelméről szól, melynek értelmében az egyenlőség tartalmi megvalósulását szolgáló, az esélyegyenlőtlenség felszámolása érdekében tett pozitív megkülönböztetés megengedett. A XV. cikk (5) bekezdése külön is kiemelt néhány konkrétan nevesített, különleges gondoskodásra szoruló és külön védelmet igénylő társadalmi csoportot (családok, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők) {lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}. A XV. cikk (4) bekezdése szerinti „segítés” és a XV. cikk (5) bekezdése szerinti „védelem” azt jelenti, hogy az állam nemcsak az egyébként az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó alapjog-védelmi köteletségének kell, hogy eleget tegyen, hanem az esélyegyenlőség érdekében további intézkedések megtételére is köteles {40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [57]; 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [33]}. Jelen esetben az Alkotmánybíróság az állam intézményvédelmi, szabályozási, intézkedési kötelezettsége teljesítésének értékelte, hogy a jogalkotó, észlelve az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontját, a Módtv. 151. § e) pontja által 2023. január 1-jével hatályon kívül helyezte. A hatályon kívül helyezésre irányuló javaslat indokolása szerint, az érintett „jogalanyok számára akkor lehet esélyegyenlőséget teremteni a munkaviszony fenntartása körében, ha e munkavállalókra – a rendes felmondás indokolása és a végkielégítés szempontjából – az Mt. általános szabályai alkalmazandóak.”
- [38] Az Alkotmánybíróság mindeerre figyelemmel megállapította, hogy az Mt. 2022. december 31-ig hatályban volt 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alaptörvény-ellenes volt. Az Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont gg) alpontja alaptörvény-ellenességének megállapítására tekintettel az Alkotmánybíróság az érintett jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény indítványban megjelölt más rendelkezéseibe ütközését, következetes gyakorlatának megfelelően, már nem vizsgálta.
- [39] Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményét az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján határozta meg. E szabály felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 45. § (1), (2) és (3) bekezdésében meghatározottaktól eltérően is meghatározza az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. A jelen esetben mind a jogbiztonság, mind az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja azt, hogy az alaptörvény-ellenes jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható [Abtv. 45. § (2) bekezdése]. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján rendelte el minden más, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben az alkalmazási tilalmat azért, hogy a bíróságok ne kényszerüljenek alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazására.
- [40] Ha az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz eljárásban a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést megsemmisíti, és ezért az – az Alkotmánybíróság eltérő döntése hiányában – az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárási eszközét – az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával – a Kúria állapítja meg.

V.

[41] Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2023. június 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2415/2022.

**Az Alkotmánybíróság 9/2023. (VI. 20.) AB határozata
a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 183. § (1) bekezdés második mondata alaptörvény-
ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Márki Zoltán és dr. Salamon László* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czine Ágnes és dr. Horváth Attila* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 183. § (1) bekezdés második mondata – „E végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.” – alaptörvény-ellenes, ezért azt 2023. december 31-i hatállyal megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 183. § (1) bekezdés első mondata, valamint (3) és (7) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Molnár Noémi Fanni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 183. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés az abban szabályozott rendkívül rövid határidők, a kérelmezett (jelen esetben az indítványozó) nyilatkozattételi lehetőségének hiánya és a fellebbezés halasztó hatályának kizárása okán ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a jogorvoslathoz való joggal. E rendelkezések alkalmazása továbbá az indítványozó ügyében a VI. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti magánlakás sérthetlenségéhez fűződő jogának sérelméhez vezetett.
- [3] 1.1. Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [4] Az alapügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság mint elsőfokú bíróság 2020. november 7-én meghozott, 0101-11.Vh7500/2020/2. számú végzésével a Vht. 183. §-a (önkéntesen elfoglalt lakás kiürítése) alapján kötelezte az indítványozót az általa használt lakóingatlan elhagyására.
- [5] A bíróság eljárását a lakóingatlan tulajdonosai kezdeményezték. Kérelmükben előadták, hogy az indítványozóval lakásbérleti szerződést nem kötöttek, az indítványozó tudtuk és engedélyük nélkül költözött be a tulajdonukban álló lakóingatlanba.
- [6] A kérelem alapján az elsőfokú bíróság kötelezte az indítványozót, hogy az ingatlan haladéktalanul bocsássa a kérelmezők rendelkezésére. Azt családtagjaival és az általa befogadott más személyekkel, valamint ingóságaival együtt hagyja el, a végzésnek a végrehajtó által történő kézbesítését követő 2 napon belül.
- [7] A bíróság elrendelte a végzés haladéktalan végrehajtói kézbesítését. Felhívta a végrehajtót arra, hogy a végrehajtási költségek előlegezését követő 3 munkanapon belül foganatosítsa a lakás kiürítését, továbbá arra is, hogy értesítse a területileg illetékes rendőri szervet, kiskorú gyermek érintettsége esetén pedig a gyámhatóságot a lakás kiürítése eljárásának időpontjáról.
- [8] Egyebekben a bíróság tájékoztatást adott arról, hogy a végzés ellen 15 napon belül benyújtandó fellebbezésnek van helye, amely a végzés végrehajtására nem halasztó hatályú.
- [9] Az indítványozó a lakást a bírósági végrehajtó által meghatározott határidőt megelőzően önként kiürítette.

- [10] Az indítványozó a bírósági végzésnek – az önálló bírósági végrehajtó általi – kézbesítése révén értesült arról, hogy a lakóingatlan tulajdonosai lakáskiürítési eljárást kezdeményeztek ellene, ezért a döntés ellen törvényes határidőn belül fellebbezést nyújtott be.
- [11] Fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a lakás használata alapjául szolgáló bérleti szerződés részleteit a II. rendű kérelmezővel 2020. július végén megbeszélte, a II. rendű kérelmező feltételeit (a bérleti díj összegét, a közös költséget és a kauciót) elfogadta, illetve megállapodtak abban, hogy 2020. augusztus 17-én birtokba veszi az ingatlant.
- [12] Az indítványozó tájékoztatta a II. rendű kérelmezőt arról, hogy azért keres nagyobb lakást, mert nevelőszülői munkaviszonyát folytatni kívánja. 2020. augusztus 17-én megkapta a lakás kulcsait, a belépéshez szükséges kapukódokat, átadta a bérleti díjat, a közös költség összegét, és egy héttel később a kauciót is kifizette.
- [13] 2020. szeptember 22-én az indítványozó a lakást a saját bútoraival berendezte. Jelezte továbbá a II. rendű kérelmezőnek, hogy olyan szerződést kíván kötni, amely alkalmas arra, hogy szükség esetén igazolhassa ideiglenes lak-, illetve tartózkodási helyét, illetve amely megfelel nevelőszülői kötelezettségének.
- [14] A szerződés tartalmáról folyamatosan egyeztettek, azonban annak aláírására nem került sor.
- [15] 2020. október 15-én a kérelmezők felhívták a lakás 3 napon belüli elhagyására, mivel a lakást eladták, illetve közölték, hogy a kaució nem jár vissza. Válaszul az indítványozó közölte, hogy csak a bútorok nélkül tudna ilyen rövid időn belül kiköltözni, a kaució pedig vagy „lelakható” vagy pedig visszajár. Ezt követően az indítványozó – a fellebbezése (és az alapügyben hozott másodfokú ítéleti megállapítás) szerint – a kaució „lelakása” miatt maradt ezt követően is az ingatlanban.
- [16] Az indítványozó sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság végzését kizárólag a tulajdonosok kérelme alapján hozta meg, és nem biztosított lehetőséget számára a nyilatkozattételre. Fellebbezéséhez átvételi elismervényeket is csatolt a bérleti díj, a közös költség, illetve a kaució megfizetéséről. A kérelmezők a fellebbezésre tett észrevételükben hivatkoztak arra, hogy érvényesen nem jött létre lakásbérleti szerződés, az indítványozónak semmilyen érvényes jogcíme a lakás használatára nincs. Állították, hogy csalás áldozatává váltak, mivel jóhiszeműen adtak kulcsot az indítványozónak, aki utóbb nem akart velük bérleti szerződést kötni, illetve az ingatlant sem akarta elhagyni.
- [17] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. szeptember 29-én meghozott, 3.P/Gf.632.103/2021/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és a lakáskiürítési kérelmet elutasította.
- [18] Indokolása szerint az indítványozó a kérelmezők hozzájárulása alapján költözött be a lakásba, nem önkényesen foglalta azt el, a beköltözés tekintetében tett tényelőadásait a kérelmezők észrevételeikben nem vitatták, illetve abban már nem az önkényes lakásfoglalásra, hanem az érvényes lakásbérleti szerződés hiányára hivatkoztak. Nem vitatták azt sem, hogy a lakáshoz a kulcsot maguk adták át az indítványozónak. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésére vonatkozó, a Vht. 183. § (1) bekezdése csak akkor alkalmazható, ha a kötelezett a lakást valóban önkényesen foglalta el. A megállapított tényállás alapján ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, a kérelmezők kérelmét elutasította, illetve elrendelte a másodfokú végzés végrehajtó részére történő közvetlen megküldését annak érdekében, hogy további végrehajtási cselekményekre már ne kerüljön sor.
- [19] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabály alkalmazása érintette a magánszféráját, mivel a lakás kiürítésére azután került sor, hogy a lakóingatlanba az indítványozó beköltözött, bebútorozta, tehát azt otthonaként használni kezdte.
- [20] A magánlakás sérthetlenségéhez való alapjog az emberi méltósághoz való jog egyik alkotóeleme, amely jog megilleti a lakáshasználót is. Az indítvánnyal támadott Vht. 183. §-a a lakáshasználat jogcímére figyelemmel speciális lakáskiürítési eljárásokat tartalmaz.
- [21] A jogszabály az általános peres szabályoktól eltérően nemperes eljárást határoz meg az önkényesen elfoglalt lakások használóira, lejárt idejű szerződéssel rendelkező egykori bérlőkre, személy- vagy teherszállítás céljára használt helyiségekre, az egykori NET Zrt.-s lakások, valamint a fizető-vendéglátás keretében használatba adott szálláshelyek kiürítésére. Az eljárás minden esetben a Vht. 183. §-a alapján történik, gyors elintézését célzó feltételekkel. A gyorsított eljárás viszont – jellegéből adódóan – kevesebb eljárási garanciát kínál a felek számára, mint a hagyományos peres eljárás.
- [22] Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panasz arra kíván rámutatni, hogy a jogszabály alulszabályozottsága miatt nem biztosít megfelelő eljárási garanciákat a kérelmezett fél részére, ugyanakkor a jogszabályhely Alkotmánybíróság általi teljes megsemmisítése nem okozna szabályozási hiányt, hiszen a polgári perrendtartás szerinti eljárás továbbra is rendelkezésre állna.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga is. A támadott jogszabály alapján ugyanis az elsőfokú bíróság kizárólag a kérelmező által

- előterjesztett nyilatkozatok és bizonyítékok alapján dönt a lakás kiürítéséről, a kérelmet a kérelmezett fél részére nem küldi meg, így a kérelmezett nyilatkozni sem tud az abban foglaltakról. Ehhez képest pedig a lakáskiürítési kérelem vitatására az elsőfokú eljárásban nincs lehetőség.
- [24] A gyakorlatban az elsőfokú bíróság vizsgálata csupán az ingatlan tulajdoni lapján szereplő adatok és a kérelmező nyilatkozatának összevetésére korlátozódik. Az indítványozó esetében a szabályozási hiányosságok a másodfokú eljárásra is kihatnak, hiszen a másodfokú bíróság nem képes azt orvosolni: az elsőfokú határozatot előbb hajtják végre, mintsem hogy az azzal szembeni fellebbezési határidő lejárna. A nyilatkozattételi lehetőség hiányában pedig nyilvánvalóan nem érvényesülhet a fegyverek egyenlőségének elve sem.
- [25] Az indítványozó szerint a Vht. 183. §-ának támadott rendelkezéseivel a jogalkotó a kérelmező tulajdonosok védelmében az eljárás gyorsaságához fűződő célokat a tisztességes eljáráshoz való jog elé helyezte.
- [26] Mindemellett – az indítványozó szerint – sérül a jogorvoslathoz való jog is, mivel a nemperes eljárásban meghozott végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya, és a bíróság kizárólag a végrehajtónak és a kérelmezőnek köteles kézbesíteni a végzést.
- [27] A végrehajtónak a végrehajtási költségek előlegezését követő 3 munkanapon belül kell foganatosítania a lakás kiürítését. A végrehajtó a helyszínen kézbesíti a végzést a lakásban tartózkodó nagykorú személynek, és felhívja őt, hogy a lakásban tartózkodó valamennyi személlyel együtt a lakást az ingóságoktól kiürítve 2 napon belül hagyja el. A végzés elleni fellebbezés határideje a polgári perrendtartás általános szabályai szerint 15 nap.
- [28] A határozat végrehajtása előbb megtörténik, mint ahogy a fellebbezési határidő lejár. A panasz alapjául szolgáló eljárásban a végrehajtó 2020. december 15-én kézbesítette a végzést az indítványozó részére, azzal, hogy a lakáskiürítést 2021. január 6. napjára tűzte ki. A kilakoltatás napja még úgy is megelőzte a fellebbezés elbírálási idejét, hogy azt a végrehajtó törvényes határidőn túl határozta meg. A másodfokú bíróság pedig 2021. szeptember 29-én bírálta el a fellebbezést.
- [29] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony kell legyen. Vagyis feltétel, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes (alkalmas) legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. Az indítványozó mindennek alátámasztására utalt a 22/2013. (VII. 19.) AB határozatban foglaltakra is.
- [30] Az indítványozó emellett rámutatott arra is, hogy jelenleg nincs olyan országos területi hatályú jogszabály, ami kizárná annak lehetőséget, hogy kiskorú gyermeket nevelő családokat kilakoltassanak. Bár a helyi önkormányzatok a tulajdonukban álló lakóingatlanok vonatkozásában alkottak olyan jogszabályokat, amelyek csak akkor teszik lehetővé a lakáskiürítés foganatosítását, ha egyébként a gyermeket nevelő család együttes elhelyezése valamilyen gyermekvédelmi vagy szociális ellátási formában biztosított, törvényi szinten ilyen jellegű védelem azonban nem biztosított a családok számára.
- [31] 2. Az Alkotmánybíróság felhívta az igazságügyi minisztert, hogy küldje meg a Vht. 183. §-a – az indítványozó szerinti – alaptörvény-ellenességével kapcsolatos álláspontját. Az igazságügyi miniszter válaszában a következőkről tájékoztatta az Alkotmánybíróságot.
- [32] A Vht. a IX. fejezetében meghatározott cselekmények során foglalkozik az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésével mint nemperes eljárással. A vonatkozó hatályos rendelkezések 2001. szeptember 1-je óta módosítás nélkül képezik a Vht. részét. Azt megelőzően pedig a Vht. – hatálybalépésétől kezdve – a rövid határidők megjelölése nélkül azonnali foganatosítást írt elő. A szabályozás célja, hogy az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése a lehető legrövidebb idő alatt és a lehető leghatékonyabban történjen meg a tulajdonos védelme érdekében; ugyanakkor a jogalkotó szem előtt tartja az önkényes lakásfoglaló jogainak védelmét is. Jogpolitikai döntés az, hogy a jogalkotó – az alkotmányos keretek tiszteletben tartása mellett – a tulajdonos vagy a lakáshasználó „oldalára” helyezkedik, jelen esetben a jogalkotó az igazoltan tulajdonosi jogcímmel rendelkező személy védelmét tekinti elsődleges feladatának.
- [33] Bár a nemperes eljárás elsősorban az önkényesen elfoglalt lakás tulajdonosa tulajdonjogának védelmét szolgálja, azonban a jogalkotó megteremti annak lehetőségét, hogy a kötelezett fél a bírói végzés ellen fellebbezéssel élhessen. A rövid határidők az ingatlantulajdonos érdekeit helyezik előtérbe annak érdekében, hogy minél gyorsabban visszakerüljön az ingatlan a birtokába.
- [34] A lakás kiürítése vonatkozásában a Vht. az ingatlantulajdonosok számára két ingatlankiürítési lehetőséget biztosít. Az egyik a lakásügyben hozott bírósági határozat végrehajtása, a másik az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése. Mindkét jogintézmény az ingatlan kiürítésére irányul, és mindkettőt a Vht. vonatkozó rendelkezései alapján az önálló bírósági végrehajtó foganatosítja. Fő különbség a kettő között, hogy míg a lakásügyben hozott bírósági határozat végrehajtásának elrendelésére végrehajtható okirat kiállításával kerülhet sor, ekként a végrehajtás

- általános feltételeinek fennállása az előfeltétele, addig a bíróság az önkényesen elfoglalt lakás kiürítését – végrehajtható okirat kiállítása nélkül – nemperes eljárás során hozott végzésben rendeli el.
- [35] A lakásügyben hozott határozat végrehajtása esetén a végrehajtható okirat kiállításának feltétele, hogy az ítélet marasztalást tartalmazzon, jogerős legyen, és a teljesítési határidő elteljen. Az önkényesen elfoglalt lakás kiürítéséhez pedig nincs szükség peres eljárás kezdeményezésére, a bíróság nemperes eljárást folytat le. Az eljárás lényege a soronkívüliségében rejlik, hiszen az egyik legnagyobb érdeksérelem áll fenn, amelynek a reparálása kiemelt fontosságú. Tehát a tulajdonhoz való jog védelme indokolja annak a biztosítását, hogy az ingatlan tulajdonosának lehetősége legyen az ingatlanát birtokba venni, ha azt önként a jogcím nélküli lakáshasználó nem hagyja el. A fellebbezésnek nincs halasztó hatálya a végrehajtásra, mindazonáltal a végrehajtás foganatosítása során végrehajtási kifogás előterjesztésére van lehetőség a végrehajtó intézkedése ellen.
- [36] A végrehajtó eljárása során, amennyiben a lakásban tartózkodó személy jelzi számára, hogy nem jogcím nélküli lakáshasználó, tehát van jogcíme a lakás birtoklására, akkor a végrehajtó azt köteles jegyzőkönyvben rögzíteni. Ha pedig okirattal is igazolja, akkor az is rögzítésre kerül, mert a jegyzőkönyvnek a végrehajtási cselekmény leírását tartalmaznia kell, és azt az eljárási cselekménynél részt vevő érintett is aláírja. A jegyzőkönyvben foglaltak ez esetben kifogásnak minősülnek, és azt a végrehajtást foganatosító bíróság bírálja el. A bíróság a végrehajtást felfüggesztheti. A Vht. 217. §-a alapján kifogás előterjesztésének van helye.
- [37] Lényeges továbbá, hogy az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésére irányuló végrehajtás foganatosítása során a november 15-től április 30-ig tartó úgynevezett téli ingatlankiürítési moratóriumra nem kell figyelemmel lennie a végrehajtónak. Ha azonban a bérbeadó – a határozott időre kötött lakásbérleti szerződés esetében – a meghatározott idő lejártát követő 60 napon belül kéri az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésére irányuló végrehajtás elrendelését, akkor ugyan az eljárásra irányadó szabályok alkalmazandók, de a téli kiürítési moratóriumra figyelemmel kell lenni, e tekintetben nem minősül önkényesen elfoglalt lakásnak az érintett ingatlan. Továbbá az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése során a kötelezett kérelmére a végrehajtás felfüggesztésének a Vht. 48. §-a alapján nincs helye, de a jogorvoslat biztosított, amely az eljárás felfüggesztését eredményezheti.
- [38] A kifejtettek alapján megállapítható, hogy amennyiben az ingatlan tulajdonosa nemperes eljárást kezdeményezett a jogszabályban meghatározott határidőn belül, és a kérelmében megjelöli a törvény által előírtakat, a végrehajtás elrendelésére sor kerülhet. Mindazonáltal ha a bérleti szerződésben meghatározott idő nem telt el, vagy azt a kérelmező nem igazolta, a végrehajtás elrendelésére nem kerülhet sor.
- [39] A jogalkotó a Vht. 183. §-a szerinti eljárással biztosítja, hogy azokban az esetekben, amikor önkényesen elfoglalt lakás kiürítése válik szükségessé, akkor az ingatlan tulajdonosának lehetősége legyen arra, hogy az önkényes lakásfoglalót bírósági per nélkül, a pernél jóval gyorsabb eljárásban kötelezzék a kiköltözésre.
- [40] Ha a tulajdonos annak ellenére kérelmezi az eljárást, hogy a lakáshasználó jogcímmel használja az ingatlant, ebben az esetben a lakáshasználó fellebbezésében vitathatja az önkényességet, és lehetősége van igazolni, hogy az érintett ingatlant jogcímmel használja. Ezekben az esetekben a kiürítést elrendelő végzést hatályon kívül kell helyezni.
- [41] Az igazságügyi miniszter hivatkozott továbbá arra, hogy ugyan az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a jogorvoslatot általában a határozat végrehajtását megelőzően kell biztosítani, e követelmény azonban nem abszolút jellegű, a jogrendszerben számos eltérés található. A felek különösen fontos érdekei vagy más okok egyaránt indokolhatják, hogy a jogorvoslati eszközhöz ne kapcsolódjék halasztó hatály, illetőleg a jogorvoslatra tekintet nélküli végrehajtásra kerüljön sor.

II.

- [42] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:
- „VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.
- (2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát.”
- „XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- [...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[43] 2. A Vht. támadott rendelkezései:

„183. § (1) A bíróság az önkényesen elfoglalt lakás kiürítését – végrehajtható okirat kiállítása nélkül – nemperes eljárás során hozott végzésben rendeli el. E végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.

(2) Az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése iránti kérelmet az ingatlan fekvése szerinti járásbírósághoz kell benyújtani. A kérelemben meg kell jelölni

a) a kérelmező adatait és rövid úton történő értesítésének módját,

b) az ingatlan pontos címét,

c) az ingatlan tulajdonosának adatait,

d) a lakás elfoglalása előtt ki és milyen jogcímen lakott a lakásban,

e) a lakásban tartózkodó személyek adatait, az ott tartózkodó személyek számát és azt, hogy van-e köztük kiskorú,

f) a kért intézkedést [183. § (1) bek.],

g) annak a helyiségnek vagy raktárnak a megjelölését, ahol a kérelmező a kötelezett ingóságainak – a kötelezett költségére és veszélyére történő – elhelyezéséről gondoskodik.

(3) Ha a kérelem megfelel a (2) bekezdésben foglaltaknak, a bíróság a kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül meghozza az (1) bekezdés szerinti végzést. A végzésben a bíróság a végrehajtót arra hívja fel, hogy a végrehajtási költségek előlegezését követő 3 munkanapon belül foganatosítsa a lakás kiürítését, és az eljárás időpontjáról értesítse az illetékes rendőri szerv vezetőjét, kiskorú személy érintettsége esetén pedig az illetékes gyámhatóságot is.

(4) A bíróság a végzést haladéktalanul kézbesíti a kérelmezőnek és a végrehajtónak.

(5) A végrehajtó rendőr vagy tanú jelenlétében a helyszínen kézbesíti a végzést a lakásban tartózkodó nagykorú személynek, és felhívja őt, hogy a lakásban tartózkodó valamennyi személlyel együtt a lakást az ingóságoktól kiürítve 2 napon belül hagyja el.

(6) Ha a lakásban a helyszíni eljárás időpontjában nem tartózkodik senki, vagy ott csak kiskorú személy található, a végrehajtó a bíróság végzését és a helyszíni eljárásáról készített jegyzőkönyvet kifüggeszti a lakás ajtajára.

(7) A végrehajtó szükség esetén – a rendőrség közreműködésével – a 2 nap elteltével a helyszínen ellenőrzi a teljesítést és foganatosítja a lakás kiürítését. A helyszíni eljáráson kiskorú személy érintettsége esetén a gyámhatóság képviselője is részt vesz.

(8) Ha a második helyszíni eljárás alkalmával a lakásban nem tartózkodik senki, vagy ott csak kiskorú személy található, a lakásban lévő ingóságokat a végrehajtó elszállíttatja a kérelmező által megjelölt raktárba, a lakásban tartózkodó kiskorú személyeket pedig átadja a gyámhatóság képviselőjének, aki intézkedik ideiglenes elhelyezésük iránt.

(9) A (8) bekezdésben foglalt esetben a végrehajtó a lakás ajtajára kifüggeszti a helyszíni eljárásáról készített jegyzőkönyvet, és abban megjelöli az ingóságok átvételének helyét, valamint azt, hogy a lakásban talált kiskorú személyeket melyik gyámhatóság részére adta át. Az ingóságok kezelésére a 182. § (2) és (3) bekezdését kell megfelelően alkalmazni.”

III.

[44] 1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[45] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az alkotmányjogi panasz funkciója a jogorvoslat, mely az alapjogok érvényesítésére hivatott jogorvoslati eszköz. Ez különbözteti meg az absztrakt normakontrolltól. Ekként magában hordozza egyrészt a jogsérelem orvosolhatóságának lehetőségét, vagyis az egyéni alapjogok védelmét (szubjektív jogvédelmi funkció). Másrészt pedig – másodlagos célként – a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzését és ennek révén egyben az alkotmányos jogrend objektív védelmének igényét (objektív jogvédelmi funkció) [3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [13]; 3232/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [10]; 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [214]].

- [46] 2. Az indítvány részben felel meg az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [47] 2.1. Nem tartalmaz ugyanis indokolást a kérelem tartalmára, illetve a végrehajtás foganatosításának módjára vonatkozó rendelkezésekkel – a Vht. 183. § (2), (4), (5), (6), (8) és (9) bekezdése – kapcsolatban. Ekként e rendelkezések érdemi vizsgálatára nincs lehetőség.
- [48] 2.2. Az ügy sajátossága emellett, hogy az indítványozó által felhívott sérelem jelentős részben az elsőfokú eljárás szabályozásához köthető (eljárási garanciák hiányának kérdése: a kötelezett nem tud az eljárásról, nem vesz részt az eljárásban, csak közvetve értesül a döntésről).
- [49] A támadott jogszabályi rendelkezés érdemi vizsgálatához elengedhetetlen feltétel, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezést a bíróság az indítványozó egyedi ügyében alkalmazza {3022/2020. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [29]}. E tekintetben annak van jelentősége, hogy a bíróság kifejezetten megjelölte-e, vagy a bírói döntés tartalmilag magában foglalja-e a kifogásolt jogszabályt {3080/2013. (III. 27.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [50] Jelen esetben a másodfokú végzés megjelöli a Vht. 183. § (1) bekezdését, amikor megállapítja, hogy alkalmazásának feltételei nem álltak fenn az elsőfokú eljárásban. Ehhez képest a döntés nem a Vht. 183. § (1) bekezdésében foglaltakon, hanem éppen az abban foglaltak mellőzésén alapul. Ugyanakkor formálisan megjelöli a támadott jogszabályi rendelkezést, és tartalmilag az eljárás érdemét a támadott rendelkezés alkalmazhatóságának kérdése adta. Nem terjed ki viszont a Vht. 183. §-ának egyéb rendelkezéseire, azok ugyanis a kiürítés foganatosítására vonatkoznak, így közvetlenül az elsőfokú eljáráshoz, az abban hozott döntés végrehajthatóságához kapcsolódnak, így szükségszerűen nem tárgyai a jogorvoslati eljárásnak.
- [51] A jogszabály alkalmazásának követelménye eleve kizárja a jogszabály hiányosságainak kifogásolását {18/2018. (XI. 12.) AB határozat, Indokolás [16]}. Mindezt kiegészíti az is, hogy az indítványozó nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására {3257/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [29]}. E jogkövetkezmény megállapítására csak hivatalból kerülhet sor.
- [52] 2.3. A Vht. 183. § (1) bekezdése (nemperes eljárás, nincs halasztó hatály), illetve (3) és (7) bekezdése (határidők) vonatkozásában ugyanakkor az indítványban foglaltak megfelelnek a befogadhatóság követelményeinek.
- [53] A jogorvoslat kimerítésének követelménye biztosítja, hogy a bíróság maga javítsa ki a rendes bíróságok jogi vagy ténybeli tévedését. Ha az orvoslásra sor került, nem indokolt alkotmányjogi panaszeljárást folytatni.
- [54] A fellebbezés, illetve felülbírálat folytán, a másodfokú bíróság döntési jogköre révén a kijavítás az indítványozó ügyében is megtörtént, ugyanakkor ez nem változtat azon, hogy a halasztó hatály hiányában az eredeti állapot már nem megőrizhető és a jogorvoslat eredményeként nem is helyreállítható. Az Alkotmánybíróság eljárásáról pedig szintén elmondható, hogy a másodfokú bíróság általi jogorvoslathoz képest, az ilyen esetben további orvoslásra nem ad lehetőséget.
- [55] A támadott szabályozás az olyan, egyértelmű helyzetekre vonatkozó, amikor az önkényes lakásfoglaló ebbéli magatartása tudatosan (tudva és akarva) jogszerűtlen, s a jogalkotó ezzel szemben részesíti hatékony védelemben a tulajdonost, illetve a tulajdonosi jogokat.
- [56] Az indítvány viszont rámutatott arra, hogy a szabályozás, a kifogásolt egyoldalúsága miatt, nem képes kizárni a visszaélésszerű alkalmazást, és erre a bíróság eljárása, a bíróság előtti, illetve általi jogérvényesítés – így különösen a fél nyilatkozattételi jogának elmaradása, valamint a fellebbezés halasztó hatályának hiánya miatt – sem alkalmas. Az adott tárgykörben a jogorvoslati, felülbírálati, döntési jogkör összefüggő – s különösen a terjedelmet illetően – egymást is feltételező rendje a jogvédelmi rendeltetését, az indítványozó helyzetében lévő fellebbező szempontjából nézve nem tölti be.
- [57] Ehhez képest a szabályozás a jogalkotói célon túlmutató, káros hatással is járhat.
- [58] Ekként az alkotmányjogi panasz objektív jogvédelmi funkciójából fakadóan indokolt – az ügyben megvalósult, korlátozott orvosláson túl is – a szabályozás alkotmányossági vizsgálata.
- [59] Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban részletesen megindokolt eljárásbeli kifogások – az elsőfokú eljárásban a nyilatkozattétel hiánya, a rövid határidők, a jogorvoslatra tekintet nélkül való végrehajthatóság [Vht. 183. § (1), (3) és (7) bekezdése] – egyaránt indokolják, hogy a panaszban felvetettek vizsgálatára érdemi eljárásban kerüljön sor.
- [60] Ezért az Alkotmánybíróság tanácsa az alkotmányjogi panaszt tanácsülésén befogadta.

IV.

- [61] Az indítvány – a következők szerint – alapos.
- [62] 1. Az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése iránti eljárás különös, a lakás kiürítésére irányuló, peres eljárás keretében érvényesíthető igényre vonatkozó általános szabályozáshoz képest elkülönülő, végrehajtási eljárás. Szabályozása speciális, szabályai egyszerűsített nemperes eljárásban alkalmazandók.
- [63] A szabályozás kialakításának célja a tulajdonosi jogok védelme, a tulajdon önkényes elfoglalásával, a tulajdonba való jogszerűtlen beavatkozással, beavatkozóval szemben. E védelem formája az a nemperes eljárás, mely lehetővé teszi a jogszerűtlen beavatkozás gyors (idővesztés nélkül), hatékony megszüntetését.
- [64] A tulajdonosi jogok gyors érvényesítését szolgáló különös szabályok szerint az eljárás bírósági végzésen alapul; végrehajtási lap vagy végrehajtási záradék kiállításának nincs helye; az eljárás során a lakás használatjának nyilatkozatát nem kell beszerezni; a lakás kiürítését elrendelő végzést csak a kérelmezőnek és a végrehajtnak kézbesíti a bíróság; a kötelezettek, illetve a lakásban tartózkodó nagykorú személynek pedig csak a helyszínen történik meg a kézbesítés.
- [65] A végrehajtás elrendelésére és foganatosítására egyaránt rövid határidők vonatkoznak, s a fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.
- [66] Ennek kapcsán az igazságügyi miniszter rámutatott, hogy viszont a végrehajtó intézkedésével szemben kifogás terjeszthető elő (Vht. 217. §).
- [67] Kétségtelen ugyanakkor, hogy e kifogás nem a végrehajtás elrendelésével (annak jogalapjával) szembeni jogorvoslat, hanem annak foganatosítására terjed ki, illetve annak elbírálásának időpontja pedig – a jogszabályi rendelkezés szerinti időmérlegről kitűnően, illetve következően, s tekintve a soronkívüliség-nélküliséget – szintén a teljesítés (vagyis kilakoltatás) utánra tehető [vö. 217. § (2) bekezdés, 217/A. § (2) bekezdés].
- [68] Mindemellett a Vht. 48. § (7) bekezdése az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése során (egyébként összhangban a szabályozási akarat céljával) kizárja, hogy a kötelezett kérelmére végrehajtás felfüggesztésének legyen lehetősége.
- [69] Nincs helye emellett halasztásnak sem [182/A. § (1) bekezdés], illetve nem kezdeményezhető végrehajtás megszüntetése iránt per, mert a kiürítést elrendelő végzés nem minősül végrehajtási lappal egy tekintet alá eső végrehajtható okiratnak. Nem alkalmazható továbbá a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 344. § (6) bekezdésében meghatározott kedvezmény sem, melynek értelmében a bíróság az ingatlan kiürítését elrendelő határozatban a kötelezett kérelmére különös méltánylást érdemlő esetben legfeljebb hat hónapig terjedő teljesítési határidőt állapíthat meg, ugyanis ugyanezen bekezdés d) pontja kifejezetten kizárja az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésének esetét.
- [70] 2. Kétségtelen, hogy az Alaptörvény XIII. cikkéből fakadó alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem feltétlen, nem szükségszerűen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével, sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaiival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával.
- [71] Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni, és az nem a tényleges tulajdonszerzést, a tulajdonhoz jutás jogát, a tulajdon értékcsökkentéstől mentes és végleges megtartását garantálja, hanem az állam számára ír elő kétirányú kötelezettséget.
- [72] Az állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi. {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]; 25/2021. (VIII. 11.) AB határozat, Indokolás [97]}.
- [73] Jelen ügyben a tulajdonhoz való jog a tulajdonos alanyi jogaként értelmezendő, amely biztosítja – többek között – a már megszerzett tulajdona védelmét és a tulajdonjog korlátozása elleni garanciákat. Ehhez képest az állam intézményvédelmi kötelezettsége megteremteni azon jogszabályi rendelkezéseket, melyek biztosítják ezen alapjog védelmét.
- [74] A támadott szabályozás is ezt szolgálja. A jogalkotót nagyfokú szabadság illeti meg a tulajdonhoz való jog érvényesülését, védelmét biztosító szabályozás megalkotásában (intézményrendszerének kialakításában).
- [75] A tulajdonhoz való jog ugyan nem korlátlan alapjog, mivel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében szabályozott alapjog-korlátozási teszt alapján korlátozható, mely során a tulajdonhoz való jog esetében a szükségesség mércéje a pusztán közérdekséghez igazodik: amennyiben a tulajdon korlátozása közérdekből történik, úgy e korlátozást

- pusztán ennek okán szükségesnek kell tekinteni, illetve a szükséges tulajdonkorlátozásnak arányosnak kell lennie {23/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [16]–[17]; 5/2021. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [76] Kétségtelen továbbá, hogy a jogszerűtlen, jogalapot nélkülöző, önkényes beavatkozás nem alapozhat meg olyan jogszabályi környezet kialakítása iránti igényt, amely a tulajdonhoz való jog korlátozásához vezetne.
- [77] Másképpen szólva jogtalan magatartás nem alapozhat meg olyan, a közérdek fennállására hivatkozást, megállapítást, alapállást, amely alapjául szolgálhatna (amelynek címén alap lenne) a tulajdonhoz való jog korlátozásának, az állam tulajdonhoz való joghoz kapcsolódó intézményvédelmi kötelezettsége háttérbe szorulásának. Alapjogra hivatkozás önkényt nem igazolhat.
- [78] 3. Mindezek előrebocsátása után az Alkotmánybíróság, figyelemmel az eljárása alapjául szolgáló konkrét ügy körülményeire, először azt vizsgálta meg, hogy az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésére irányuló különleges eljárás szabályozása biztosítja-e az eljárási garanciák érvényesülését. E kérdés független attól, hogy a jogszabály szerinti, önkényes lakásfoglaló eleve jogszerűtlenül jár el. Az eljárás tisztességessége, illetve a jogorvoslat biztosítása mindenkit s egyenlő módon megillető alapvető jog.
- [79] 3.1. Az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésére irányuló eljárást – mint jogot kényszer útján érvényesítő eljárást – a törvény nemperes eljárásként szabályozza.
- [80] A nemperes eljárások több ponton eltérnek a peres eljárásoktól, aminek egyik (talán legfontosabb) megnyilvánulása, hogy az eljárási garanciák is másképpen érvényesülhetnek. Különösen ilyen – s ezen eljárásokat teremtő szabályozási megfontolás nyilvánvaló következménye – a kontradiktóriusság iránti elvárás elmaradása (nincs, illetve nem feltétlen a kétoldalú meghallgatás); a bizonyítás felvételének elmaradása vagy korlátozottsága (példának okáért csupán okirati bizonyítás van); a döntéshozatal mikéntje (végzés, záradék stb.). Kiváltképp ilyen különbség önmagában, hogy nem szükségképpen bíróság jár el az ügyben. Nem áll ugyanis fenn az arra vonatkozó követelmény, hogy az eljárás minden szakaszában bíróság vagy „bíróságszerű” szerv járjon el, annak megfelelő eljárásban.
- [81] Általában a nemperes eljárásokban (értelemszerűen a Pp.-ben szabályozott nemperes eljárások kivételével) a Pp. funkcionális hatálya érvényesül, annak szubszidiárius (hiánypótló, kiegészítő, háttér) jellege van; másként szólva nem hagyható figyelmen kívül, alkalmazása rendelkezésre áll. Így a Vht. 183. §-a szerinti eljárás esetében a Vht. 9. §-ából fakadóan a Pp. folytán érvényesül, miszerint nem kezdeményezhető végrehajtás megszüntetése iránti per [Pp. 528. § (1) bekezdés], s nem kérhető a kötelezett kérelmére különös méltánylást érdemlő esetben legfeljebb hat hónapig terjedő teljesítési határidő megállapítása [Pp. 344. § (6) bekezdés].
- [82] 3.2. Önmagában az, hogy a jogszabály egy eljárást peresként, vagy nemperesként szabályoz – az Alaptörvény keretei között –, a jogalkotó belátására tartozik. A tisztességes eljáráshoz való jogból nem vezethető le olyan feltétlen kötelezettség, hogy minden eljárásnak a peres eljárás szabály- és követelményrendszere alapján kellene lezajlania. A magánjogi igények érvényesítésének nem egyedüli eszköze a polgári per. Különösen így van, ha az eljárás középpontjában – rendeltetéseként – nem kifejezetten a jogvita eldöntése, hanem annak megelőzése, vagy a jogérvényesítés előmozdítása áll.
- [83] A nemperes eljárások alapvető funkciója (rendeltetése és értelme) a megelőző és perelhárító szerep, a jogok és jogviszonyok rendezése, nyilvántartása, tanúsítása vagy éppen az egyszerűbb és kötetlenebb eljárási forma biztosítása.
- [84] A bírósági végrehajtási eljárások is – bár ezek jellemzően kontradiktórius eljárások – alapvetően ez okból tartoznak a nemperes eljárások körébe; a bírósági végrehajtás célja, hogy a jogosultat az állam segítse egy fennálló követelése kikényszerítésében.
- [85] 3.3. A tisztességes bírósági eljárás követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését foglalja magában, olyan minőséget (bánásmódot, illetve bánásmód iránti elvárást) jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog önmagában olyan abszolút – feltétlen érvényű – jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye {14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266; 3003/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [86] Mérlegelés alatt értendő az, hogy társadalmi történések nyomán nyert, alapvetően a humanizmus vagy a méltányosság érzületéből fakadó, ekként lelkiismereti megfontolások az idők során törvényhozói és törvénykezői felelősségként már mint jogi felismerések, s ennél fogva elvárások (alkotmányos elvárások, jogi hivatkozási alapok) rögzülnek, rögzültek. Lényegében azon általános felfogástól, feltevéstől kísérve, hogy az állam általi későbbi felismerés, a korábbihoz képest az igazságosság záloga.

- [87] 3.4. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai viszont korlátozhatók, azok érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálja {3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]}.
- [88] Szabályozási oldalát tekintve pedig egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [89] Az Alkotmánybíróság általánosságban a nemperes eljárásokban is irányadónak tekintette a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményeit, de az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat adott eljárástípusnak megfelelően értelmezve. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog emellett nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak (perszakasz) sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik. Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban sem {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [45]; 3251/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [47]; 3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [14]–[16], [21]–[23], [45]; 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [30]–[32]; 3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]}.
- [90] 3.5. Hasonlóképpen, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó jogorvoslathoz való jog sem korlátozhatatlan alapjog. Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítását követeli meg. Nem csupán abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni; így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot {Indokolás [28]–[31], 10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [67]–[68]; 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [113]}.
- [91] A jogorvoslathoz való jog tényleges biztosítottsága vonatkozásában vizsgálni kell, hogy alkotmányjogi értelemben érdemi tárgykörre vonatkozik-e a bíróság határozata, továbbá hatékony jogvédelmet jelenthet-e a jogorvoslat biztosítása. Ezenfelül az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti alapjog-korlátozási mérce alapján vizsgálat tárgya, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozására alkotmányos indokkal került-e sor, továbbá azt, hogy jogorvoslathoz való jog korlátozásával járó alapjog-korlátozás arányosnak tekinthető-e {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [92] Ugyanakkor a jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Ebből fakadóan a konkrét ügy körülményeitől függően, az Alkotmánybíróság egyedi mérlegelése alapján állapítható meg az alaptörvény-ellenesség {3102/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [91]}.
- [93] A jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése tevékeny közreműködést (aktivitást) követel az állam részéről. Egyrészt a jogalkotónak meg kell alkotnia azokat az eljárási szabályokat, melyek szerint ez az alapjog gyakorolható, másrészt pedig a jogalkalmazók kötelesek e szabályokat követve eljárni {18/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [12]; 3102/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [95]}.
- [94] Bár a jogorvoslat hatékonysága főszabály szerint magában foglalja azt, hogy a jogorvoslatot általában a döntés végrehajtását megelőzően kell biztosítani, illetve általában – szintén főszabály szerint – a jogorvoslat kezdeményezése a sérelmezett döntés végrehajtására halasztó hatályú, vagy erről a jogorvoslati fórum legalább dönthessen; mindez azonban nem abszolút, feltétlen érvényű követelmény.
- [95] A jogrendszerben számos eltérés található. A felek különösen fontos érdekei vagy más okok egyaránt indokolhatják, hogy a jogorvoslati eszközhöz ne kapcsolódjék halasztó hatály, illetőleg a jogorvoslatra tekintet nélkül kerüljön sor egy adott jogalkalmazói döntés végrehajtására [vö. az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésének államigazgatási eljárás tárgyi hatálya alá tartozó szabályozásának alkotmányosságát vizsgáló, hatályát veszített 7/2002. (XII. 17.) AB határozatot].
- [96] 3.6. A tulajdonhoz való jog érvényesülése, a tulajdonosi jogok védelme a jogtalan beavatkozót illető eljárási garanciák szükséges korlátozását képezheti.
- [97] Önmagában a nemperes eljárás már ismertetett sajátosságai, összemérve a jogsérelem megszüntetéséhez fűződő, alapjogilag védett érdekekkel, sem jelentenek aránytalan alapjogsérelemet. Ugyanakkor, noha mind a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványa, mind pedig a jogorvoslathoz való jog korlátozható az Alaptörvény szerinti alapjog-korlátozási mérce alkalmazásával, az ilyen korlátozás együttese nem vezethet oda, hogy a bíróság (jogérvényesítésre rendeltetett) eljárása kiüresedjen, formálissá váljon; a bírósági eljárás, illetve a jog által nyújtott (kínált, ígért) jogvédelem kiüresedjen, formálissá váljon.

- [98] 3.7. Valójában ezért lehet azt mondani, hogy a tisztességes eljárás iránti elvárás lényege, hogy a jogi szabályozás ne ígérjen, kínáljon talmi, nem valószínűsítő igényérvényesítési lehetőséget, a jogalkalmazás részéről pedig az érintettet ne érje (a döntési jogkör diszkrecionalitásával nem igazolható) meglepetés.
- [99] A tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog természetes összekapcsolódásából, együttállásából fakadó általános szempont, hogy amennyiben a jogalkotó korlátozza a tisztességes bírósági eljárás nyújtotta eljárási garanciákat, akkor azt megfelelően ellensúlyozza a jogorvoslati eljárás érdemi hatékonyságának biztosításával; illetve amennyiben a jogorvoslathoz való jog esik jelentős korlátozás alá, azt megfelelően ellensúlyoznia kell az alapeljárás eljárási garanciáinak.
- [100] Ezáltal valósulhat meg ugyanis az a követelmény, hogy a felülbíró bíróság valóban felülbírálatot (s ne alulbírálatot) végezzen, és kerülhető el, hogy az okozott jogsérelem – pusztán az eljárási szabályok hatékonytalansága miatt – ne tudjon tényleges orvoslást nyerni.
- [101] Ellenkező esetben – vagyis mind az eljárás tisztességességének, mind pedig a jogorvoslat hatékony érvényesülésének jelentős (s egyaránt való) korlátozása esetében – annak valószínűsítő kockázata áll fenn, hogy az ígéret, amit a jog kínál (vagyis a bírói út nyújtotta jogvédelem), valójában vagy üres, vagy hamis.
- [102] 3.8. A konkrét ügyben bár a fellebbezés és ennek folytán a felülbírálat nem csupán az elintézés jogszerűsége vizsgálatára rendeltetett, mivel a másodfokon eljáró bíróságnak – törvény erejénél fogva – döntési jogköre van (volt) tartalmi kérdésben eltérő döntésre, mégis hiába teljesülnek a másodfokú eljárásban a tisztességes eljárás követelményei, illetve szünetlik érdemi jogorvoslati döntés.
- [103] Mindezek ellenére ugyanis mégsem valósulhatott meg az indítványozó sérelmére jogsértőnek bizonyult (ítélt) helyzet hatékony orvoslása az adott jogszabályi környezetben, illetve a hatályos jogállapot alapján (vö. a fellebbezés halasztó hatálya hiánya, az elsőfokú döntés végrehajtása felfüggesztése lehetőségének a hiánya, a rövid határidők a végrehajtás foganatosítására, a foganatosítás során a végrehajtási kifogás elintézése szabályai).
- [104] Az időmúlás folytán ugyanis az ilyen döntés – nyilvánvalóan – eleve nélkülözi az orvoslás lehetőségét, képességét. A jogi szabályozás azáltal, hogy az elsőfokú döntés és annak végrehajtása gyorsasága érdekében széles körű eszközrendszerrel biztosít, a másodfokú eljárás fő jellemzőjévé viszont az időmúlást teszi, valójában – a szabályozás nyomán – elavultatja az igényjogosult igényét.
- [105] Nem önmagában a halasztó hatály hiánya az, ami csupán formálissá teszi az ilyen jogorvoslatot, hanem az, hogy az igényjogosult érdemi kérdésének elbírálása ténylegesen a másodfokú bíróság munkabeosztásához, munkaszervezéséhez kötött, miközben a jogszabály részint az igényjogosult számára, részint pedig a felülbírálatot végző bíróság számára (utóbbi esetében a jövőbeni döntése érvénye érdekében) sem biztosít olyan eszközt, amely révén a teljesedésbe menetelt meg tudná akasztani.
- [106] Ehhez képest az indítvány alapjául szolgáló ügy rámutat arra, hogy mindezek folytán az adott szabályozás lehetőséget ad akár visszaélésszerű jogalkalmazásnak, illetve adott esetben a lakás kiürítése iránti eljárástípus megválasztásával kapcsolatos – előrelátható – tévedésnek. Lehetővé teszi azt.
- [107] 4. Végül megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a fellebbezés – minden jogágban – általános értelme részint a meghozott döntés jogerőre emelkedésének (végrehajthatósága bekövetkeztének) megakasztása, részint pedig a felszámaztató hatálya, vagyis a döntést hozótól más döntő fórumhoz kerülésnek a biztosítása. E két elvárás általános, ám nem feltétlen. Ha azonban bármelyik esetében eltérést, könnyítést, avagy negligálást választ a jogalkotó, akkor ennek természetesen következménye, hogy igazolási kényszer keletkezik a választott megoldás alkotmányossága, alkotmányos elfogadhatósága tekintetében.
- [108] Ez az adott hatályos jogállapotot illető esetben, az önkényes lakásfoglaló ebbéli magatartása vonatkozásában igazoltnak tekinthető, illetve vehető. A nem önkényes lakásfoglaló esetében azonban erről – értelemszerűen – nem lehet szó.
- [109] Másképpen szólva a fellebbezés halasztó hatályának kizárása valójában a jogerő nélküli végrehajtás lehetőségét jelenti. Ehhez képest pedig – nyilvánvalóan – minden ilyen esetben olyan szabályozási megoldás választható, ami kiküszöböl, de legalább gyakorlatilag esélytelenül tesz olyan lehetőséget, amikor a jogerő előtt a végrehajtás visszafordíthatatlan helyzetet teremt. Az ugyanis a jogbiztonság, s azon belül a jogban bízás sérelmére vezet. Az érdemi jogorvoslat lényege, hogy általa (akár) visszafordítható lesz (visszafordítható is lehet) a támadott döntés. Ha azonban ennek esélye eleve nincs meg, akkor az nem a jogalkalmazás, hanem a szabályozás hibája. A jogalkotó és a jogalkalmazó felelőssége – a jogvédelmi, jogérvényesítési garanciák terén – közös, ám nem azonos.
- [110] 5. Ekként az Alkotmánybíróság megállapította a Vht. 183. § (1) bekezdés második mondatának („E végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.”) alaptörvény-ellenességét.

- [111] Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét követő későbbi időpontban határozta meg a hatályvesztés időpontját (pro futuro megsemmisítés), tekintettel a tulajdonosi jogok védelmére, és alkalmat, illetve lehetőséget adva a jogalkotónak arra, hogy az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése iránt olyan eljárást alkosson meg, mely egyszerre szolgálja a tulajdonosi jogok kiemelt védelmét, illetve eljárási eszközökkel biztosítja az intézménnyel való visszaélésből, illetve a tévedésből fakadó jogsérelem kizárásának lehetőségét.
- [112] 6. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott rendelkezés az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdésébe is ütközik. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességét a fentiek szerint megállapította, a további indítványelem vizsgálatától eltekintett.
- [113] 7. A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/140/2022.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [114] A határozat rendelkező részét támogattam, mindazonáltal úgy vélem, az alapjogsérelmet az indokolásban foglaltaktól eltérő indokok mentén kellett volna megállapítania az Alkotmánybíróságnak.
- [115] 1. Az ügy kapcsán elfoglalt álláspontom kialakítása során az alapvető jogok korlátozhatóságának az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt tesztjéből és az ahhoz kapcsolódó, az Alaptörvény hatálya alatt töretlen alkotmánybírói gyakorlatból indultam ki.
- [116] Ennek alapján a panasz elbírálása során az Alkotmánybíróságnak az indítványozó által állított alapjogsérelmet kell vizsgálóda középpontjába állítania. Ehhez képest kell mérlegelnie azt, hogy azonosítható-e olyan másik

alapvető jog vagy alkotmányos érték, amelynek érvényesülése vagy védelme szükségessé teszi az indítványozó által – az ügyében alkalmazott normában – sérelmezett korlátozást, továbbá, hogy e korlátozás arányos-e.

- [117] 2. Ebből jelen esetben két következtetés adódik.
- [118] 2.1. Egyrészt a levezetés logikáját tekintve a konkrét ügyben nem lehet a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] és annak korlátozhatósága az alapjogi vizsgálat kiindulópontja {ahogy az a határozat indokolásának IV/1. (Indokolás [62] és köv.) és különösen IV/2. (Indokolás [70] és köv.) pontjában megjelenik}. A kiindulópont csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése lehet, mivel az indítványozó (az önkényes lakásfoglalóként kilakoltatott bérlő) elsősorban – a VI. cikk (1) bekezdése mellett – ezeknek a rendelkezéseknek a sérelmét állította. Az kellett tehát vizsgálni, hogy ezeket az alapvető jogokat alaptörvény-ellenes módon korlátozta-e a jogalkotó a Vht. 183. §-ában. Az ingatlan tulajdonosának tulajdonhoz való joga a mérlegelés során mint konkuráló alapjog, mint a sérelmezett korlátozás szükségességi oldala kerül a vizsgálatba.
- [119] 2.2. Másrészt az alapjogi tesztből az is következik, hogy az állított alapjogi sérelmeket (a fegyveregyenlőség mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa és a jogorvoslathoz való jog) nem együttesen, hanem külön-külön kell szükségességi-arányossági vizsgálat tárgyává tenni. Az indítványozó egyik alapvető jogának korlátozását nem ellensúlyozhatja – mert a korlátozást nem teszi szükségessé –, ha az indítványozó egy másik alapjoga megfelelő védelemben részesül (Indokolás [98]–[101]). Az elsőfokú bírósági eljárás garanciái önmagukban nem adnak felhatalmazást a jogalkotó számára a jogorvoslathoz való jog korlátozására, és ugyanígy, ha az elsőfokú bírósági eljárás szabályozása nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, az nem orvosolható önmagában a fellebbezés halasztó hatályának biztosításával. Kiváltképp nem, ha a fellebbezés – mint jelen esetben, az önkényesen elfoglalt lakás kiürítésére irányuló nemperes eljárásban is – nem teljes átszármaztató (devolutív) hatályú jogorvoslat. Hiszen a másodfokú bíróság – szemben a másodfokú közigazgatási hatósággal – a fellebbezés keretei között szolgáltathat csupán igazságot. Nem vonható párhuzam tehát az első- és másodfokú bírósági eljárás, valamint az első- és másodfokú (ha a hatályos szabályozás egyáltalán lehetőséget ad a rendes jogorvoslatra a közigazgatási szakaszban) közigazgatási eljárás között ebben a tekintetben.
- [120] A kifejtettek értelmében nem lehet vitatott, hogy az indítványozó sérelmezett alapjogai korlátozhatók. Az sem, hogy a támadott szabályozás a birtokon kívül lévő tulajdonos tulajdonhoz való jogának védelmét célozza. Így a mérlegelésnek ki kellett volna terjednie – mindkét sérelmezett alapjog esetében – a korlátozás arányosságának vizsgálatára is. Ezzel a többségi határozat indokolása – véleményem szerint – adós maradt.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [121] 1. A határozat megsemmisíti a Vht. 183. § (1) bekezdésének második mondatát, ami kizárta a bírósági végzés elleni fellebbezés halasztó hatályát. A megsemmisítéssel az alaptörvény-ellenesség precízen kiküszöbölhető, illetve megszűnik.
- [122] Egyidejűleg indokoltnak tartom megemlíteni a megsemmisítő rendelkezés perspektívájával kapcsolatos álláspontom lényegét, illetve szempontját, amit párhuzamos indokolásban csatolok [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [123] 2. A bírói döntés nem személytelen, viszont semmiképp nem személyes, hanem intézményes feladat; ami nem azt jelenti, hogy a bíró közömbös, hanem azt, hogy semleges. Ehhez képest lényeges, hogy legyen a bírói döntésnek legitim perspektívája, ami viszont nem jelenti az ilyen meghatározásának feltétlen kötelezettségét, pláne nem kimerítő meghatározását. Alkotmánybíró esetében pedig törvény biztosítja annak lehetőségét, hogy – ha indokoltnak látja – nyilvánosságra hozza álláspontjának támpontjait, szempontjait.
- [124] A bírói döntés legitim perspektívája valójában azt jelenti, hogy a bírói döntés nem – s egyik bírói döntés sem – lehet semmibe vezető. Ezzel szoros összhangban álló, hogy eljárásra pedig – minden bizonnyal – azért van szükség, hogy ne szülessen döntés bizonyítás nélkül, miáltal esélye van a valóságigényű és igazságérvényű döntésnek, amiről pedig azt lehet mondani, hogy helyes. Ez pedig az alapján áll, hogy képes megnyugvást okozni.

- [125] Az íméntiek a határozat IV/3.7. pontja (Indokolás [98]–[101]) alatti, illetve IV/4. pont záró bekezdése (Indokolás [109]) szerinti indokolásához fűzött párhuzamos indokaim.
- [126] 3. Kétséges, hogy kialakítható-e olyan eljárás, amelyben eleve, kezdettől biztosnak vehető azon ténymegállapítás helyénvalósága, miszerint valami, illetve valaki önkényes. Kétségtelen viszont, hogy az önkényre, az önkényességre reálcselekmény alapján, egy adott emberi magatartás nyomán – jogilag is biztosított, illetve jogi biztonsággal – következtetés vonható. Értelemszerűen ilyen a fizikailag támadó, erőszakkal fenyegető, erőszakot kezdő, avagy az engedély nélküli, jogosultság nélküli, beleegyezés/megállapodás nélküli – ekként egyoldalúan kifejtett tett. Megemlítem, hogy épp ez az, ami alapján a megvédés joga (büntetőjogilag a jogos védelem) alkotmányos védelmet élvez.
- [127] Ha azonban nem erről, nem ilyenről van szó, akkor az igazság kipерlésére szolgáló eljárásnak kell olyannak lennie (kell olyanná tenni), ami biztosítja az „önkényesség” vélelme (azaz vélt ténybeliség), illetve az ilyen vélelem helyénvalósága kérdésében való döntés időszerű lehetőségét.
- [128] Másképpen szólva olyan eljárás kell legyen, melynek menetében az ezen ténybeliség vélelme által – természetszerűen – hordozott ténybeli tévedés lehetősége akként válhat kiküszöbölhetővé, hogy az értelmet ad a jogérvényesítésnek, s nem pedig a jogérvényesítés veszíti értelmét.
- [129] 4. Ehhez képest – az így felfogott eljárás kapcsán – a szabályozásban, illetve szabályozásra számos lehetőség kínálkozik (pl. olyan szabályozás, ami előzetes tényvizsgálatot feltételez; vagy soronkívülséget ír elő; avagy a másodfokú bíróságnak belátásán alapuló, ám időszerűen, időhöz kötötten, illetve törvényadta határidőben gyakorolható jogi lehetősége van a végrehajtás felfüggesztésére; a fellebbezés halasztó hatályának kérdése pedig a másodfokú bíróság ilyen (végrehajtást felfüggesztő) döntésének függvényében álló; avagy ideiglenes (eljárás) intézkedés címén van lehetőség intézkedni).
- [130] Kétségtelen, hogy a fellebbezés halasztó hatályának kizárása mindig célszerűségi és nem pedig elvi alapon álló; ami lehet időleges szükséglet okán, ám nem lehet általános jellegű – ezért is kell róla külön rendelkezni. Olyan jogi eszközökről van/lehet tehát szó, melyek nem az elsőfokú eljárás terjedelmére, mibenlétére vonatkozóak (ekként nem érintik a jogalkotó célszerűségi megfontolását), hanem annak ténybelileg vitatható (fellebbezéssel támadható) következményének visszafordíthatatlanságát (irreverzibilitását) küszöbölhetik ki (amint erre jelen ügyben is szükség lett volna).
- [131] Nyilvánvaló, hogy ezek különböző – időbeli, célszerűségi – szempontú, s adott esetben a kombinatív szabályozás lehetőségében való mérlegelést kívánnak, amiben pedig a jogalkotó felelőssége állást foglalni. Jelentősége annak van, hogy ami nem jogerős, az minden bizonnyal igazságérvénnyel sem bír, s ekként a vélt (nem jogerős) tényállapot esetében nincs szó arról, hogy *res iudicata pro veritate accipitur*.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [132] A határozat rendelkező részét támogatom.
- [133] 1. Annak 1. pontjában foglalt rendelkezése számomra evidencia. A rendes jogorvoslatokat illetően az egészen különleges, a jogorvoslati jog alkotmányjogilag megfelelő korlátozását tartalmazó – jellemzően reparálhatatlan jogvesztéssel nem járó – kivételektől eltekintve, az a jogorvoslat, aminek nincs halasztó hatálya, az nézetem szerint nem valódi jogorvoslat. Az ilyen szabályozás sérti a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt alapvető jogot.
- [134] 2. A rendelkező rész 2. pontjában foglalt elutasítással is egyetértek, azonban a határozatban foglaltaktól eltérő indokok alapján.
- [135] Fenntartom azt a már korábban kifejtett álláspontomat, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – szövegéből következően – a peren kívüli eljárásokra nem vonatkoztatható {pl. 3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [29]}.

Ezért a rendelkező rész 2. pontjában foglalt elutasítást nem tudom az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése egymáshoz való viszonyából levezetni.

- [136] Minthogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt követelmények nézetem szerint a peren kívüli eljáráson nem kérhetők számon, ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmét a jelen ügyben nem látom megállapíthatónak. Erre tekintettel tudtam a rendelkező rész 2. pontjában foglalt, elutasítást tartalmazó rendelkezést támogatni.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [137] Nem értek egyet a rendelkező részben foglaltakkal az alábbiakban kifejtett indokok miatt.
- [138] Lényegesnek tartom hangsúlyozni, hogy kiemelt jogpolitikai indok fűződik az önkényes lakásfoglalóval szembeni hatékony fellépés biztosítása iránt. A Vht. 183. §-a ezért már hatálybalépése óta (1994. szeptember 1.) biztosítja az önkényes lakásfoglalóval szembeni határozott fellépés lehetőségét. Véleményem szerint a Vht. 183. §-ának megsemmisített rendelkezése ezen eljárások hatékonyságát vonja el azáltal, hogy csak hónapokkal később lehet végrehajtani az önkényes lakásfoglalót kiköltözésre kötelező bírósági döntéseket.
- [139] Álláspontom szerint a hatályos szabályozás alkotmányossági problémát azzal összefüggésben vet fel, hogy a kérelmezettnek nincs lehetősége az elsőfokú eljárás során a lakáskiürítési kérelem vitatására azáltal, hogy az elsőfokú döntésről csak a végrehajtó általi kézbesítés révén szerez tudomást.
- [140] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló fegyverek egyenlőségének elvével összefüggésben – többek között – a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában kifejtette: „Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen” {erre nézve lásd még: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [141] Az Alkotmánybíróság a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében, így polgári nemperes eljárásban is [15/2002. (III. 29.) AB határozat].
- [142] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a fegyverek egyenlőségének sérelmét jellemzően megalapozza az a körülmény, ha az érintettnek nem biztosítják, hogy az eljárásban részt vegyen, és élni tudjon a nyilatkozattétel jogával [lásd: 16/2019. (V. 14.) AB határozat, rendelkező rész 2. pont]. Az Alkotmánybíróság egy másik ügyben bírósági nemperes eljárással kapcsolatban mutatott rá, hogy a fegyverek egyenlőségéből fakadóan a részt vevő felek számára a bíróság előtti eljárásban biztosítani kell annak lehetőségét, hogy megismerhessék az összes felhozott bizonyítékot és előterjesztett iratot, és azokra észrevételt is tehessenek {3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [143] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy a jelen ügyben jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvényellenességet kellett volna megállapítani, és felhívni a jogalkotót olyan szabályozás megalkotására, amely biztosítja a kérelmezett részvételi lehetőségét az elsőfokú eljárásban.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila alkotmánybíró különvéleménye

- [144] Nem szavaztam meg a határozatot, mert álláspontom szerint az egyedi jogalkalmazási problémák nem orvosolhatók a jogszabály megsemmisítésével.
- [145] Egyetértek azzal, hogy a Vht. 183. § (1) bekezdés második mondata eredményezhet olyan eseteket, amikor a bérlőknek annak ellenére kell elhagyniuk igen rövid időn belül a bérleményt, hogy nem követtek el semmilyen jogtalanságot, azonban – a statisztikák alapján – ezek egyedi esetek, mivel többségében valóban önkényes lakásfoglalókkal szemben próbálják megvédeni a tulajdonhoz fűződő jogukat a bérbeadók. Egy büntetőjogi analógiával élve, attól még, mert előzetes letartóztatásba az esetek kis százalékában olyan személyek is kerülhetnek, akik esetében utóbb bebizonyosodik az ártatlanságuk, nem teszi alaptörvény-ellenessé az előzetes letartóztatás jogintézményét.
- [146] Tekintettel arra, hogy az esetek többségében a bérbeadók azért kezdeményezik a nemperes eljárást, mert a bérlők nem tesznek eleget a bérleti díjfizetési kötelezettségüknek, illetve ezzel együtt hatalmas köztartozásokat halmoznak fel, nem célszerű egy elszigetelt eset miatt – amikor kivételesen a bérlő járt el jogszerűen – megsemmisíteni egy olyan jogszabályi rendelkezést, amely az esetek többségében hathatós segítséget jelent a tulajdonhoz való jog védelme során.
- [147] Megjegyzendő, hogy a fellebbezés halasztó hatálya adott esetben további visszaéléseket is szülhet, ha például az amúgy is rosszhiszemű bérlő a halasztó hatály időszakát kihasználva, további károkat okoz az ingatlanban, ezért a kiköltözésre rendelkezésre álló rendkívül rövid határidőnek olyan funkciója is van, hogy a további károkozás elszenvetésétől megóvja a tulajdonost.
- [148] Ezen túlmenően, amennyiben bebizonyosodna – mint a jelen esetben is –, hogy a bérlő jóhiszeműen járt el, a hatályos jogszabályok alapján nincs elzárva azon lehetőség, hogy kártérítést kérjen a bérbeadótól, valamint amennyiben a bíróságok túlzottan hosszú ideig nem bírálták el a fellebbezését, bírósági jogkörben okozott kár miatt is pert indíthat.
- [149] A határozat a bíróság munkaszervezésével is indokolja a jogorvoslathoz való jog formalitását. Álláspontom szerint a bíróságok munkaszervezésének hiányosságai nem indokolhatják valamely jogszabály alaptörvény-ellenességét, mindazonáltal a támadott jogszabályi rendelkezés esetében – véleményem szerint – nagyobb érdek fűződik a tulajdonhoz való jog védelméhez, a Vht. 183. § (1) bekezdés második mondata szükséges és arányos korlátozásnak minősül, ezért a megsemmisítést nem támogattam.
- [150] Kiemelendő, hogy a bérlők tömeges visszaélései miatt szinte külön „iparággá” vált, hogy alvilági módszerekkel teszik ki a tulajdonosok a nem fizető bérlőket, ezért különösen fontosnak tartom, hogy az állami szabályozás valóban képes legyen érdemi segítséget nyújtani a tulajdonukat védő bérbeadóknak, mert ez hosszú távon hozzájárulhat ahhoz, hogy a jogtalan ingatlankiürítési módszerek visszaszoruljanak.
- [151] Mindazonáltal az indokolás azon szövegezésével sem értettem egyet, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján is megkezdte az érdemi vizsgálatot, azonban – álláspontom szerint – egyik hivatkozott cikk esetében sem folytatta le maradéktalanul, illetve nem állapította meg egyértelműen, hogy a megsemmisített szabályozás pontosan melyik alaptörvényi cikkbe ütközik.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság 10/2023. (VI. 20.) AB határozata
a közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló
449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről és az azzal összefüggő átmeneti
rendeletekről szóló 22/2019. (II. 25.) Korm. rendelet 2. §-a alkalmazási tilalmáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről és az azzal összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló 22/2019. (II. 25.) Korm. rendelet 2. §-a nem alkalmazható a Fővárosi Törvényszék előtt a 111.K.702.857/2022. szám alatt folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 111.K.702.857/2022. szám alatt folyamatban lévő, közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló perben az eljárást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 126. § (1) bekezdés b) pontja alapján hivatalból felfüggesztette, és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 34. § b) pontja alapján kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján mondja ki, hogy a közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről és az azzal összefüggő átmeneti rendelkezésekről szóló 22/2019. (II. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.) 2. §-a az indítványozó előtt folyamatban lévő perben a 23/2022. (X. 19.) AB határozatában megállapított alaptörvény-ellenesség miatt nem alkalmazható.
- [2] 2. Az alapügy lényege és a releváns jogszabályok tartalma az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az alapügy felperese egy külföldi székhelyű alapítvány, amely 2016. december 5-én kérelmet nyújtott be a Fraknó várából származó „Fraknói kincs”-nek, továbbá a Kapuvárról származó „Kapuvári kincs”-nek nevezett, összesen 678 tételnyi műtárgy kiadása iránt. A műtárgyak részben a perben alperesi érdekeltként részt vevő Iparművészeti Múzeum, részben a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében kerültek nyilvántartásba vételre. A kérelem jogalapja a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.) 4/A. §-a volt. A közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) – akkor hatályos – 1. § (3) bekezdése akként rendelkezett, hogy az igénylőnek a vagyontárgyra vonatkozó tulajdonjogát fennállónak kell tekinteni, ha a vagyontárgy korábbi tulajdonosának tulajdonjogát megfelelő bizonyítékokkal valószínűsíti, feltéve, hogy a korábbi tulajdonoshoz fűződő jogutódi minőségét is okirati bizonyítékkal (bírói vagy közjegyzői határozattal) bizonyítja, ennek hiányában megfelelően valószínűsíti.
- [4] A Miniszterelnökséget vezető miniszter mint a Kormány kulturális örökség védelméért felelős tagja (a továbbiakban: jogelőd közigazgatási szerv) a 2017. július 4-én kelt, KTHÁT/428/2/2017. számú döntésében megállapította, hogy az alapügy felperese által benyújtott dokumentáció nem elégséges az igénylői pozíció beazonosíthatóságához. A döntés ellen benyújtott felperesi kérelem alapján eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megismételt eljárásban a 2019. április 18-án kelt, 219.Kpk.45.409/2018/22. számú végzésével a döntést hatályon kívül helyezte, és a jogelőd közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. A jogelőd közigazgatási szerv a megismételt eljárásban 2020. július 4-én hozott, MHF/469/2 (2020.) számú határozatával ismételtelen elutasította a kérelmet. A Kúria a Fővárosi Törvényszék felperesek keresetét elutasító döntését megváltoztatva

- a Kfv.III.37.827/2021/15. számú ítéletével a jogelőd közigazgatási szerv határozatát megsemmisítette, és új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [5] 2.2. A jogelőd közigazgatási szerv – a Kúria végzése nyomán indult – megismételt eljárásának kezdetére a jogszabályi környezet megváltozott.
- [6] 2019. február 26. napján hatályba lépett az R1.-et hatályon kívül helyező és az azzal összefüggő átmeneti rendelkezéseket is tartalmazó R2., amelynek 2. §-a szerint az R1. hatályvesztésekor folyamatban lévő és a megismételt eljárásokat az R2. 3–5. §-a szerint kell lefolytatni. E szakaszokban foglalt rendelkezések közül kiemelendő a 3. § (1) bekezdése, amely szerint „[a] Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: állami tulajdonjog gyakorlója) az igénylő által előterjesztett okiratokat és egyéb bizonyítékokat megvizsgálja. Ennek során azokat a tényeket és körülményeket veszi figyelembe, amelyek alapján az igénylő tulajdonjoga kétséget kizáróan bizonyítható.” Ugyancsak releváns az alapügy vonatkozásában az R2. 4. § (3) bekezdése, amely értelmében „[h]a az összesítés alapján megállapítható, hogy az igénylő kérelme az igényelt vagyontárgy vonatkozásában a) kétséget kizáróan megalapozott, a miniszter 15 napon belül dönt a vagyontárgynak az igénylő részére történő visszaadásáról, vagy b) nem megalapozott, a miniszter dönt az igény elutasításáról az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszternek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:405. § (2) bekezdése alapján kiadott meghatalmazása alapján.”
- [7] Az egyes törvényeknek az épített és a természeti környezet védelmével, valamint a kulturális örökségvédelemmel összefüggő módosításáról szóló 2019. évi LXIV. törvény 2019. július 16. napján a Kultv. 4/A. §-át úgy módosította, hogy „[á]llami vagy helyi önkormányzati fenntartású közgyűjtemény, muzeális intézmény alapleltárából visszaigényelt kulturális javak visszaadására – erre vonatkozóan bejelentett igény esetén – abban az esetben kerülhet sor, amennyiben az igénylő tulajdonjogát kétséget kizáróan bizonyítja”.
- [8] A jogelőd közigazgatási szerv az R2. előírásai alapján meghozott, 2022. május 20-án kelt, MHF/461/4. (2022) számú határozatával elutasította a felperes igényét, mert arra a következtetésre jutott, hogy nem bizonyított kétséget kizáróan az, hogy a kiadni kért műtárgyak az igénylő vagy jogelődje tulajdonába tartoztak volna.
- [9] 2.3. A jogelőd közigazgatási szerv határozatával szemben az igénylő keresetet nyújtott be, amelynek nyomán indult per az indítványozó előtt. A felperes keresetében többek között kifogásolta, hogy az R1. hatályon kívül helyezésével és az R2. ügyében történő alkalmazásával rá nézve a bizonyítási teher utólagosan jelentősen elnehezült, ezért sérült a jogbiztonság követelménye, a visszaható jogalkotás tilalma.
- [10] Időközben hatásköri változás folytán a beruházási és közlekedési miniszter lett a Kormány kulturális örökségi ügyekért felelős tagja, ekképpen a per alperese, aki a keresetre adott védiratában a kereset elutasítását kérte.
- [11] A per alatt az Alkotmánybíróság a 23/2022. (X. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) az R2. 2. §-áról megállapította, hogy alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette, továbbá kimondta, hogy a támadott rendelkezés a Kúria előtt folyamatban lévő, Kfv.IV.37.144/2022. számú ügyben nem alkalmazható, azonban általános alkalmazási tilalmat nem rendelt el.
- [12] 3. Az indítvány szerint az R2. 2. §-ának az előtte folyamatban lévő perben való alkalmazása a hátrányos visszaható hatályú jogalkotásnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett tilalmát sérti.
- [13] Az indítványozó szerint az alkalmazott jogszabályok tekintetében a jelenlegi ügy az Abh. alapját képező üggyel azonos megítélésű. A két ügy annyiban tér el egymástól, hogy a jelen ügyben az R2. alkalmazásához nem az ügyintézési határidő túllépése, hanem a jogelőd közigazgatási szerv többszörös új eljárásra kötelezése vezetett. Ennek eredményeként a jelen ügyben az R2. 2. §-ának megismételt eljárásra utaló fordulata került alkalmazásra.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:
„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- [15] 2. A Kultv. a restitúciós igény bejelentése (2016. december 5.) és 2019. július 15. napja között hatályos releváns rendelkezése:
„4/A. § Az állami vagy helyi önkormányzati fenntartású közgyűjteményben őrzött olyan kulturális javakat, amelyek állami tulajdonjogának fennállása minden kétséget kizáró módon nem igazolható, az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott eljárás eredményeként térítésmentesen ki kell adni

annak a személynek, aki az adott, kulturális javak körébe tartozó tárgyra vonatkozó tulajdonjogát megfelelően valószínűsíti.”

[16] 3. A Kultv. érintett, 2019. július 16. napja után hatályos releváns rendelkezése:

„4/A. § Állami vagy helyi önkormányzati fenntartású közgyűjtemény, muzeális intézmény alapleltárából visszaigényelt kulturális javak visszaadására – erre vonatkozóan bejelentett igény esetén – abban az esetben kerülhet sor, amennyiben az igénylő tulajdonjogát kétséget kizáróan bizonyítja.”

[17] 4. Az R1. a restitúciós igény bejelentése és 2019. február 19. napja között hatályos rendelkezései:

„1. § (3) Az igénylőnek a vagyontárgyra vonatkozó tulajdonjogát fennállónak kell tekinteni, ha a vagyontárgy korábbi tulajdonosának tulajdonjogát megfelelő bizonyítékokkal valószínűsíti, feltéve, hogy a korábbi tulajdonoshoz fűződő jogutódi minőségét is okirati bizonyítékkal (bíróági vagy közjegyzői határozattal) bizonyítja, ennek hiányában megfelelően valószínűsíti.”

„3. § (1) Az 1. § (1) bekezdése szerinti adatbeszerzés az igénylő által benyújtott iratokra, egyéb bizonyítékokra, valamint az adott vagyontárgyat őrző közgyűjtemény rendelkezésére álló adatokra terjed ki.

(2) Az állami tulajdonjog gyakorlója az igény bejelentését követő 3 napon belül megkeresi az érintett közgyűjteményt, amely 30 napon belül szolgáltatja az igényelt, őrzésében lévő vagyontárgyak listáját, az azokra vonatkozó, a kezelésében lévő – továbbá, ha a közgyűjtemény tudomása szerint más közgyűjtemény további bizonyítékokkal rendelkezik, az ezekről beszerzett –, az állami tulajdonjog fennállását bizonyító, vagy az őrzés ettől eltérő egyéb jogcímeire vonatkozó iratokat.

(3) Ha az igényt a közgyűjteménynél jelentik be, a közgyűjtemény az állami tulajdonjog gyakorlójának haladéktalanul megküldi az igénylést és az igénylő által előterjesztett bizonyítékokat, valamint az igénynek a közgyűjteményhez történt beérkezésétől számított 30 napon belül szolgáltatja az állami tulajdonjog gyakorlója részére a (2) bekezdésben meghatározott adatokat.”

„4. § (1) Az állami tulajdonjog gyakorlójának azokat a tényeket és körülményeket kell feltárnia, amelyek alapján eldönthető, hogy kétséget kizáróan bizonyítható-e, hogy a vagyontárgy állami tulajdonjoga jogszerű eljárás keretében keletkezett, és az állam tulajdonjoga az igénylés időpontjában is fennáll, vagy az más jogcímen és körülmények között került a közgyűjtemény őrzésébe.

(2) Az állami tulajdonjog gyakorlója az 1. § (1) bekezdésében meghatározott eljárásban a 3. § (1) bekezdésében beszerzett adatokról, valamint az általa kezelt adatokról összesítést készít, amelyet az igény kézhezvételétől számított 63 napon belül a kulturális örökség védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) részére megküld. Az összesítésben – a 3. § (1) bekezdésében foglaltakon túl – a vagyontárgy történetére vonatkozóan feltárható szakirodalmi adatok is feltüntethetők. Ha a megküldés határidejéig a közgyűjtemény nem szolgáltatja az állami tulajdonjog gyakorlója részére a 3. § (2) bekezdésében meghatározott adatokat és emiatt ezeket nem volt mód az összesítésben szerepeltetni, az ennek tényéről szóló tájékoztatást az állami tulajdonjog gyakorlója az összesítésben feltünteti.

(3) Ha a miniszter az összesítést nem tartja a döntéshozatal megalapozása szempontjából alkalmasnak, illetve elegendőnek, 15 napos határidővel a 3. §, valamint az (1) és (2) bekezdés szerinti adatok kiegészítését írhatja elő.

(4) Ha az összesítés alapján megállapítható, hogy a rendelkezésre álló adatok és egyéb bizonyítékok szerint a vagyontárgyon nem keletkezett jogszerű módon állami tulajdonjog vagy az állami tulajdonjog keletkezése kétséget kizáró módon nem bizonyítható, a miniszter – az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszternek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:405. § (2) bekezdése alapján kiadott meghatalmazása alapján – 30 napon belül megállapítja a vagyontárgyra vonatkozó állami tulajdonjog fennállásának hiányát, és döntést hoz a vagyontárgynak az igénylő részére történő visszaadásáról.

(5) A visszaadás nem eredményezi a tulajdoni igény eldöntését.

(6) Ha az összesítés alapján megállapítható, hogy a rendelkezésre álló adatok és egyéb bizonyítékok szerint az igényelt vagyontárgy állami tulajdona jogszerűen keletkezett és az igénylés idején is fennáll, a miniszter – az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszternek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:405. § (2) bekezdése alapján kiadott meghatalmazása alapján – ezt 30 napon belül megállapítja és az igényt elutasítja, továbbá arról az állami tulajdonjog gyakorlóját tájékoztatja.”

[18] 5. Az R2. 2019. február 26. napja után hatályos rendelkezései:

„2. § A közgyűjteményekben őrzött vitatott tulajdonú kulturális javak visszaadásának rendjéről szóló 449/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet hatályvesztésekor folyamatban lévő és a megismételt eljárásokat a 3–5. § szerint kell lefolytatni.”

„3. § (1) A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: állami tulajdonjog gyakorlója) az igénylő által előterjesztett okiratokat és egyéb bizonyítékokat megvizsgálja. Ennek során azokat a tényeket és körülményeket veszi figyelembe, amelyek alapján az igénylő tulajdonjoga kétséget kizáróan bizonyítható.

(2) Az állami tulajdonjog gyakorlója az igény bejelentését követő 10 napon belül megkeresi az érintett közgyűjteményt, továbbá a Magyar Nemzeti Levéltárat, amely 30 napon belül szolgáltatja az igényelt, őrzésében lévő vagyontárgyak listáját, az azokra vonatkozó, a kezelésében lévő – továbbá, ha a közgyűjtemény tudomása szerint más közgyűjtemény további bizonyítékokkal rendelkezik, az ezektől beszerzett –, az állami tulajdonjog fennállását bizonyító vagy az őrzés ettől eltérő egyéb jogcímére vonatkozó iratokat.

(3) Ha az igénylő állampolgárságától való megfosztására és vagyona elkobzására az eljárás során adat merül fel, akkor az állami tulajdonjog gyakorlója az illetékes kormányhivatalt is megkeresi a szükséges okiratok beszerzése érdekében.”

„4. § (1) Az állami tulajdonjog gyakorlója az igénylő által előterjesztett okiratokról, valamint egyéb bizonyítékokról és a 3. § (2) és (3) bekezdésében beszerzett adatokról, valamint az általa kezelt adatokról összesítést készít, amelyet az igény kézhezvételétől számított 100 napon belül a kulturális örökség védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) részére megküld. Az összesítésben – a 3. §-ban foglaltakon túl – a vagyontárgy történetére vonatkozóan feltárható szakirodalmi adatok is feltüntethetők. Ha a megküldés határidejéig a közgyűjtemény nem szolgáltatja az állami tulajdonjog gyakorlója részére a 3. § (2) bekezdésében meghatározott adatokat, és emiatt ezeket nem volt mód az összesítésben szerepeltetni, ennek tényét az állami tulajdonjog gyakorlója az összesítésben feltünteti.

(2) Ha a miniszter az összesítést nem tartja alkalmasnak, illetve elegendőnek a döntés meghozatalához, 30 napos határidővel a 3. §, valamint az (1) bekezdés szerinti adatok kiegészítését írhatja elő.

(3) Ha az összesítés alapján megállapítható, hogy az igénylő kérelme az igényelt vagyontárgy vonatkozásában

a) kétséget kizáróan megalapozott, a miniszter 15 napon belül dönt a vagyontárgynak az igénylő részére történő visszaadásáról, vagy

b) nem megalapozott, a miniszter dönt az igény elutasításáról

az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszternek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:405. § (2) bekezdése alapján kiadott meghatalmazása alapján.

(4) A (3) bekezdés a) pontja szerinti visszaadás nem eredményezi a tulajdonjogi igény eldöntését.

(5) A (3) bekezdés b) pontja szerinti döntést követően a vagyontárgy a közgyűjtemény őrzésében marad. Az igény elutasítása nem akadályozza annak, hogy az igénylő a vagyontárgyra vonatkozó tulajdoni igényének érvényesítése és a vagyontárgy kiadása iránt a bíróságnál keresetet terjesszen elő.”

III.

[19] 1. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés a)–g) pontja sorolja fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nem csak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a törvényi feltételeknek {3058/2015. (III. 31.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [9]}.

[20] 2. Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. § (1) bekezdésében, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá 52. § (4)–(6) bekezdésében foglalt formai és tartalmi követelményeknek.

[21] 2.1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll hatáskörében eljárva az adott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja meg, vagy – ha az Alkotmánybíróság jogszabály alaptörvény-

- ellenességét már megállapította, az alkalmazási tilalom kimondásának indokoltságáról győződhet meg. Mivel az R2. 2. §-ának alaptörvény-ellenességét az Abh. megállapította, az Abtv. 25. § (1) bekezdésének az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására vonatkozó fordulatára tekintettel állapítható meg az Alkotmánybíróság hatásköre az indítvány elbírálására.
- [22] 2.2. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek az ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály, illetve alkalmazásának vizsgálatára kell irányulnia [3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata szerint az „eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) üggyel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye [...]” (Abv., Indokolás [22]) Mindez megfelelően irányadó arra az esetre is, ha a bíróság az Alkotmánybíróság által alaptörvény-ellenesnek talált és megsemmisített norma alkalmazásának tilalmára irányuló indítvánnyal élt.
- [23] Az R2. 2. §-a értelmében az R2.-t a hatálybalépésekor folyamatban lévő vagy megismételt hatósági eljárásban alkalmazni kellett, ezért annak figyelembevétele és alkalmazása nem mellőzhető a közigazgatási határozatot felülvizsgáló perben sem. Minthogy az alapügy hatósági szakasza mint megismételt eljárás már az R2. hatálybalépése után kezdődött, azt a jogelőd közigazgatási szerv alkalmazta. Emiatt a jogelőd közigazgatási szerv határozatával szemben előterjesztett kereset nyomán indult közigazgatási perben is releváns norma volt az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezés.
- [24] 3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte azt az alaptörvényi [24. cikk (2) bekezdés b) pont], illetve törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [25] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. A kezdeményezés e követelménynek is eleget tesz.
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont], mivel az indítványozó az Abtv. 25. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kérte az Abh. által alaptörvény-ellenesnek nyilvánított és ezért megsemmisített jogszabályi rendelkezés vonatkozásában egyedi alkalmazási tilalom megállapítását.
- [27] A fentiekre tekintettel az indítvány érdemi elbírálásra alkalmas.

IV.

- [28] A bírói kezdeményezés az alábbiak szerint megalapozott.
- [29] 1. A támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazási tilalmának megállapítása az indítványozó szerint azért szükséges, mert az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvének részét képező visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközne az, ha egy megismételt eljárásban kellene alkalmazni egy olyan – már alaptörvény-ellenesnek talált – normát, ami az eljárás megindítását eredményező restitúciós igény bejelentésekor hatályos jogszabályi környezethez képest az igénylőre nézve hátrányosabb feltételrendszer alkalmazását írja elő.
- [30] 2. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az R2. 2. §-ának alaptörvény-ellenességét és egyedi ügyben való alkalmazásának tilalmát az Abh.-ban már megállapította, így az abban foglaltakat jelen ügyben is irányadónak tekinti. Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy az Abh. szerint az R2. 2. §-a az igénylők jogi helyzetét egy, annak hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyban elnehezítette (lásd különösen: Abh., Indokolás [41], [47]).

- [31] Rögzíti azonban az Alkotmánybíróság, hogy – amint arra az indítvány is utal – az Abh. alapjául szolgáló ügy és a jelen alapügy között annyi különbség van, hogy a korábbi esetben az alapügy felperesére mint a vagyontárgyak kiadását igénylőre nézve hátrányosabb jogszabályváltozás a jogelőd közigazgatási szerv folyamatban lévő eljárása alatt következett be, míg a jelen alapügyben az igénylőre nézve terheesebb jogi környezetet létrehozó R2. a jogelőd közigazgatási szerv megismételt eljárásának megindítása előtt lépett hatályba. Az Alkotmánybíróság által megválaszolandó kérdés ezért elsődlegesen az, hogy egy kérelemre indult és többszöri megismétlés miatt folyamatban lévő hatósági ügybe történő olyan jogalkotói beavatkozás, ami az ügyfélre nézve hátrányosabb jogi környezetet teremt, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközik-e.
- [32] 3. Figyelemmel arra, hogy a közigazgatási eljárás megismétlésére a Kúria végzése nyomán került sor az eljáró állami szervek által vétett hibák miatt, a megismételt eljárás az alkotmányjogi probléma tekintetében egységet képez a korábban indult, de megismételni rendelt eljárási szakaszokkal, ilyen értelemben tehát ugyanazon eljárás folyik az igény előterjesztése óta, az igénylő és az állam közti, 2016. december 5-én rögzült jogviszony nem zárult le. Az eljárás jogerős lezárásának hiányára figyelemmel tehát az R2. 2. §-ával a jogalkotó egy, annak hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyba avatkozott be, az igénylő helyzetét elnehezítve. Ebből következik, hogy az eljárási szakaszokban rejlő különbség az alkotmányjogi probléma – visszaható hatály tilalma – tekintetében a jelen ügyben az Abh. alapjául szolgáló ügghöz hasonlóan áll fenn, így az abban megállapított jogkövetkezmények mutatis mutandis irányadók jelen ügyre is. Minthogy az Abh. az R2. 2. §-ának alaptörvény-ellenességét megállapította, és azt meg is semmisítette, a jelen ügyben megállapítható jogkövetkezmény – az indítvánnyal összhangban – az alkalmazási tilalom kimondására korlátozódik.

V.

- [33] 1. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványnak helyt adva az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján megállapította, hogy a korábban megsemmisített rendelkezés az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben és más hasonló ügyben nem alkalmazható.
- [34] 2. Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/624/2023.

**Az Alkotmánybíróság 11/2023. (VI. 20.) AB határozata
a Kúria Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése, a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzése,
valamint a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzése
alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése, a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzése, valamint a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzése – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközése miatt – alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 95. § (1) bekezdés második fordulata és 108. § (1) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 53. § (2) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó
- a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 95. § (1) bekezdés második fordulata és 108. § (1) bekezdése,
  - a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 53. § (2) bekezdés b) pontja,
  - a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzése,
  - a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzése, valamint
  - a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése
- alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri az Alkotmánybíróságtól, melyeket ellentétesnek tart az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó egy felszámolás alá került takarékszövetkezet tagja (részjegyese); a panasszal támadott bírósági döntések alapjául szolgáló tényállás a következő.
- [3] 2.1. A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) mint felügyeleti szerv a takarékszövetkezet tevékenységi engedélyét 2014. január 23-án kelt határozatával visszavonta, egyben annak végelszámolását elrendelve. Végelszámolóként a mai Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. jogelődjét, akkori nevén a Hitelintézeti Felszámoló Nonprofit Kft.-t (a továbbiakban: végelszámoló, illetve PSFN) jelölte ki, amely cég az MNB 100%-os tulajdonában és közvetlen irányítása alatt áll. A végelszámolás elrendelése ellen a pénzügyi intézet vezető tisztviselője és felügyelőbizottsági tagja, egyben részjegytulajdonosai keresetet terjesztettek elő, ezt azonban a bíróságok – beleértve a Kúriát is – a keresetösségi jog hiánya miatt elutasították, arra tekintettel, hogy az MNB-nek a végelszámolást elrendelő és a végelszámolót kijelölő, azonnal végrehajtható határozatával a pénzügyi intézet törvényes képviselője a végelszámoló lett.
- [4] A PSFN 2014. szeptember 3-án felhívta a szövetkezeti tagokat (a részjegytulajdonosokat) tőkebefizetésre, mivel megállapítása szerint a szövetkezet vagyona a fennálló tartozások fedezésére nem volt elegendő. A végelszámoló álláspontja szerint a szövetkezeti tagok ennek a tőkepótlási felhívásnak nem tettek eleget, ezért az általa korrigált végelszámolási nyitómérleg alapján 2015. február 4-én a Hpt. 53. § (2) bekezdés b) pontja szerinti tájékoztatást adott az ügyben hatóságként eljáró MNB részére, amely alapján az MNB határozatot hozott a felszámolás

kezdeményezéséről. Ennek alapján a Fővárosi Törvényszék 2015. február 13-án megindította a takarékszövetkezet felszámolását; felszámolóként magát a PSFN-t rendelte ki, mely döntéssel szemben az indítványozó szintén fellebbezett. E kérelmek mindegyikét formális alapon, arra hivatkozva utasították el a bíróságok, hogy a felszámolás elrendelésével szembeni bírósági eljárás megindításához nincs kereshetőségi joguk, a szövetkezet törvényes képviselője ugyanis a felszámoló.

- [5] Eközben, a jelen panaszügy alapjául szolgáló bírósági eljárást megindítva, két takarékszövetkezeti tag, köztük az indítványozó, 2014. szeptember 19-én terjesztett elő végelszámolási kifogást a Ctv. 109. § (1) bekezdése alapján a végelszámoló azon intézkedésével szemben, amelyben a végelszámoló nonprofit kft. valamennyi tagot együttesen 590 443 000 Ft befizetésére hívta fel, azzal, hogy amennyiben ezt az összeget nem fizetik be, úgy a céggel szemben felszámolási eljárást fog kezdeményezni. A kifogást előterjesztők azt állították, hogy nincs törvényes korrigált végelszámolási nyitómérleg, ezért nem is nyílt meg a tagság tőkepótlási kötelezettsége és az erre vonatkozó határidő, tehát a végelszámoló felszólítása jogszabálysértő.
- [6] 2.2. A végelszámolási kifogás alapján eljáró elsőfokú bíróság, a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú, 2015. február 20-án, vagyis a felszámolást megindító fővárosi törvényszéki döntést közvetlenül, egy héttel követően, ám a kifogás benyújtása után csak mintegy 5 hónappal később meghozott végzésével az eljárást megszüntette. A végzés indokolása szerint a felszámolás elrendelésével a végelszámoló megbízatása megszűnt, így a végelszámolási kifogás okafogyottá és teljesítése lehetetlenné vált. A kifogást előterjesztők fellebbeztek a döntés ellen azon az alapon, hogy jogi álláspontjuk szerint a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedése előtt a felszámolási eljárás megindulásáról és ezáltal a végelszámolási eljárás megszűnéséről nem lehet szó; végelszámolási kifogásukat tehát érdemben kell vizsgálni.
- [7] 2.3. A fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság, a Győri Ítéltábla az eljárást felfüggesztette a felszámolást elrendelő fővárosi törvényszéki végzéssel szemben benyújtott fellebbezés elbírálásáig. Mivel később a felszámolást elrendelő fővárosi törvényszéki végzéssel szembeni fellebbezést a másodfokú bíróság abban az ügyben hivatalból elutasította, és ezáltal a Fővárosi Törvényszék elsőfokú végzését helybenhagyta, így a felszámolás elrendelésével szembeni eljárás jogerősen lezárult; erre tekintettel jelen ügyben a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzésével a felfüggesztést megszüntette, és a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága elsőfokú végzését jogerősen helybenhagyta. A végzés indokolásában az ítéltábla kifejtette, hogy mivel a Ctv. 95. § (1) bekezdése alapján a felszámolás elrendelésével a folyamatban lévő végelszámolás megszűnik, és a felszámolás elrendelésével szemben benyújtott jogorvoslati eljárás lezáródásával a felszámolási eljárás jogerősen megindult, a végelszámolási eljárás pedig megszűnt, ezért a végelszámolás nem folytatható, így a cégbíróság a végelszámoló intézkedésére vonatkozó végelszámolási kifogás elbírálására sem jogosult. Mindezek miatt a cégbíróság elsőfokú, eljárást megszüntető határozata nem volt jogszabálysértő.
- [8] A kifogást előterjesztők az ítéltáblai végzéssel szemben felülvizsgálati kérelemmel fordultak a Kúriához, melyben kérték a jogerős másodfokú végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Véleményük szerint a végelszámolásnak a kifogás előterjesztésének időpontjában kell folyamatban lennie. A Ctv. 109. § (1) bekezdése nem mondja ki, hogy az időben benyújtott kifogás ne lenne elbírálható pusztán amiatt, hogy a végelszámolási eljárás időközben megszűnt, például azért, mert a felszámolást elrendelték, ahogyan a Ctv. 95. § (1) bekezdése sem szól a végelszámolási kifogás alapján indult eljárás megszűnéséről; emiatt a bíróság köteles a jogvita elbírálására. Az adott végelszámolási kifogás elbírálásához ráadásul különös érdek fűződik, mivel a végelszámolás megindításának jogszerűsége a takarékszövetkezet felszámolása elrendelésének előkérdését képezi: ha a végelszámolás elrendelése jogtalan, akkor a végelszámoló a felszámolás elrendelésére vagy ennek elkerülése érdekében tagi befizetés előírására sem jogosult.
- [9] 2.4. A Kúria szerint a felülvizsgálati eljárásban abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a végelszámolási eljárás megszűnésével és a céggel szembeni felszámolás megindításával egyúttal megszűnik-e a végelszámolási kifogás alapján indult eljárás folytatásának lehetősége is, és ezért az eljárást meg kell-e szüntetni, vagy az önállóan is folyhat tovább. A Kúria szerint a Ctv. 109. §-a ugyan nem mondja ki, hogy a végelszámolási kifogás alapján indult eljárás a végelszámolás megszűnésével egyidejűleg megszűnik, illetve azt meg kell szüntetni; figyelembe véve azonban a jogi rendelkezés kontextusát, nevezetesen a Ctv. 95. § (1) bekezdését (mely szerint „a végelszámolás nem határozható el a cég fizetésektelenségét megállapító végzés kézhezvételét követően, a felszámolás elrendelésével pedig a folyamatban lévő végelszámolás megszűnik”), mégsem lehet más következtetésre jutni. Bár a Ctv. 109. § (4) bekezdése szerint „ha a cégbíróság a végelszámolási kifogást megalapozottnak találja, a végelszámoló intézkedését megsemmisíti és az eredeti állapot helyreállítására kötelezi, vagy – ha ez lehetséges – az eredeti állapotot határozatával helyreállítja”, végelszámoló hiányában azonban objektíve lehetetlen ilyen döntés meghozatala. A Kúria szerint ezért helytállóan állapította meg a jogerős végzés, hogy a felszámolás megindulásával

nincs helye a kérelmezők végelszámolási kifogása érdemi elbírálásának. A folyamatban lévő végelszámolási eljárás befejezése megszünteti a kifogás alapján indult végelszámolási eljárás folytatásának lehetőségét is, mivel nincs már olyan személy, nevezetesen végelszámoló, akivel szemben a kifogásban foglaltakat érvényesíteni lehetne; a végelszámolás befejezésével (a felszámolás megindulásával) tehát megszűnik a kifogással támadott személy tisztsége, egyúttal az az eljárás is, amelyben a kifogásolt magatartást orvosolni lehetne. Ezen jogi szempontok alapján a Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartotta.

[10] 3. Az indítványozó

- a Ctv. 95. § (1) bekezdés második fordulata és 108. § (1) bekezdése,
- a Hpt. 53. § (2) bekezdés b) pontja,
- a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzése,
- a Győri Ítéletábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzése,
- a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése

ellen 2019. december 3-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2020. január 27-én benyújtott indítvány-kiegészítésében kérte azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint e jogszabályi rendelkezések és bírósági döntések ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 28. cikkével.

- [11] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt sérelmezi, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések alapján a bírósági eljárás formális volt, és csak formális lehetett; a jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesülésére nem kerülhetett sor. Ezen Alaptörvényben biztosított jog a bíróságok által alkalmazott jogértelmezéssel jelen ügyben és az ehhez hasonló ügyekben csak annyit biztosítana a jogosultak számára, hogy a jogorvoslati kérelmeket a bíróságnak benyújthassák, ám azt nem, hogy a bíróságok azt érdemben meg is vizsgálják, ami alaptörvény-ellenes jogértelmezést és jogalkalmazást jelent.
- [12] Jelen ügyben az MNB a végelszámoló tájékoztatása alapján, automatikusan hozta meg a felszámolást kezdeményező döntését, és a törvényi rendelkezések alapján nem is tehetett másként; ahogyan nem volt mérlegelési joga a Fővárosi Törvényszéknek sem azzal kapcsolatban, hogy a felszámolás elrendelésének kezdeményezése jogszerű volt-e, arra is tekintettel, hogy a valódi érdekeltek (a szövetkezet tagjai) helyett csak a felszámoló léphetett volna fel a szövetkezet képviselőjeként a perben, lényegében a saját intézkedését megtámadva. Ez az indítványozó szerint nem életszerű, miközben a valódi érdekelteknek a felszámolás elrendelését kezdeményező hatósági döntéssel szemben keresetösségi joga nincs. Emiatt az egyetlen pont az eljárás során, ahol a valódi érdekeltek, a részjegytulajdonosok érdemben fel tudnának lépni a szerintük jogtalan végelszámolói intézkedéssel (felszólítással) szemben, a végelszámolás szakaszában lenne, amikor is a bíróságok meg tudnák vizsgálni a valódi érdekeltek kifogása alapján, hogy a felszámolás elrendelése kezdeményezésének jogszerűségét jelentő előkérdés, a tőkebefizetésre vonatkozó végelszámolói előírás anyagi jogi értelemben jogszerű, megalapozott volt-e.
- [13] Az indítványban támadott törvényi előírások ezt az egyetlen lehetőséget teszik formálissá azzal, hogy a végelszámoló intézkedésével, felszólításával szembeni kifogás érdemi elbírása bevárásának kötelezettsége nélkül engedik meg a felszámolási eljárás megindulását, amely szakaszban a végelszámolási kifogás már azért nem bírálható el, mert a végelszámolás (és maga a végelszámoló személye, azaz e funkciója is) megszűnt. Vagyis a felszámolási eljárás előkérdését jelentő végelszámolás jogszerűsége érdemben nem vizsgálható, amennyiben (és arra tekintettel, hogy) a felszámolás már megindult, noha a felszámolás jogszerűsége vagy jogszerűtlensége éppen azon nyugszik, hogy a végelszámoló azon felszólítása, amelynek be nem tartásával a felszámolás megindul, jogszerű-e. Ily módon tehát a felszámolás elrendelésének jogszerűségét vagy jogszerűtlenségét megállapítani hivatott, a végelszámolási kifogás érdemi elbírálását jelentő eljárás éppen azért nem folytatható le, mert a felszámolási eljárás időközben megindult.
- [14] A Ctv. 95. § (1) bekezdése szerint: „A végelszámolás nem határozható el a cég fizetéképtelenségét megállapító végzés kézhezvételét követően, a felszámolás elrendelésével pedig a folyamatban lévő végelszámolás megszűnik.” A felszámolás elrendelésével tehát a végelszámolás kivétel nélkül, így az esetlegesen folyamatban lévő kifogásos eljárás folyamatban léte ellenére is megszűnik, miáltal a végelszámolási kifogás a felszámolás elrendelését követően akkor sem lesz érdemben elbírálható (arra tekintettel, hogy már nincs végelszámoló, akit ilyen esetben bármire is kötelezni lehetne), ha a kifogás előterjesztőjének anyagi jogi értelemben igaza van. Ezt az anyagi jogi alapú jogszerűségi vizsgálatot, gyakorlatilag a felszámolás elrendelése előkérdésének érdemi vizsgálatát zárja ki a Ctv. e – kivételt nem tűrő, strikt – rendelkezése.

- [15] Hasonlóan strikt, mérlegelési lehetőséget nem engedő előírást tartalmaz a Ctv. 108. § (1) bekezdése is, amely szerint: „Ha a végelszámoló azt állapítja meg, hogy a cég vagyona a hitelezők követeléseinek fedezetére nem elegendő, és a tagok a hiányzó összeget harminc napon belül nem fizetik meg, haladéktalanul köteles felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet benyújtani. A felszámolás iránti kérelem előterjesztéséhez a legfőbb szerv hozzájárulására nincs szükség, de a végelszámolónak a legfőbb szervet a felszámolás kezdeményezéséről haladéktalanul tájékoztatnia kell.” E törvényhely tehát ugyancsak kizárja annak vizsgálatát, hogy van-e végelszámolási kifogás folyamatban, ezzel annak esetleges megalapozottságára vagy megalapozatlanságára tekintet nélkül rendeli el az e kifogás későbbi érdemi vizsgálatát véglegesen lehetetlenné tevő felszámolási kérelem benyújtását, melyhez jelen esetben a felügyeleti szerv, az MNB kötve van, ahogy az MNB felszámolási kérelméhez is kötve van a bíróság. E rendelkezés tehát szintén hatósági vagy bírósági mérlegelési jog nélkül szünteti meg a valódi érintett tulajdonosok azon jogát, hogy az általuk tulajdonolt hitelintézet tagjaival szemben előírt felszólítás jogszerűségét, azaz végeredményben magának a felszámolás megindításának a jogszerűségét érdemben vitathassák.
- [16] A Hpt. 53. § (2) bekezdés b) pontja a következőt mondja ki: „A Felügyelet [jelen esetben az MNB] felszámolási eljárást abban az esetben kezdeményez, ha a végelszámoló a Felügyeletet arról tájékoztatta, hogy a korrigált végelszámolási nyitómérleg alapján azt állapította meg, hogy a végelszámolás alatt álló pénzügyi intézmény vagyona a hitelezők követelésének fedezetére nem elegendő, és a tagok, tulajdonosok a hiányzó összeget harminc napon belül nem fizették meg [...]” E törvényhely tehát szintén formálissá teszi az eljárást, mivel kivételt nem tűrő módon rendelkezik a felszámolási eljárás kezdeményezéséről, azt strikt kötelezettségévé téve a felügyeleti szervnek, azaz jelen esetben a hatósági jogkörben eljáró MNB-nek.
- [17] Összességében az indítványozó úgy véli, hogy amennyiben e rendelkezések bármelyike (vagy mindegyike) „feltétel nélküli, és nincs olyan kiegészítése, amely a már folyamatba tett, adott esetben éppen a felszámolás kezdeményezésére irányuló aktus elleni végrehajtási kifogást lehetővé teszi, és eredményes megtámadása esetére az eredeti helyzet visszaállításáról szól”, úgy az(ok) alaptörvény-ellenes(ek).
- [18] Mindezek miatt az indítványozó kérte e törvényi rendelkezések, azaz a Ctv. 95. § (1) bekezdés második fordulata és 108. § (1) bekezdése, illetve a Hpt. 53. § (2) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Kérte továbbá ennek alapján az ügyében alkalmazott bírósági döntések megsemmisítését is, elsődlegesen arra tekintettel, hogy az azokat meghozó bíróságok alaptörvény-ellenes jogszabályok alapján jártak el. Kérte továbbá az új eljárásra vonatkozóan e jogszabályok alkalmazásának kizárását, hogy a jogorvoslati joggal ténylegesen, az érdemi bírósági vizsgálatot, azaz a felszámolás jogszerűségének érdemi eldöntését lehetővé tevő módon élhessen. Amennyiben a megsemmisítés nem lehetséges, úgy kérte az Alkotmánybíróságtól a nevezett jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban jogalkotói mulasztás megállapítását és a jogalkotó felhívását arra, hogy az érdemi jogorvoslatot lehetővé tevő módon egészítse ki az érintett törvényhelyeket.
- [19] 3.2. Arra az esetre, ha az Alkotmánybíróság szerint mégsem a támadott törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenesek, másodlagosan kérte az indítványozó a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzése, a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzése, valamint a Kúria Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Ha ugyanis nem a törvényekből következik az indítványozó alapjogi sérelme, jogorvoslati jogának elvonása, illetve formálissá tétele, akkor az a bírói döntésekből következik; ez esetben a bíróságok jártak el alapjogsértő módon, és fosztották meg – alaptörvény-ellenes jogértelmezésükkel, illetve szándékos időhúzó magatartásukkal – az indítványozót attól, hogy jogorvoslati kérelmeit, így a kifogást, a fellebbezést, majd a felülvizsgálati kérelmet érdemben elbírálják.
- [20] A bírósági döntésekkel, illetve a bíróságok eljárásával kapcsolatban az indítványozó különösen a következőket sérelmezi. Egyrészt a támadott bírósági döntések szerint a felszámolás nem jogerős elrendelését (elsőfokú végzés), illetve a felszámolás jogerőssé vált elrendelését (másodfokú és felülvizsgálati végzés) követően a bíróságok nem jogosultak a végelszámolási kifogás tárgyában érdemi döntést hozni, mivel a felszámolással a végelszámolás megszűnt, így sem végelszámolási eljárás nincs, sem végelszámoló, akit egy ilyen döntéssel kötelezni lehetne. A Kúria a felülvizsgálati döntésében konkrétan ki is mondta, hogy még ha érdemben elbírálható is lenne a végelszámolási kifogás, az sem eredményezhetné a felszámolási eljárás megszűnését, vagyis annak semmi hatása nem lenne a támadott végelszámolói intézkedésre. Az alapvető – alkotmányjogi jelentőségű – probléma az indítványozó szerint ezzel kapcsolatban az, hogy a felszámolás jogszerűsége azon az előkérdésen nyugszik, hogy jogszerűen írta-e elő a végelszámoló a szövetkezeti részjegyesek számára a pótlólagos tőkebefizetési kötelezettséget, ennek elmaradására egyúttal azt a szankciót helyezve kilátásba, hogy kezdeményezi a felügyeleti szervnél a felszámolást. Ha ugyanis ez a felhívás jogszerűtlen, és az indítványozó e (jogszerűtlen) felhívásnak nem tett (jogszerű módon) eleget, akkor az erre épülő, ennek következményeként beálló felszámolási eljárás

megindítása, illetve annak végelszámoló általi kezdeményezése is jogszerűtlen lesz. Ezt azonban a bíróságok éppen amiatt nem vizsgálták, mert a felszámolási eljárás már megindult, vagyis az előkérdés eldöntését a következmény időközben megtörtént bekövetkezése miatt mellőzték, noha a következmény jogszerűsége vagy jogszerűtlensége éppen az előkérdés jogszerűségétől vagy jogszerűtlenségétől függött, amit azonban már – a következmény beállása miatt – nemcsak hogy nem állapítottak meg, de érdemben nem is vizsgáltak. Emiatt a végelszámoló intézkedésével szembeni jogorvoslat (kifogás, illetve az azt követő fellebbezés és felülvizsgálat) pusztán formális volt, a tartalmi elbírálás lehetősége nélkül.

- [21] A jogorvoslati lehetőség formálissá válásához ráadásul az eljáró bíróságok aktívan hozzájárultak, ugyanis szándékosan kivárták a felszámolás elrendelését, illetve annak jogerőssé válását, így már (értelmezésükben) nem kellett érdemben döntenükhöz a végelszámolási kifogásról, és az azzal kapcsolatos eljárást megszüntethették. Tették mindezt úgy, hogy a jogorvoslati kérelem hozzájuk történő beérkezése és a felszámolás elrendelése (illetve annak jogerőssé válása) között nagyon hosszú idő telt el, tehát lett volna lehetőségük érdemi döntést hozni. Ez esetben pedig, ha az érdemi vizsgálat alapján azt állapítják meg, hogy a végelszámoló felhívása anyagi jogi alapon jogellenes volt, akkor a felszámolási eljárás sem kezdődhetett volna meg, mivel hiányzott volna annak jogalapja, a jogszerű végelszámoló felhívás teljesítésének elmaradása. A felhívás megsemmisítése esetén ugyanis a végelszámoló nem tájékoztathatja az MNB-t mint hatóságként eljáró felügyeleti szervet, és ezzel nem indíthatja el azt a folyamatot, amely a pénzügyi felszámolásához vezet. Az elsőfokú megszüntető végzést hozó bíróság, a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága 5 hónapon keresztül nem hozott döntést, holott a Ctv. 109. § (3) bekezdésének első mondata értelmében „a cégbíróság a végelszámolási kifogás felől – a végelszámoló észrevételének beszerzését követően – soron kívül határoz”. Az öt hónap bizonyosan nem felelt meg a soronkívüliség kritériumának, így a bírósági eljárás indokolatlan, a felszámolás megindításáig történő elhúzása lehetetlenné tette a jogorvoslat érdemi elbírálását. A másodfokon eljáró Győri Ítéletábróla hasonló módon járt el: direkt felfüggesztette az eljárást a felszámolás elrendelésének jogerőssé válásáig, 16 hónapot várva erre; a felszámolás elrendelésének jogerőssé válása után pedig értelmezése szerint már nem kellett, mert nem is lehetett érdemi döntést hoznia, noha egészen addig megvolt rá a lehetősége. E gyakorlatot pedig a Kúria jóváhagyta azzal, hogy a másodfokú jogerős végzést, illetve az annak meghozatalához vezető eljárást nem tartotta jogellenesnek, és a jogerős végzést hatályában fenntartotta.
- [22] 3.3. A támadott jogszabályi rendelkezések, illetve a sérelmezett bírósági döntések ezáltal megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot. Vagy a törvények nem biztosították a bíróságok számára a tisztességes eljárást és az érdemi jogorvoslati jog érvényesülését, vagy a bírósági döntések értelmezték alaptörvény-ellenes módon e rendelkezéseket úgy, hogy azzal lehetetlenné tették a végelszámolási kifogás érdemi elbírálását. Az indítványozó szerint ezáltal a jogorvoslati jog látszólagossá vált, mivel a bírósági eljárások során azzal ténylegesen nem tudott élni. A jogorvoslathoz való jogot sérti ugyanis az a szabályozás, amely lehetővé teszi, hogy a végelszámoló intézkedése elleni kifogás érdemi elbírálását és az esetleges jogsérelem orvoslását a végelszámoló maga zárja ki azzal, hogy felszámolást kezdeményez, a folyamatban lévő végelszámolási kifogásra tekintet nélkül, úgy, hogy ez esetben sem a végelszámolási kifogással szemben (okafogyottság miatt), sem a felszámolás elrendelésével szemben (a keresetösségi jog hiánya miatt – lévén ekkor a szövetkezet képviselője már a felszámoló, és nem a tulajdonosok vagy az egykori vezető tisztségviselő) nem lehet – az anyagi jogi sérelmet érdemben elbíráló határozattal végződő eljárást eredményező – jogorvoslattal élni. Az indítványozó szavaival: „Nem beszélhetünk a jogorvoslati jog gyakorlásáról, amennyiben az érintetteknek csak ahhoz van joguk, hogy benyújtsák a kifogásukat, de ahhoz már nincs joguk, hogy a kifogás elbírálásra is kerüljön.”
- [23] 3.4. Ráadásul jelen ügyben a végelszámolásról és a végelszámoló személyéről szóló döntés (más gazdasági társaságok végelszámolásától eltérően) nem a végelszámolás alá kerülő jogi személy tagjainak saját döntése, hanem hatósági jellegű döntés, amelynek meghozatalára az MNB mint a pénzügyi szervezetek feletti felügyeleti szerv jogosult. A végelszámoló nonprofit kft. (amely később felszámoló is lett az ügyben) pedig a végelszámolást elrendelő MNB 100%-os tulajdonában áll, és neki tartozik a tevékenységéért felelősséggel. A felszámolás elrendelésével szemben a hitelintézet tulajdonosai így nem, csak az MNB által kinevezett felszámoló tud jogorvoslattal élni, mert ő a szövetkezet képviselője a felszámolási szakaszban (miközben a részjegyesek keresetösségi joggal nem rendelkeznek), a felszámoló azonban értelemszerűen nem érdekelt az MNB és saját döntései felülvizsgálatában. Így érdemi jogorvoslati lehetőségre csak a felszámolás jogszerűségének megkérdőjelezésével, azaz a felszámolásra okot jelentő végelszámoló intézkedéssel szembeni végelszámolási kifogás elbírálásával lenne lehetőség, ezt azonban a támadott jogszabályi rendelkezések és/vagy a sérelmezett bírósági döntések alapjául szolgáló bírói jogértelmezés, illetve az ügyet elhúzó bírói magatartás maguk zárták, illetve zárják ki. Összességében tehát

„a jogorvoslathoz való jogot, a jogviták érdemi elbírálásához való jogot sértő helyzet, amikor a felszámolás elrendelése miatt azt a végelszámolási kifogást nem bírálja el a bíróság, amelynek eredményessége esetén a felszámolás nem is lett volna elrendelhető”.

- [24] Mivel a bíróságok az időhúzással maguk teremtették azt a helyzetet, hogy a végelszámolási kifogásról végül ne kelljen érdemben döntenükhöz, ezzel megsértették az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogát is. Az Alaptörvény XIII. cikke szerinti tulajdonhoz való jogot pedig azért sértik a támadott jogszabályi rendelkezések és bírósági döntések, mert a felszámolás elrendelése a felszámolás általános kényszerjellegére tekintettel a tulajdon szükségképpen elvonását jelenti, miáltal megszűnik a társaság szerveinek a működése, és azzal a tulajdonosi jogok is; ez pedig „egyenértékű a tagok tulajdonának önkényes kisajátításával”. Az önkényes kisajátítás pedig bekövetkezik azzal, hogy a végelszámoló úgy hozhatja meg döntését, hogy azt a tulajdonosok nem tudják érdemben a végrehajtási kifogással megkérdőjelezni.

II.

- [25] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [26] 2. A Ctv. támadott rendelkezései:

„95. § (1) A végelszámolás nem határozható el a cég fizetési képtelenségét megállapító végzés kézhezvételét követően, a felszámolás elrendelésével pedig a folyamatban lévő végelszámolás megszűnik.”

„108. § (1) Ha a végelszámoló azt állapítja meg, hogy a cég vagyona a hitelezők követeléseinek fedezetére nem elegendő, és a tagok a hiányzó összeget harminc napon belül nem fizetik meg, haladéktalanul köteles felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet benyújtani. A felszámolás iránti kérelem előterjesztéséhez a legfőbb szerv hozzájárulására nincs szükség, de a végelszámolónak a legfőbb szervet a felszámolás kezdeményezéséről haladéktalanul tájékoztatnia kell.”

- [27] 3. A Hpt. támadott rendelkezése:

„53. § (2) A Felügyelet felszámolási eljárást abban az esetben kezdeményez,

[...]

b) ha a végelszámoló a Felügyeletet arról tájékoztatta, hogy a korrigált végelszámolási nyitómérleg alapján azt állapította meg, hogy a végelszámolás alatt álló pénzügyi intézmény vagyona a hitelezők követelésének fedezetére nem elegendő, és a tagok, tulajdonosok a hiányzó összeget harminc napon belül nem fizették meg [...]”

III.

- [28] 1. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését; mindezek alapján a következő megállapításokra jutott.

- [29] 1.1. A határidő megtartása tekintetében a következő tényeknek van jelentősége. A Kúria a támadott felülvizsgálati végzését, mely egyúttal az utolsó, további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntés volt az ügyben, 2017. június 22-én hozta meg, az 2017. július 4-én érkezett az elsőfokú bíróságra, azonban az elsőfokú bíróság elmulasztotta annak kézbesítését a kifogástevő későbbi indítványozónak. Az elsőfokú bíróság csak 2019 márciusában észlelte, hogy bár az eljáró bíró a felülvizsgálati végzés kiadására vonatkozó utasítást 2017 júliusában a vétívre felvezette, az nem került teljesítésre. Az elmaradást észlelő ügyintéző 2019. március 21-én vétív nélkül kiadta a Kúria végzését a kifogástevő jogi képviselőjének, aki ezt követően, 2019. május 30-án küldte meg alkotmányjogi panaszát az elsőfokú bíróságnak. Az elsőfokú bíróság a panaszt érkeztetés és iktatás nélkül helyezte az ügyiratba. Mindezek alapján a 60 napos határidő betartása vagy be nem tartása nem igazolható; az eljáró bíróság nyilvánvaló többszörös hibája miatt vélelmezni kell, hogy az indítványozó a határidőt megtartotta. A bíróság hibája miatt az indítványozó nem kerülhet hátrányos helyzetbe, így úgy kell tekinteni, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés].
- [30] 1.2. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság további formai feltételei vonatkozásában a következőket állapította meg. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszindítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket és bírói döntéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány – az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdése kivételével – tartalmaz alkotmányjogi relevanciával bírói indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések és bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a támadott jogszabályi rendelkezések és bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [31] 1.3. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi feltételei vonatkozásában a következőket állapította meg. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti panasz – az Alaptörvény 28. cikkére való indítványozói hivatkozás kivételével – megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont és 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont és 27. § (1) bekezdés b) pont]. Az indítványozók jogosultaknak tekinthetők [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozók érintetteknek tekinthetők [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. § (1) bekezdés]. Az indítványok felvetik annak lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történhetett, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről van szó [Abtv. 29. §].
- [32] 1.4. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdése sérelmére az indítványozó csak a jogorvoslati jogának sérelme kapcsán hivatkozott, így panaszja e vonatkozásban valójában az érdemi jogorvoslati jogának elvonását kritizálja; önálló, kifejezetten e jogok sérelmét állító indokolást nem terjesztett elő. A panasz tehát e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt befogadási feltételnek, ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmére hivatkozó panasz nem bírálható el.
- [33] Az Alaptörvény 28. cikke pedig nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot. Ennek folytán e panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában és az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt befogadási feltételnek, így az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában az érdemi vizsgálat szintén nem folytatható le.
- [34] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában bírálhatta el érdemben.

IV.

[35] Az alkotmányjogi panasz részben megalapozott.

[36] 1. Az indítványi elemek közül az Alkotmánybíróság elsőként a támadott bírói döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való jogba ütközését állító indítványi elemet vizsgálta meg.

- Az Alkotmánybíróság a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmát több korábbi döntésében értelmezte; a jelen ügyben előterjesztett indítvánnyal kapcsolatos releváns szempontok a következőkben foglalhatók össze.
- [37] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően először a 25/2012. (V. 18.) AB határozatban foglalkozott a jogorvoslathoz való joggal. E per tangentem érvelésben már leszögezte, hogy „[m]inden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogsérelem kiküszöbölésének lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Ennek feltétele az, hogy a jogorvoslati fórum az érvényesített jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa [...]” (25/2012. (V. 18.) AB határozat, Indokolás [62]).
- [38] A 9/2013. (III. 6.) AB határozatban az Alkotmánybíróság – visszautalva a 2012 előtt is követett gyakorlatára – kifejtette, hogy „[a] jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.; 22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 109.]. Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslat biztosításának követelménye az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e [részletesen például 1636/D/1991. AB határozat, ABH 1992, 515, 516.; 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.; 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 74.; 46/2003. (X. 16.) AB határozat, ABH 2003, 488, 502.]. Azaz az alkotmánybírói eljárásban a jogorvoslathoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tételes jogok által ilyenek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 109.]. Így alkotmányjogi értelemben, a jogorvoslathoz való jog gyakorlásakor érdemi határozatnak minősülhetnek kivételesen nem ügydöntő határozatok is [legutóbb összefoglalóan a 114/2010 (VI. 30.) AB határozatban, ABH 2010, 579, 585–586.]. Abban is egyértelmű a gyakorlat, hogy a jogorvoslathoz való jogból mint alapjogból az adott hatósági, illetve bírósági döntés ellen biztosított rendes jogorvoslati eszközök igénybevétele következik (1319/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 690, 691.).” (9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28])
- [39] „Nem következik [...] [a jogorvoslathoz való jogból], hogy a jogorvoslatot elbíróó szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. A jogorvoslati út igénybevétele nem előfeltétele továbbá valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. A jogorvoslathoz való jog, mint alapjog sérelme tehát akként is megvalósulhat, hogy más (alap)jogi sérelem esetleg nem állapítható meg az ügyben.” (9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21])”
- [40] „Az Alkotmánybíróság [...] [töretlen gyakorlata] értelmében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni [...]. E jog tehát az Alkotmánybíróság értelmezésében a tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nemcsak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni [...]. Az Alaptörvény a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben minden esetben megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslati jog ténylegesen akkor érvényesül, ha biztosított a más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulás lehetősége, az ezen feltételnek megfelelő jogorvoslati fórum pedig akkor lehet képes a jogsérelem orvoslására, ha a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét nem gátolják jogszabályi előírások, illetőleg a jogorvoslat jogszabályban meghatározott terjedelme sem zárja ki a döntés érdemi felülbírálatának lehetőségét [...]” (3220/2019. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [27])
- [41] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy nem tartozik hatáskörébe a rendes bíróságok jogértelmezése szakjogi helyességének értékelése, illetve a tételes jogi dogmatikai kérdésekben való állásfoglalás; így töretlen gyakorlata szerint tartózkodik az eljáró bíróságok döntéseinek szakmai kritikájától vagy felülmérlegelésétől. Az Alkotmánybíróság csak abban az esetben állapíthatja meg egy bírósági döntés, illetve az alapjául szolgáló jogértelmezés alaptörvény-ellenességét, amennyiben a jogértelmezés nemcsak dogmatikailag

helytelen vagy törvénytelen, hanem egyúttal alaptörvény-ellenes is. Alkotmányjogipanasz-eljárásban pedig további feltétel, hogy az alaptörvény-ellenesség valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmeként jelenjen meg.

- [42] Az Alaptörvény 28. cikke azt a követelményt támasztja a bíróságokkal szemben, hogy azok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. A jogszabályok céljának megállapítása során az eljáró bíróságoknak elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venniük; az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor pedig azt kell feltételezniük, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Ennek alapján, bár az Alkotmánybíróság nem rendes jogorvoslati fórum, amely előtt az elsőfokú, a jogerős vagy a felülvizsgálati döntés jogszerűsége tovább vitatható, a testület feladatkörébe tartozik az Alaptörvénnyel összhangban álló bírósági jogértelmezés kialakítása, melynek egyik eszköze az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz.
- [43] Jelen ügyben annak a kérdésnek van relevanciája, hogy a hatékony és érdemi jogorvoslatot az eljáró bíróságok biztosították-e az indítványozó részjegyesnek. Az érdemi és hatékony jogorvoslatához szubsztanciálisan hozzátartozik annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy a döntéssel érintett fél másik szervhez vagy ugyanazon szerv magasabb fórumához annak érdekében fordulhasson, hogy érvei előterjesztését követően kérelméről (kifogásáról, fellebbezéséről, felülvizsgálati kérelméről) az azt elbíráló, eljáró fórum, jelen esetben a törvényszék, az ítéletábra és a Kúria az érvei meghallgatását és kérelme anyagi jogi megítélését követően érdemben határozzon.
- [44] A jogorvoslatához való jog gyakorlása nem lehet visszaélésszerű, így a jogorvoslati kérelmet előterjesztőnek az eljárási rendelkezéseket magának is be kell tartania, ezek hiányában a jogorvoslatához való Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alappal hivatkozni nem lehet. Különösen ide tartozik a határidők betartásának, valamint a jogorvoslati kérelem tartalmi feltételeinek megfelelő indítvány előterjesztésének kötelezettsége. Jelen ügyben azonban az indítványozó ilyen eljárási hibát nem követett el; mindenben pontosan az akkor hatályos jogszabályoknak megfelelően, továbbá a határidőket betartva járt el a jogorvoslati kérelmeinek előterjesztése során. Jogorvoslati jogának sérelme, a végelszámolási kifogás elbírálásának a törvényszék cégbírósága általi mellőzése önhibáján kívül, kizárólag a bíróságok eljárása és számára sérelmes jogértelmezése folytán következett be.
- [45] Jelen ügyben az indítványozó jogorvoslati joga azért nem tudott érvényesülni, mert az eljáró cégbíróság csak azt követően foglalkozott az indítványozó végelszámolási kifogásával, amikor a Fővárosi Törvényszék már megindította a takarékszövetkezet felszámolását, és erre hivatkozva, a felszámolás elrendelése miatt, a végelszámolási kifogást érdemben nem vizsgálva az eljárást megszüntette. A megszüntető végzés alapjául szolgáló érvelése tisztán formális volt: arra hivatkozott, hogy a felszámolási eljárás megindult, ily módon a végelszámolási eljárás véget ért, végelszámoló már nincs az ügyben, így nincs olyan személy, akivel szemben a végelszámolási kifogás alapján előírt bírósági kötelezés hatályosulhatna. A felszámolási eljárás megindulásáig hosszú idő, 5 hónap alatt sem született döntés a végelszámolási kifogásról; összességében anélkül indult meg a felszámolás, hogy az annak törvényi előfeltételéül szolgáló végelszámolási eljárás jogszerűségéről, egészen pontosan a korrigált végelszámolási nyitóméreg – a felszámolóval azonos jogi személyt takaró végelszámoló által – megállapított összegének megalapozottságáról a cégbíróság érdemben állást foglalt volna.
- [46] Mivel a végelszámolás megindítása jogszerűségének érdemi elbírálása egyáltalán nem történt meg, az indítványozó részjegyes jogi érveiről az elsőfokú, a végelszámolási eljárást formai okból megszüntető végzést meghozó cégbíróság nem döntött, a kérelmező indítványát anyagi jogi alapon nem bírálta el, és ezzel nem vizsgálta meg, hogy a felszámolási eljárás törvényes megindításának előfeltételéül szolgáló végelszámolás jogszerűen indult-e meg, illetve jogszerű volt-e a részjegyesek számára mintegy 590 millió forint befizetésének elrendelése, ezért jogi értelemben a felszámolási eljárás törvényes alap nélkül maradt. Már a cégbíróságnak észlelnie kellett volna, hogy az indítványozó nem élhetett érdemben jogorvoslatához való jogával, mivel a felszámolási eljárás bevétele miatt a kifogásban szereplő jogi érveinek érdemi elbírálása elmaradt, így nincs semmilyen bírósági döntés arról, hogy egyáltalán a végelszámoló töképtelést elrendelő intézkedése jogszerű volt-e. Ennek ismerete, bíróság általi eldöntése nélkül a jogorvoslatához való jog a törvényszék cégbírósága előtti eljárásban kiüresedett, formálissá, így tartalmatlanná vált, mivel az indítványozó részjegyes által felvetett kérdések érdemi eldöntése nem következett be. Függetlenül attól, hogy felrögható-e a bíróságnak az eljárás késedelmes volta, a bíróságnak az eljárásjogok és maga az Alaptörvény által előírt kötelezettsége, hogy az elé terjesztett jogorvoslati kérelmekről döntsön. Ez alól a tételes eljárásjogok biztosíthatnak szűk körű kivételeket, ezek azonban nem terjedhetnek odáig, hogy a jogkereső és jogorvoslatához való jogával élni kívánó jogalanyt megfosszák attól az Alaptörvényben biztosított jogától, hogy sérelmére az eljárási jogszabályok keretei között jogi reparációt keressen.
- [47] Mivel jelen ügyben – egyébként az eljáró bíróságok által kifejezetten elismerten – az alkalmazandó törvényi rendelkezések nem írták elő a kifogást elbíráló cégbíróság, majd a megszüntető végzéssel szembeni fellebbezésről

döntő ítéletábra, végül az ítéletábrai végzéssel szembeni felülvizsgálat lefolytatására hivatott Kúria számára, hogy ne döntsenek a végelszámolási kifogásról akár még akkor is, amikor a felszámolási eljárás formailag már megindult, amennyiben az annak alapjául szolgáló végelszámolás jogszerűsége még maga is kérdéses, ezért megállapítható, hogy az indítványozó által támadott törvények nem alaptörvény-ellenesek. E törvények nem írták elő a cégbíróság számára azt, hogy formális alapon, az indítványozó érveinek érdemi megvizsgálása és az azokról való, anyagi jogi alapon történő döntés nélkül szüntesse meg a végelszámolási eljárást, és azt sem írták elő az ítéletábra, illetve a Kúria számára, hogy a cégbírósági végzést a felszámolási eljárás megindulására tekintettel ne helyezhessék hatályon kívül, ha azt észlelik, hogy még a megindult végelszámolási eljárás jogszerűségéről sem született érdemi döntés. Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy a panaszban támadott törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenességének lehetősége nem merül fel. Vizsgálandó azonban, hogy a bíróságok döntése contra constitutionem jogalkalmazásnak minősül-e.

- [48] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a bírósági jogalkalmazás alaptörvény-ellenessége megvalósult, így a támadott bírósági végzések contra constitutionem döntések. Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [49] A Ctv. 108. §-ához fűzött eredeti miniszteri indokolás szerint „[a] végelszámolási nyitó beszámoló elkészítésének jelentősége abban áll, hogy ennek alapján dönthető el: végelszámolással, vagy felszámolással történik-e a jogutód nélküli megszűnés. [...] Ha a beszámolóból az derül ki, hogy a cégvagyon a tartozásokat nem fedezi, és a cég tagjai (részvényesei) a hiányzó vagyonrészt nem pótolják, a végelszámoló köteles kezdeményezni a felszámolási eljárás lefolytatását.” Ehhez – ahogyan a törvényhely szövege alapján is nyilvánvaló, egyúttal a józan eszből is következik – szükséges a végelszámolási nyitó beszámoló (az ügyben érintett, végelszámolás alá került pénzügyi intézet esetében a korrigált végelszámolási nyitómérleg) megalapozottsága, melynek hiánya éppen a végelszámoló eljárásának jogszerűségét és az ezáltal általa kezdeményezhető felszámolási eljárás jogszerűségét is megkérdőjelezi. A közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt továbbá jelen ügyben egyedül az szolgálta volna, ha a cégbíróság eleget tesz kötelezettségének, döntést hoz az indítványozó részleges anyagi jogi érveinek megalapozottságáról, és érdemben dönt arról, hogy a végelszámoló közel 600 millió forint befizetését előíró rendelkezése jogszerű (illetve számszakilag megalapozott) volt-e. Ennek elmaradása egy olyan törvényi szabályozás alapján, amely nem – az eljáró bíróságok saját, végzéseikbe foglalt megállapításai alapján sem – zárja ki a bíróságok egyébként fennálló törvényes feladatainak ellátását, a bírósági jogértelmezést contra constitutionemé teszi.
- [50] 3. Az Alkotmánybíróság elvi szempontként leszögezi, és megerősíti korábbi, töretlen gyakorlatát: a jogorvoslatihoz való Alaptörvényben biztosított joghoz szubsztanciálisan hozzátartozik annak biztosítása, hogy a bíróságok a jogorvoslati kérelmekről, az e kérelmekben foglalt ténybeli és jogi hivatkozásokról érdemben döntsenek, azaz a jogorvoslatot az eljárási szabályoknak egyébként megfelelő módon benyújtó jogalanyok jogorvoslati kérelmeit érdemben elbírálják.
- [51] Ez alól nem lehet kivétel az az eset sem, ha egy jogorvoslati kérelemmel támadott jogi helyzet időközben megváltozott, amennyiben a jogorvoslati kérelmet előterjesztő érvei vagy jogi érdeke nem vált okafogyottá. Jelen esetben nyilvánvalóan nincs szó okafogyottságról, hiszen a részlegesre (a többi részleggyessel együtt, egyetemleges módon) a végelszámoló 590 millió forintos tökebefizetési kötelezettséget írt elő, azzal a felhívással, hogy annak meg nem fizetése esetén kezdeményezi a felszámolás MNB általi elrendelését. Mind a befizetési kötelezettség, mind a pénzügyi intézet felszámolási eljárás alá kerülése nyilvánvaló, folyamatosan fennálló érdeksérelmet jelent egy olyan helyzetben, amikor a felszámolás jogszerűsége, megalapozottsága – a jogszerűen benyújtott, minden törvényi feltételnek egyébként megfelelő jogorvoslati kérelmet érdemben el nem bíráló bírósági határozat hiányában – nem állapítható meg.
- [52] Mivel azzal a – vonatkozó, az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekből nem következő – értelmezéssel, miszerint a felszámolási eljárás megindulását követően a felszámolás megalapozottságának jogi előkérdését jelentő végelszámolási kifogás sem bírálható el érdemben, az eljáró bíróságok az indítványozó részleges jogorvoslati jogát formálissá tették, kiüresítették, érvei, jogi hivatkozásai megvizsgálásához való jogát lényegében elvonták, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését sértő módon fosztották meg az indítványozót jogorvoslati jogától. A törvényszék cégbírósága a támadott cégbírósági végzés révén ezzel az alaptörvény-ellenes jogértelmezéssel és jogalkalmazással saját érdekkörében felmerült okból, nyilvánvalóan az indítványozó önhibáján kívüli eljárás

eredményeképpen fosztotta meg az indítványozót attól, hogy egy működő pénzügyi intézmény tagja (részjegyese) legyen. A cégbíróóság ugyanis – törvényi kötelezettsége ellenére – mellőzte az indítványozó által részben tulajdonolt takarékszövetkezet megszűnéséhez vezető felszámolási eljárás jogszerűségének jogi előkérdését jelentő végelszámolási kifogás érdemi elbírálását, és az időközben megindult felszámolási eljárásra mint formai okra hivatkozva megszüntető végzést hozott, mellyel az indítványozónak érdemi jogsérelmet okozott, mindezt alaptörvény-ellenes módon. A Győri Ítéltábla végzésével hasonlóan alaptörvény-ellenes módon hagyta helyben a Szombathelyi Törvényszék Cégbíróósága elsőfokú végzését, ugyanazon alaptörvény-ellenes jogértelmezésre támaszkodva, mint a cégbíróóság: nevezetesen hogy a felszámolási eljárás folyamatban léte alatt a végelszámolási kifogás akkor sem vizsgálható, ha egyébként a kifogást előterjesztő jogalanyt a felszámolási eljárás időközbeni megindulása tekintetében (akár időhúzás, akár nem a formai előírásoknak megfelelő jogorvoslati kérelem előterjesztése, akár bármilyen más önhiba formájában) semmilyen felróhatóság nem terheli. A Kúria végzésében hasonló értelmezéssel tartotta fenn hatályában a jogerős ítéltáblai végzést.

- [53] Mindegyik bíróság tehát alaptörvény-ellenes módon járt el: a cégbíróóság nem bírálta el érdemben a jogszerűen előterjesztett és semmilyen alaki vagy tartalmi hibával nem bíró végelszámolási kifogást, míg a Győri Ítéltábla és a Kúria az érdemi elbírálás mellőzéséről tudva sem helyezte hatályon kívül a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálását megtagadó elsőfokú bírósági döntést.
- [54] Az Alkotmánybíróság a bírósági jogértelmezést csak abban az esetben értékeli, ha annak alaptörvény-ellenessége megállapítható, így különösen ha alkotmányjogipanasz-eljárásban az az indítványozók valamely alaptörvényben biztosított jogát sérti. Jelen esetben az indítvánnyal támadott döntéseiben mind a Szombathelyi Törvényszék Cégbíróósága, mind a Győri Ítéltábla, mind a Kúria olyan módon értelmezte az ügy elbírálására vonatkozó jogszabályhelyeket, amelyek nemcsak nem következtek azok szövegéből, hanem amelyek kifejezetten sértették az indítványozó jogorvoslati jogát, lerontva, formálissá téve azt. Mivel a hatékony jogorvoslat csak a jogorvoslati kérelem érdemi elbírálása, a jogorvoslati kérelemben foglalt ténybeli és jogi hivatkozások megalapozottságának, illetve jogszerűségének érdemi eldöntése esetén valósul meg, ezért az az eljárás, amelynek révén formai okokra hivatkozva mellőzik a jogorvoslati kérelemben foglaltakról való döntést, alaptörvény-ellenes: sérti az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti, hatékony és érdemi jogorvoslati jogát.
- [55] 4. Mindezek okán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján támadott jogszabályhelyek nem alaptörvény-ellenesek. Megállapította továbbá, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.786/2016/4. számú végzése – a Szombathelyi Törvényszék Cégbíróósága Vgf.18-14-000012/5. számú végzésére, valamint a Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.638/2016/2. számú végzésére is kiterjedően – alaptörvény-ellenes, mert sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslati jogot, ezért mindhárom támadott bírósági döntést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette. A jelen esetben a támadott bírósági döntéseknek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközésének megállapítása szükségtelenné tette a XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján történő vizsgálatot, így attól az Alkotmánybíróság eltekintett.
- [56] 5. Az Alkotmánybíróság határozata Magyar Közlönyben történő közzétételének elrendelése az Abtv. 44. § (1) bekezdése második mondatán alapul.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1922/2019.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [57] A határozat rendelkező részét a következő két eltéréssel támogattam a többségi indokoláshoz képest.
- [58] 1. A bírói döntések (Abtv. 27. §-a szerinti panasz) megsemmisítésének elégséges indokát véleményem szerint az adja a tárgyi ügyben, hogy az eljáró bíróságok olyan tartalommal értelmezték és alkalmazták az irányadó jogot, amely sérti az indítványozó hatékony jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés].
- [59] Ehhez képest egyfelől szükségtelen a megsemmisítést arra is alapítani, hogy a végzések ellentétesek a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], másfelől nem is értek egyet ezzel. A contra constitutionem érvelés a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmához kapcsolódik. Ennek sérelme egy másik alapjog (jelen esetben a jogorvoslathoz való jog) megsértésére nem alapítható, a két alapjog ebben az értelemben nem forr össze. Másképpen megfogalmazva: ha az indítványozó jogorvoslathoz való joga alaptörvény-ellenesen korlátozott volt, az nem jelenti egyben azt is, hogy a bírósági eljárás más szempontok szerint ne lett volna fair, méltányos és kiegyensúlyozott. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eddigi gyakorlat szerint ugyanis egy önálló alapjog, jöllehet számos eljárási természetű alapjoggal szoros kapcsolatban áll. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatából – véleményem szerint – nem következik, hogy valamely alapjog megsértése automatikusan megalapozná a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is.
- [60] Ezenfelül szükséges utalnom arra, hogy az Alkotmánybíróság contra constitutionem bírói jogértelmezéssel kapcsolatos gyakorlatával továbbra sem tudok azonosulni. Ahogy arra már több alkalommal utaltam, önmagában a téves jogértelmezés nem hozható kapcsolatba az eljárás fair, méltányos, kiegyensúlyozott, „tisztességes” jellegével {lásd legutóbb: 26/2022. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [34]}.
- [61] 2. Az indítványozó több törvényi szabályt is sérelmezett [Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz]. A vonatkozó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság elutasította a jelen határozat rendelkező részének 2. pontja szerint. Eszerint az Alkotmánybíróság ezen törvényi szakaszok tekintetében is érdemi, erga omnes hatályú döntést hozott, amely – az Abtv. 31. § (1) bekezdése szerinti feltételek teljesülése esetén – res iudicata hatást fejt ki. A többségi határozat azonban – véleményem szerint – adós maradt e döntés elutasításának indokaival.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1239/2023. (VI. 20.) Korm. határozata egyres közútfejlesztési beruházások felülvizsgálatáról

A Kormány – a Magyarország szomszédságában zajló háború idején a rezsicsökkentés megvédése és a honvédelmi célok teljesítése érdekében szükséges költségvetési intézkedésekről szóló 1281/2022. (VI. 4.) Korm. határozat alapján elvégzett közútfejlesztési beruházások felülvizsgálatára tekintettel –

1. egyetért az 1. melléklet szerinti közútfejlesztési beruházások kiemelt társadalmi, politikai, gazdaságfejlesztési jelentőségével;
2. egyetért az 1. melléklet szerinti közútfejlesztési beruházások felfüggesztése feloldásával;
3. felhívja az építési és közlekedési minisztert, hogy gondoskodjon az 1. melléklet szerinti közútfejlesztési beruházások folytatására irányuló, európai uniós finanszírozásra vonatkozó közbeszerzési szabályoknak is megfelelő feltételes közbeszerzési eljárások azonnali megindításáról és lefolytatásáról;

Felelős: építési és közlekedési miniszter

Határidő: azonnal

4. felhívja az építési és közlekedési minisztert, hogy a 3. pont alapján megindított feltételes közbeszerzési eljárások során beérkező ajánlati árak ismeretében készítsen előterjesztést a Kormány részére az egyes beruházásokra vonatkozóan a beruházás folytatásához szükséges kötelezettségvállalás mértékéről, valamint a kötelezettségvállaláshoz szükséges forrás ütemezett biztosításáról.

Felelős: építési és közlekedési miniszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1239/2023. (VI. 20.) Korm. határozathoz

	A
1.	Beruházás megnevezése
2.	M49 gyorsforgalmi út Ökörítőfülpös – Csenger (oh.) közötti szakaszának megvalósítása (Kocsord mérnökségi teleppel együtt)
3.	Mohácsi Duna-híd megvalósítása a hozzá kapcsolódó úthálózat-fejlesztéssel együtt
4.	Hercegszántó – Backi Breg (Béreg) közúti határátkelő fejlesztése

**A Kormány 1240/2023. (VI. 20.) Korm. határozata
egyens kormányhatározatoknak a Neumann János Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság
közfeladat ellátásával összefüggő módosításáról**

1. A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat 2. mellékletében foglalt táblázat C:351i. mezőjében a „Technológiai és Ipari Minisztérium, illetve az Technológiai és Ipari Minisztérium tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó gazdasági társaság, illetve költségvetési szerve” szövegrész helyébe a „Neumann János Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság” szöveg lép.
2. A digitális termékek és szolgáltatások exportjának növeléséről, Magyarország Digitális Exportfejlesztési Stratégiájáról szóló 1491/2016. (IX. 15.) Korm. határozat 8. pontjában
  - a) a „Digitális Exportfejlesztési Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: DETB)” szövegrész helyébe a „Nemzetközi Technológiai Transzfer Tárcaközi Bizottság” szöveg,
  - b) a „külgazdasági és külügyminiszter” szövegrész helyébe a „gazdaságfejlesztési miniszter” szöveg,
  - c) a „nemzetgazdasági miniszter” szövegrész helyébe a „külgazdasági és külügyminiszter” szöveg lép.
3. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.